ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ

ಎಂ.ಫಿಲ್.ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ
ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪ್ರಬಂಧ

ಸಂಶೋಧಕರು
ಬಸವರಾಜ ರೊಳ್ಳಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ.ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಿಂಗ್ ಆರ್ ರಾಥೋಡ್

ದೃಶ್ಯಕಲಾ ವಿಭಾಗ
ಲಲಿತಕಲಾ ನಿಕಾಯ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ [illegible]

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ

(ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಸಂಪ್ರಬಂಧ)

ಸಂಶೋಧಕರು
ಬಸವರಾಜ ರೊಳ್ಳಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು
ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಿಂಗ್.ಆರ್.ರಾಥೋಡ್
ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ಲಲಿತಕಲಾ ನಿಕಾಯ
ದೃಶ್ಯಕಲಾ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩೨೭೬
೨೦೧೫

ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು **ಡಾ.ಲಕ್ಷಣಸಿಂಗ್.ಆರ್.ರಾಥೋಡ್** ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ **ಎಂ.ಫಿಲ್** ಪದವಿಗಾಗಿ **ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ** ಸಾದರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಯಾವುದೇ ಭಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಂಶೋಧಕರು

Rolli

(ಬಸವರಾಜ ರೊಳ್ಳಿ)
ದೃಶ್ಯಕಲಾ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ-೫೮೩ ೨೭೬

ದಿನಾಂಕ: 26/08/2015
ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

ಬಸವರಾಜ ರೊಳ್ಳಿ ಅವರು **ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಲಲಿತಕಲಾ ನಿಕಾಯದ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವು ಈ ಮೊದಲು ಇಡೀಯಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಈ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಿಂಗ್ ಆರ್. ರಾಥೋಡ್

ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಿ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ದಿನಾಂಕ :

ಸ್ಥಳ :

<u>ದೃಢೀಕರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ</u>

ಬಸವರಾಜ ರೊಳ್ಳಿ ಇವರು **ಡಾ.ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಿಂಗ್.ಆರ್.ರಾಥೋಡ್** ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ **ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ** ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು, ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ದೃಢೀಕರಿಸಿದೆ.

ಡಾ.ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ.ನಾಗೇಶ್
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು
ದೃಶ್ಯಕಲಾ ವಿಭಾಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ದಿನಾಂಕ:
ಸ್ಥಳ : ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ : ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ಸ್ವರೂಪ, ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅಧ್ಯಾಯ–ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸ್ವರೂಪ, ಮತ್ತು ವಿಧಾನ

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಸೆಣಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಸದಾ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಗು ಹೋಗುಗಳಾದ ಮಳೆ, ಗುಡುಗು, ಸಿಡಿಲುಗಳು, ಹುಟ್ಟು, ಸಾವುಗಳ ನಿಸರ್ಗ ನಿಯಮಗಳೇ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯ ಮತ್ತು ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬೇರೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದನು. ನಿಸರ್ಗದ ಆ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಕುತೂಹಲ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಸರ್ಗದ ಈ ಬಗೆಯ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದನು. ನಿರಾಕಾರವಾದ ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ, ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದನು. ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತು ಕಲೆಗಳು ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು.

ಉದ್ದೇಶ

ಕಲೆ ನಿರಂತರ ಬೆಳವಣಿಯಾಗುವ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕ ಬದುಕು ಬದಲಾದಂತೆ ಆತನ ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿವೆ. ಅನುಕರಣೆ, ಅನ್ವೇಷಣೆ, ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ತಳಹದಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕಲೆಗಾಗಿ ಕಲೆ ಈ ರೀತಿಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಕಲೆ ಮಾನವನ ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ

ಮನೋಭಾವ, ಜಾಗತೀಕರಣ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ ಎಂಬ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೮ನೇಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಹಿಂದಿನ ಬಾರೋಕ್, ರೋಕೋಕೋ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕ ಕಲಾಶೈಲಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು ಇಂಪ್ರೆಸ್‌ನಿಜಂ, ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನೀಜಂ, ಕ್ಯೂಬಿಜಂ, ಪಾಯಿಂಟಾಲೀಜಂ, ದಾದಾಯಿಜಂ, ಫಾವಿಜಂ, ಸರ್ರಿಯಾಲಿಜಂ ಮುಂತಾದ ಕಲಾಪಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾಗತೊಡಗಿದವು. ಈ ಕೃತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೃಜನಶೀಲ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಅಥವಾ ನವ್ಯಕಲೆಯ ಕಾಲವೆಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತಕಲೆ, ಪಾಪ್‌ಕಲೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಕಲೆ, ಅರ್ಥ ಆರ್ಟ್, ಹೀಗೆ ಕಲೆಯು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಲೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿವೆ. ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈ ಪ್ರಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಕಲೆಯ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಗಿತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಚಿತ್ರಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ನಂತರದ ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಳಚೂರ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಯು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಬಹುಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಪರಿಸರವು ವಾಸ್ತುಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳ ಆಗರವಾಗುವಂತೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ವಿಜಯಪುರ ಸುಲ್ತಾನರು ಕಲಾಪ್ರೇಮಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ವಾಸ್ತುಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸ್ವತಃ ಕಲಾವಿದನಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ದಖ್ಖನಿ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ವಿಜಯಪುರ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರಿದ್ದರು. ಕಿರುರೂಪಚಿತ್ರಗಳು, ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಗಳು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಚಿತ್ರಗಳು, ಗ್ರಂಥಚಿತ್ರಗಳು ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡವು. ಇಂಡೋ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ವಿಜಯಪುರವು

ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿದೆ.

ಮರಾಠರು, ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು, ನಾಯಕರ ಆಡಳಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದವು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಮುಂಬೈಗೆ ತೆರಳಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾಶೈಲಿಯು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಇವುಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನವ್ಯಕಲೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿತು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅದಾಗಲೇ ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಾನುಗತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಹೊಂದಿದೆ.

ಅಖಂಡ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡತೊಡಗಿದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಜಯಪುರ, ಜಮಖಂಡಿ, ಕಲಾಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಜನರು ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಹಂಪಿ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಮೈಸೂರು, ಬರೋಡಾ, ಮುಂಬಯಿ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು. ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಹಲವಾರು ಜನರು ಸಮಕಾಲೀನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಲಾಶಿಬಿರ, ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ, ಕಲಾಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕಲಾವಿದರ ಗುಂಪುಗಳು, ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊರರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನವರಸಪುರ ಉತ್ಸವ, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ, ಎಂ.ಫಿಲ್ ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಕಲಾವಿದರು, ಕಲಾನೆಲೆಗಳು, ಕಲಾಪರಂಪರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇದುವರೆಗೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

* ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಸ್ವರೂಪ, ವಿಧಾನ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
* ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
* ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.
* ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
* ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
* ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಾರೋಪವಾಗಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧. ಮೂಲ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ

೨. ಆನುಷಂಗಿಕ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ

೧. ಮೂಲ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಣ, ವಿಡಿಯೋಚಿತ್ರೀಕರಣ, ಸಂದರ್ಶನ, ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗಿನ ಚರ್ಚೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಣ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾವಿದರು ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಪರಿಸರ, ಮನೆ, ಊರು, ಶಾಲೆ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳು, ಕಲಾಸ್ಫೂರ್ತಿ ಒದಗಿಸಿದ ನೆಲೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಅವಶ್ಯಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಸಂದರ್ಶನ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಯ್ದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾಕಲಾವಿದರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ, ದಿನಾಂಕ, ತಂದೆ, ತಾಯಿಗಳು, ಬಾಲ್ಯಜೀವನ, ಕಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಾಗೂ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲಾಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಘಟನಾವಳಿಗಳು ಮುಂತಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವಾದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆಯಾ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಶೈಲಿ, ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರೇರಣೆ, ರೇಖಾವಿನ್ಯಾಸ, ವರ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ಸಂಯೋಜನೆಯ ವಿಧಾನ, ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ರೀತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲದೆ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರು, ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ, ಕೃತಿರಚನೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿಕೊಂಡು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಚರ್ಚೆ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು, ಕಲಾವಿದರು, ಕಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಹಿರಿಯರು, ಕಲಾವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೨. ಆನುಷಂಗಿಕ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ

ಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಕಿರು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ನಿಘಂಟುಗಳು, ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಕುರಿತು ಬಂದ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳು, ಪ್ರಕಟಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ರೀತಿಯ ಆನುಷಂಗಿಕ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ : ಎರಡು

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಅಧ್ಯಾಯ–ಎರಡು

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಜಿಲ್ಲೆ ವಿಜಯಪುರ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜಮನೆತನದವರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಶಿಲ್ಪ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಿಗೋಪುರ, ಬೃಹದಾಕಾರದ ದೇವಾಲಯ, ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಗೋಲಗುಮ್ಮಟ, ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಾಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಭಾಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆ ಸಿಗುವುದು ಕ್ರಿ.ಪೂರ್ವ ೩ನೇ ಶತಮಾನದ ಗ್ರೀಕ್‌ನ ಖ್ಯಾತ ಭೂಗೋಳಜ್ಞ ಟಾಲಮಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಂದ. ಆತ ಇಲ್ಲಿಯ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.[೧] ಕ್ರಿ.ಶ.೬ರಿಂದ ೯ನೆಯ ಶತಮಾದವರೆಗೆ ವಿಜಯಪುರವು ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು.[೨] ವಿಜಯಪುರದ ಖಚಿತ ಉಲ್ಲೇಖ ದೊರೆಯುವುದು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ. ಖ್ಯಾತ ರಾಜ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೨೩) ಎರಡನೆಯ ರಾಜಧಾನಿ ಇದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.[೩]

ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಕುರಿತು ಶಾಸನಗಳು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮಾಂಡಲೀಕನೊಬ್ಬ ವಿಜಯಪುರ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಜಯಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು. ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅಗ್ರಹಾರವಾದ ಬಿಜ್ಜನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಾಂಡಲೀಕನೊಬ್ಬನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದಾಗ ಬಿಜ್ಜಪುರವಾಯಿತು. ಏಳು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸೇರಿ ಬಿಜ್ಜನಹಳ್ಳಿಯಾಯಿತೆಂದು ಒಂದು ದಂತ ಕಥೆ ಇದೆ. ಅದೇ ಬಿಜ್ಜನಹಳ್ಳಿ

ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಪುರವಾಗಿ ವಿಜಯಪುರವಾಯಿತೆಂದೂ ಮುಂದೆ ವಿಜಿಪುರ, ಬಿಜಾಪುರ ಎಂದು ರೂಢಿಯಾಗಿರಬೇಕು.[೪] ಬಿಜ್ಜನಹಳ್ಳಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೭೪-೭೫ರಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರದ ಸ್ವಯಂಭು ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಬಿಜ್ಜನ ಹಳ್ಳಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೯೯ರಲ್ಲಿ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರ ಆಂಶಿಕ ಕಾಲೀನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಏಳೆಂಟು ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಯಾಧವರ ರಾಜ್ಯ ಮುಸ್ಲೀಮರ ಪಾಲಾದಾಗ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೧೨ರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾಫರನ ಮಗ ಕರೀಮುದ್ದೀನನು ಪ್ರಥಮ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿ ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಬದಾಮಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಮಳಖೇಡದ ಕಲಚೂರ್ಯರು, ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವರು, ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜರು, ಮರಾಠರು, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇತ್ಯಾದಿ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿವೆ.

ಬದಾಮಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದಾದ ಎತ್ತರವಾದ ಮತ್ತು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚೌಕದ ಒಂದು ಶಿಲಾಸ್ತಂಭವು ಅರಕಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ತಂದು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದೆ. ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಾಸನಗಳು ಜೈನ ಮಂದಿರಗಳು ಅನೇಕಾನೇಕ ಮಸೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೋರಿಗಳು ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳು ಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು ವಿಜಯಪುರದ ಘನತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿವೆ.[೫] ಈ ಪಟ್ಟಣ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರದ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು ವಿಜಯಾಪುರವೆಂದಿತ್ತು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೪೭ರಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಕಲಚೂರ್ಯ ಬಿಜ್ಜಳನು ಅವನ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಜ ದಂಡನಾಯಕನು ಮುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿವಲಿಂಗ ದೇವನಿಗೆ ಹೆಬ್ಬಾಳು ೧೨ರಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಗವಾಡ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.[೬] ಈ ಶಿವರಾಜನು ವಿಜಯಾಪುರ ಮತ್ತು ಜಗದೇಕಪುರಗಳಲ್ಲಿ ದೇಗುಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತ್ರಿಕೂಟಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯವು ತಿಳಿಸುವುದು, ಸುರುಚಿರ ಕೂಟತ್ರಯದಿಂ। ಪರಿರಂಜಿಪ ದೇಗಲಂಗಳಂ ನಿರ್ಮಿಸಿದಂ ನಿರುಪಮ ಮಹಿಮಂ ವಿಜಯಾ। ಪುರದೊಳು ಜಗದೇಖ ಪುರದೊಳೀ ಪುರವರದೊಳು॥ ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಬಂದ ಕಾಶ್ಮಿರ ಮುನೀಂದ್ರನೊಡನೆ ವಾಣಿದೇವತೆಯೂ ಬಂದು ವಿಜಯಾಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಳು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಾಕುಳ ಪಂಥವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತರ್ದೇವಾಡಿನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಮೈಲಾರ ದಂಡನಾಥನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬಮ್ಮರಸನು ತರ್ದೇವಾಡಿ ನಾಡಿನ ಬಣ್ಣಗೆದಲೆ ಎಂಬ ಸುಂಕವನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು.

ವಿಜಯಪುರದ ಅರಕಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಮೈಲಾರಯ್ಯ ದಂಡನಾಯಕನು ತರ್ದವಾಡಿ ಸಾವಿರವನ್ನು ಅರಸು ಗೈಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಚಾಲುಕ್ಯ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಲ್ಲದೇವ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಸಂವತ್ಸರ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೫೧)ದ ಸೋಮಗ್ರಹಣ ಪರ್ಭಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಿಜಯಪುರದ ಜಲಮಂಟಪದ ಶ್ರೀ ನಾರಸಿಂಹದೇವರ್ಗ್ಗೆ ತಳವೃತ್ತಿಯ ಪೆರ್ಗಡೆ ಮಲಿದೇವ ಮೊದಲಾದವರು ಕೆಲವು ಭೂಮಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯಾಪುರ (ಈಗಿನ ವಿಜಯಪುರ)ದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಲಮಂಟಪದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹ ದೇವರ ಗುಡಿಯು ಈಗ ಅರಕಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ನರಸಿಂಹ ದೇವಾಲಯವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಗುಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨ನೆಯ ಶತಮನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿಜಾಯಾಪುರವು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದುದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಬಿಜ್ಜನಹಳ್ಳಿ (ವಿಜಯಾಪುರ)ಯ ಸ್ವಯಂಭೂ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳುವ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಾಸನವು ವಿಜಯಪುರದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೦೭೭ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜನಾದ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಉಪರಾಜಧಾನಿ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದು.

ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಣ (ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ) ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಎಂಬ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಜೈನಕವಿಯಾದ ನಾಗಚಂದ್ರನು ಈ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನೆಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ನಿಜವಿಭವೋ ದಯಂ ಸಫಲಮಾಯ್ತೆನೆ ಮಲ್ಲಿಜಿನೇಂದ್ರಗೇಹಮಂ। ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಲಂಕರಣ ಮಾಗಿರೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಚ್ಚರಿತ್ರಮಂ.... ನಾಗಚಂದ್ರನಾ॥ ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಕಾರರಾದ ಆರ್.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಇವನ ಊರಾಗಿದ್ದ ವಿಜಯಪುರವು ಈಗಿನ ವಿಜಯಾಪುರವೆ ಆಗಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಿಭವೋದಯಂ ಸಫಲಮಾಯ್ತು ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಯಿಂದ ಇವನು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಈತನಿಗೆ ಅಭಿನವ ಪಂಪನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವನ ಗುರು ಬಾಲಚಂದ್ರಮುನಿ ಈ ನಾಗಚಂದ್ರನು ಸು.ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೦೫ರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದಿರಬೇಕು ಈ ಕವಿಯು ವಿಜಯಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಜಿನಾಲಯವು ಈಗ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ವಿಜಯಾಪುರ, ವಿದ್ಯಾಪುರ ಮಹಮ್ಮದಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳು ಇದ್ದವು ಆದರೆ ವಿಜಯಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಈಗ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ ಅದು ಕೆಲವರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಆಗಿದೆ. ಯಾವ ವಿಜಯದಿಂದ, ಈ ಊರಿಗೆ ವಿಜಯಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದ ವಿಜಯಪುರದ ಚರಿತ್ರೆಯಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯವು ಬೀದರ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ

ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕ ವಂಶದ ಯುಸುಫ್ ಖಾನನು ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದನು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಮಹಮ್ಮದ ಗವಾನನ ಮರಣದ ನಂತರ ನಿಜಾಮ ಶಾಹನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೮೯ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾರಿದನು.[೫]

ಯುಸುಫ್ ಖಾನನು ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ ಸಂಗೀತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಗಲ್‌ರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ವಿಜಯಪುರ ರಾಜ್ಯವು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನದಂತ್ತಿತ್ತು. ಯುಸುಫ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೪೮೯–೧೫೧೦) ಆತನ ಮಗ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೧೦–೧೫೩೪) ಮೊಮ್ಮಗ ಮೊದಲ ಇಬ್ರಾಹಿವ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೩೪–೧೫೫೭)ರು ಯಾವಾಗದರೊಮ್ಮೆ ವಿಜಯನಗರದವರೊಡನೆ ಕಾಲು ಕೆದರಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸೋಲುವಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.[೬] ಗೆದ್ದಾಗ ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಜಾಪುರದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುಕ್ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಹೀಗೆ ಕುಂಟುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯದ ದೈವ ತೆರೆದದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ರ ರಕ್ಕಸಗಿ ತಂಗಡಗಿ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ. ಶಾಹಿರಾಜರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನನ್ನು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಂದರು. ಈ ಕಾಳಗದ ರೂವಾರಿ ವಿಜಯಪುರದ ಅಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಆತನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೫೭–೧೫೮೦ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಕಾಲ ಆವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಾ, ಭೀಮಾ, ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯ ಈ ಕಾಳಗದಿಂದಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಪೂರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣದಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ತುಂಗಭದ್ರೆಯರ ಸಂಗಮ ಪ್ರದೇಶವರೆಗೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯಿತು.[೭] ಹೀಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ತಂದ ವಿಜಯನಗರದ ಅಗಣಿತ ಸಂಪತ್ತು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರನಗರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರಗತಿಗೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು.

ಮುಂದಿನ ಸುಮಾರು ನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ಆಳಿದವರು ನಾಲ್ವರು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೮೦–೧೬೨೬) ಅವನ ಮಗ ಮಹ್ಮದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೬–೧೬೫೬). ಅವರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ವೈಭವದ ತುತ್ತ ತುದಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೬ರಲ್ಲಿ ಮಹ್ಮದ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹನು ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರವಾಗಿ ತಂಜಾವೂರಿನಿಂದ ಮುಂಬಯಿ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಗೋವೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣೆ ತುಂಗೆಯರ ಸಂಗಮದವರೆಗೂ

ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತು. ಮಹ್ಮದ್‌ನ ಮಗ ಎರಡನೆಯ ಅಲಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೫೬-೧೬೭೨) ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅವನ ಮಗ ಸಿಕಂದರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೭೨-೧೧೬೮೬)ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೮೬ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರವು ಔರಂಗಜೇಬನ ವಶವಾಗಿ. ದೆಹಲಿಯ ಮೊಗಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು.

ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಇಂಡೋ ಇಸ್ಲಾಮ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ನಗರವು. ದಕ್ಷಿಣದ ತಪ್ಪಲಿನ ಮೇಲೆ ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ ಸುಮಾರು ೨.೦೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ, ಇದರ ಕ್ಷೇತ್ರವು ೧೦ ಚದರ ಮೈಲು. ಈಗಿನ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷದಷ್ಟಿದ್ದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ರೈಲು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದೆ. ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಗದಗ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣವೆಂದರೆ ೧೯೦ ಕಿ.ಮೀ.ದೂರದಲ್ಲಿನ ಬೆಳಗಾವಿ. ಜಗತ್‌ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿಂದು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ದೇವಾಲಯಗಳ ಉಗಮಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಬಾದಾಮಿ ಪಟ್ಟದ ಕಲ್ಲು, ಐಹೊಳೆ, ವಿಜಯಪುರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿವೆ.

ವಿಜಯಪುರದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನತಿಯ ಕಥೆಯು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ದೊರೆತ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಶಿಲಾಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇಸ್ವಿ ನ್ ೧೦೭೪ರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಜಯಪುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.[೮] ಅಂದರೆ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ದೊರಕಿರಬಹುದು. ಆಗ ಇದು ಚಾಲುಕ್ಯರ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರವು ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿತ್ತು.[೯]

ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೊದಲನೆಯ ಮುಸಲ್ಮಾನನೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಾ ಉದ್ದೀನ ಖಿಲಜೀ ದೇವಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ದಾಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಮಲಿಕ ಕಾಫರನು ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ಗೆದ್ದು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.[೧೦] ಈ ಮಲಿಕ ಕಾಫರನು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿಯ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೆಲವು ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಲ್ಲು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿ ತಾನು ವಾಸಿಸಲು ಮನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾದ ದೇವಾಲಯದ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಶಿಲಾಲೇಖನಗಳನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವು ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲಿಕ ಕಾಫರನ ಮಸೀದಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಕೆಲವರು ಪಾಂಡವರ ಗುಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ ಇದೆ. ಆದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಕಾಲ ವಿಜಯಪುರ ದಿಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನರ ವಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಂತರ ಮುಂದೆ ಬಹುಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.[೧೧]

ವಿಜಯಪುರದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯೂ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಆದಿಲಶಾಹಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಯುಸುಫ್ ಬಾದಶಹಾನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಕಡೆಯ ಬಾದಶಹಾನವರೆಗೂ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು

ಎರಡುನೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಊರ್ಜಿತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ವಂಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಅರಸನಾದ ಯುಸುಫ್ ಇವನು ತುರ್ಕಿ ಸ್ಥಾನದವನಾದ್ದರಿಂದ ವಿಜಯಪುರದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿಸ್ಥಾನದ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ವಿಜಯಪುರದ ಕಲೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಹಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಜಯಪುರದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ, ಭಾರತ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳಿ ಪುಣೆ, ಫ್ರಿನ್ಸ್ ಆಫ್ ವೇಲ್ಸ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಮುಂಬಯಿ, ಭಾರತ ಕಲಾಭವನ ಬನಾರಸ, ವಿಜಯಪುರದ ಕಲಾನಿಧಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗಿವೆ.[೧೨]

ಈ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲ್‌ಶಹನ ತಾಯಿಯಾದ ಚಾಂದಬೀಬಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬೇಗಮ್ ಚಾಂದ ಬೀಬಿ ಒಳ್ಳೆ ಕವಯಿತ್ರಿ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಾರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಮಗ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲ್‌ಶನೂ ಸಹ ದೊಡ್ಡ ಕಲೆಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಜಗದ್ಗುರು ಎಂದು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಕಲೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರೋಝಾದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಪುರಾಣದೊಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇವನಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಶಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ತನ್ನದೇ ಕೆಲವು ರಾಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದುಂಟು. ರಾಗ ಮತ್ತು ರಾಗಿಣಿಯರ ವಿಷಯವಾಗಿ ರಾಗಾಮಾಲಾ ಎಂಬ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿರುವನು. ಈ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ರಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ರಾಗಮಾಲಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಈ ೧೮ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರಾಗಗಳೆಂದರೆ ಮಲ್ಹಾರ, ಮಾಲವಿಕಾ, ಗುಣಕಲಿ, ಕನ್ಹಾರ, ಭೈರವ, ಅಸಾವರಿ, ಧನಶ್ರೀ, ಹಿಂದೋಳಾ, ಮಾಲಕಂಸ, ಗುಜರಿ, ಪಂಚಮ್, ಭವಾರಿ ಭೈರವಿ, ದೇವಕಲ, ಬಿಲಾವರ ಮತ್ತು ವಸಂತ. ಅಲ್ಲದೆ ತೋಡಿ ಕನ್ಹಾರ್, ಮಾರೂ, ಮಲ್ಹಾರ, ಗೌರಿ, ಕಲ್ಯಾಣ, ಕೇದಾರ, ಭೊಪಾಳಿ, ಸರೋಜಾ, ಧನಶ್ರೀ, ಅಸಾವರಿ, ಭೈರವಿ, ರಾಮಕಲಿ ಮತ್ತು ಭೈರವ ಇವು ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲಶಹನ ಆತ್ಮ ಚರಿತೆಯಾದ ಕಿ.ತಾಬಿನವರಸ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೆಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ಈಗ ನಾವು ವಿಜಯಪುರದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಮಟಗಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.[೧೩] ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿನ ಮಗನಾದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೋಲಗುಮ್ಮಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಹನು ಕಲಾ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರಂಭಾ ಎಂಬುವಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಸರ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳು ಇವೆ.[೧೪]

ನವರಸಪುರ

ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರವು ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಪಟ್ಟಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅದು ಬೆಳೆಯಿತು. ಮೇರೆ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ನೀರಿನ ಕಾರಂಜಿಗಳು ಪುಟಿಯತೊಡಗಿದವು. ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಲು ದೂರದ ಕೆರೆಗಳಿಂದ ನೀರನ್ನು ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಸಿ ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ರಾಣಿಯೊಬ್ಬಳು ತಾಜ ಸುಲತಾನಾ ಎಂಬುವಳು ೨೨೩ ಅಡಿ ಚಚ್ಚೌಕವಾದ ೫೨ ಅಡಿ ಆಳವಾದ ಬಾವಿಯೊಂದನ್ನು ವಿಜಯಪುರ ನಗರದೊಳಗೆಯೇ ಅಗಿಸಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಗುಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾಜಬಾವಡಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.[೧೫] ಆದರೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಊರಿಗೆ ಅದೂ ಸಾಲದೆ ಹೋಲಯಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ವೈರಿಗಳ ಕಾಟವಿದ್ದುದರಿಂದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ನೀಡುವವರು ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿಗಳೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕವಿಗಳು, ಚಿತ್ರಕಾರರು, ಸಂಗೀತಗಾರರು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದರು.[೧೬] ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಿಂದ ಪರ್ಶಿಯಾ ಯುರೋಪ್‌ಗಳಿಂದ ಬಂದರು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವಡ್ಡರು, ಬಡಗಿಗಳು, ಗಾರೆಯ ಕೆಲಸದವರು ಮತ್ತು ಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಯವರು ಬಂದರು.[೧೭]

ಗೋಳಗುಮ್ಮಟ

ಇದು ಸುಲ್ತನ ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಹನ ಗೋರಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರೋಜಾ ಕುಶಲ ಕಾರಾಗರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ. ಅವನ ಮಗನಾದ ಸುಲ್ತಾನ ಮಹಮ್ಮದನು ಗೋಲಗುಮ್ಮಟದ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾನೆ.[೧೮] ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ೨೦-೨೫ ಮೈಲು ದೂರವಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಗುಮ್ಮಟ ಕಾಣುವುದು. ಇದು ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ೨೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡವು ಚಚ್ಚೌಕವಾಗಿದ್ದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧ ಗೋಲಾಕಾರದ ಗುಮ್ಮಟ ಇದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕೋನ ಏಳು ಅಂತಸ್ತಿನ ಗೋಪುರಗಳು ವಿಶೇಷ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿವೆ. ಗುಮ್ಮಟದ ಹೊರಗಡೆಯ ವ್ಯಾಸ ೧೪೪ ಅಡಿ ಇದ್ದು. ಒಳಗಡೆಯ ವ್ಯಾಸ ೧೨೪ ಅಡಿ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್‌ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಿಸುಮಾತಿನ (ವಿಸ್ಪರಿಂಗ್ ಗ್ಯಾಲರಿ) ೧೪ ಅಡಿ ಅಗಲವಾದ ಕಟಾಂಜನ ಇರುವುದು. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಟಾಂಜನದಲ್ಲಿಯ ೧೩೦ ಅಡಿ ಅಂತರದ ಎದುರು-ಬದುರು ಇರುವ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತವರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಕಾಗದದ ತುಂಡನ್ನು ಹರಿದರೆ ಅವುಗಳ ಸಪ್ಪಳ

ಕೇಳಬರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಚಮತ್ಕಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ ಮತ್ತೆಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಮನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಂಥಿಯಾನ್ ಎಂಬ ಗುಮ್ಮಟವಿದೆ. ಅದರ ವ್ಯಾಸ ೧೪೨ ಅಡಿ ಇದೆ. ಗೋಳ ಗುಮ್ಮಟವಿದೆ. ಗೋಡೆಯ ದಪ್ಪ ೧೧ ಅಡಿ ಇದೆ. ಗುಮ್ಮಟದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಚ್ಚೌಕದ ನೆಲಮನೆಯು ಭವ್ಯವಾಗಿಯೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವಿರಾಟ ಸ್ವರೂಪದ ಕಮಾನುಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಭವ್ಯವಾದ ಇಮಾರತಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ನೆಲಮನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಓಡಾಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಲ್ತಾನ ಮಹಮ್ಮದ ಅವನ ಚಿಕ್ಕರಾಣಿ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ರಂಭಾ, ಅವನ ಮಗಳು, ಹಿರಿಯರಾಣಿ, ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಗ, ಇವರ ನಿಜವಾದ ಗೋರಿಗಳು ಇವೆ. ಇವುಗಳ ತೋರಿಕೆಯ ಮಾದರಿಗಳು ಮೇಲಿನ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡದ ದಕ್ಷಿಣದ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಪಾರಸಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ನಗರ ಖಾನ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

"ಗೋಳಗುಮ್ಮಟದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಅಂತಸ್ತಿನ ನಗಾರಖಾನೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಗಾರಿ ಚೌಘಡ ವಗೈರೆ ಬಾರಿಸುವ ಸ್ಥಳ.[೧೯] ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಆದಿಲಶಹ ನವಾಬರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚೀನಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು, ಆದಿಲಷಾಹಿ ಗಾಲೀಚೌ ಜಮಖಾನೆ, ಆಯುಧಗಳು ಚಿತ್ರಗಳು ಪಾರಸಿ, ಅರೆಬಿಕ್ ಮತ್ತು ಉರ್ದುವಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ತೋಪುಗಳು, ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಶಿಲಾ ಲೇಖನಗಳು ಸತಿಕಲ್ಲುಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವರು.[೨೦]

ಆಸಾರ ಮಹಲ

ಅರಕಿಲ್ಲೆಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಸುಲ್ತಾನ ಮಹಮ್ಮದನ್ನು ೧೬೪೪ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನ ಕೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿನ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೀರ ಮಹಮ್ಮದ ಎಂಬುವನು ಮೆಕ್ಕಾದಿಂದ ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ತಂದ ಮಹಮ್ಮದ ಪೈಗಂಬರರ ಗಡ್ಡದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಪೂಜ್ಯವಸ್ತುವೆಂದು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪೈಗಂಬರರು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸ ಪ್ರತಿ ವರುಷ ದೊಡ್ಡ ಉರಸು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.[೨೧]

ಇದು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಒಳ್ಳೇ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಳ. ಇದರ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಭಾಂಗಣ ಇದಕ್ಕೆ ಮರದ ಭವ್ಯವಾದ ೨೦ ಅಡಿ ಕಂಬಗಳಿದ್ದು. ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಚಚ್ಚೌಕದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಿಯಿದ್ದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಗಮ್ ತಲಾವ್‌ದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಳವೆಯ ಮೂಲಕ ನೀರು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ೩೦೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಸಾರ ಮಹಲಿನ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಜಾಹಾಜ ಮಹಲ ಅಂತ ಹೆಸರು.[೨೨]

ಬಾರಾಕಮಾನ (೧೬೪೬)

ಸುಲ್ತಾನ ಮಹಮ್ಮದನು ತನ್ನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್‌ನನ್ನು ಮೀರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಮಹಮ್ಮದನ ಮಗನಾದ ಎರಡನೆಯ ಅಲ್ಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಹನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಹ ಹಿಂದೆ ಹಾಕಲು ತನ್ನ ಗೋರಿಯ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.[೨೩] ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಅದರ ಪೂರ್ಣವಾದ ಇಮಾರತಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ೧೨ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ೨೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ೧೧ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತನ್ನ ಅಪ್ಪ ಕಟ್ಟಿಸಿರುವ ಗೋಳಗುಮ್ಮಟದ ಮೇಲೆ ಬಾರಾಕಮಾನದ ನೆರಳು ಬೀಳುವ ಹಾಗೆ ಯೋಚಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಆದರೆ ಅದು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈಗ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತು ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಕಮಾನುಗಳು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಇಮಾರತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತಿತೆದೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವ ಹಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಯಕೆ ಈಡೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಅವನ ಕನಸು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು.[೨೪]

ಆನಂದ ಮಹಲ (೧೫೮೯)

ಇದನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಆನಂದ ವಿಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.[೨೫]

ಗಗನ ಮಹಲ (೧೫೬೧)

ಆನಂದ ಮಹಲಿನ ಮಗ್ಗುಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಅಲ್ಲಿ ಆದಿಲಶಾಹನು. ರಾಜ ದರ್ಬಾರುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೬೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರವಾದ ಭವ್ಯವಾದ ಕಮಾನು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದೆ. ಉಳಿದ ಭಾಗ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದೆ.[೨೬] ಇದೇ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬನು ೧೬೮೬ರಲ್ಲಿ ಆದಿಲಶಾಹಿಯ ಕಡೆಯ ಅರಸನಾದ ಸಿಕಂದರನನ್ನು ಬಂಗಾರದ ಬೇಡಿಯಿಂದ ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆದಿಲಶಾಹಿಯ ರಾಜ್ಯ ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು.

ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ

ಊರಿನ ಮಧ್ಯ ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕೆ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿಯು ರಸ್ತೆಯ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜಾಮಿ ಮಸೀದಿ (ಅಂದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಕೂಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮಸೀದಿ) ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಜುಮ್ಮಾ ಅಂದರೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಈ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಖುತ್ಬಾ ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿಯೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಬಿದ್ದಿದೆ. ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹತ್ವದ ಮಹಮ್ಮದಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದೆ.

೧ನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾಹನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಮರಾಜನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಗೌರವ ತರುವಂಥ ಒಂದು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾದ ಅವನು ಈ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾಹನ ತರುವಾಯ ಅಳಿದ ರಾಜರು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕದೆ ತಮ್ಮ ಹೆಸರು ಅಜರಾಮರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ಗೋರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಮಿ ಮಸೀದಿಯ ಒಳಗಿನ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮೊದಲು ೮೪೬೩ ಚೌರಸ ಮೀಟರ್ ಇತ್ತು. ಅದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಕ್ಷೇತ್ರವು ೧೦೮೧೦ ಚೌರಸ ಮೀಟರ್‌ಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಮಸೀದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವು ಆವಾರದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಕಮಾನುಗಳು ಮತ್ತು ಒಳಗೆ ಹೋದಂತೆ ಐದೈದು ಕಮಾನುಗಳು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ನಲ್ವತ್ತೈದು ಅಂಕಣಗಳುಂಟಾಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಚಚ್ಚೌಕದ ಕಂಬಗಳ ಛತ್ತನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ಛತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಮ್ಮಟವು ಮಧ್ಯದ ಹನ್ನೆರಡು ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಕಣದ ಛತ್ತನ್ನು ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿ ಒಳಗೆ ಪೊಳ್ಳು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅದರ ಮಾಳಿಗೆ ಸಪಾಟಾಗಿದೆ.

ಮಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುವ ಗುಮ್ಮಟವು ಅರ್ಧ ವರ್ತುಲಾಕಾರವಾಗಿದೆ. ಅದು ಮೊಗ್ಗೆಯ ಆಕಾರದಂತಿದೆ. ಈ ಗುಮ್ಮಟದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಮಲದ ದಳಗಳಂತೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಗುಮ್ಮಟವು ಇನ್ನೂ ಸುಮಾರು ೧.೫ಮೀಟರು ಎತ್ತರವಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಭೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಗುಮ್ಮಟದ ಸುತ್ತಲೂ ಮಿನಾರುಗಳುಳ್ಳ ಕಟಾಂಜನವಿದೆ.

ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿದ್ದ ಮೊಗಸಾಲೆಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಿನಾರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮಸೀದಿಯ ಕೆಲಸ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಔರಂಗಜೇಬನು ಈ ಮೊಗಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ೨೮ ಮೀಟರ್ ಬಳಸಿ ಪೂರ್ವದ ಮಹಾದ್ವಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಮಾಜು ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಖಾನೆಯಂತೆ ಸುಮಾರು ೨.೨೫೦ ಖಾನೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕರಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಔರಂಗಜೇಬನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೊಗಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಖಾನೆಗಳಿರದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಜಮಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ನಮಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಈ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಮಾಜು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಸೀದೆಯ ಒಳ ಮಗ್ಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರ ಹಿತಮಿತವಾಗಿದೆ. ಗುಮ್ಮಟದ ಕೆಳಗಿನ ಕಮಾನುಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಮೊಜಾಯಿಕ್ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರೋಜಾ

ಇದು ಊರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಮೈಲಿನ ಮೇಲಿದೆ. ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರೋಜಾ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು. ರೋಜಾ ಅಂದರೆ ಉದ್ಯಾನ. ಮೂಲತಃ ಇದು ಮದೀನಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದನ ಗೋರಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಉದ್ಯಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಲೇಖಕರು ಗೋರಿಗೂ ಕೂಡ ರೋಜಾ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ರೋಜಾವನ್ನು ೨ನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್‌ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಗುಂಪು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿಗಳ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆ. ಇದೊಂದು ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸೊಬಗಿನ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಲಂಕಾರದ ಕಲಾ ಅಂಶಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿವೆ. ಗೋರಿ ಮತ್ತು ಮಸೀದೆ ಈ ಎರಡನ್ನು ರಚನೆಯ ಒಂದೇ ಘಟಕವೆಂದೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಮಹಾದ್ವಾರಗಳು, ಅಂತಸ್ತುಗಳು, ಕಂಬಗಳ ಸಾಲುಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಭವ್ಯ ಗುಂಪನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಥ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ಕಾಣುವುದು ದುರ್ಲಭ ಎಂದು ಫರ್ಗ್ಯೂಸನ್ನನ್ನು ಈ ರೋಜಾವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವಾದ ಜಗತಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಚಚ್ಚೌಕದ ಆವಾರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಚಚೌಕದ ಹೊಂಡ ಮತ್ತು ಕಾರಂಜಿಗಳಿವೆ. ಪೂರ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨ನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರ ಗೋರಿಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಸನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮೂಲತಃ ತಾಜ ಸುಲ್ತಾನಳ ಗೋರಿ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ಅವಳ ಗಂಡನಾದ ೨ನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಹೆಂಡತಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮರಣ (ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೨೬) ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹೂಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಬರಸ್ಥಾನದಲಿ ಇದು ಇಂತಿಂಥವರ ಗೋರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಯಾವ ಸಾಧನವೂ ಇಲ್ಲ. ಪುರುಷರ ಗೋರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಮಾನಿನಾಕಾರದ ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ಬೆನ್ನೇಣು (ಡುಬುರಿ) ಇರುವುದು. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೋರಿಗಳು ಅಂಥ ಬೆನ್ನೇಣು ಹೊಂದಿರದೆ ಸಪಾಟು ಇರುವುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶವಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ತಲೆಮಾಡಿ, ಮುಖವನ್ನು ಮೆಕ್ಕಾದ ಕಡೆಗೆ ಅಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಳಿಸಿ ಹುಗಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಗೋರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ರಚಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಿದ ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡದಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಇಬ್ರಾಹಿಮ್‌ನ ಗೋರಿಯೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಗೋರಿಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಸಪಾಟಾದ ಗೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಜ ಸುಲ್ತಾನಳದಿರುತ್ತದೆ. ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕಿದ್ದ ಗೋರಿಗಳು ೧. ತಾಜ ಸುಲ್ತಾನ (ಮರಣ, ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೩೩), ೨. ಇಬ್ರಾಹಿಮ್‌ನ ತಾಯಿಯಾದ ಹಾಜಿ ಬದೀ ಸಾಹಿಬಾ, ೩. ೨ನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್, ೪. ಅವನ ಮಗಳಾದ ಜುಹ್ರಹ ಸುಲ್ತಾನ, ೫. ಅವನ ಒಬ್ಬ ಮಗ ದರ್ವೇಶ ಪಾದ್ಶಾಹ ಮತ್ತು ೬. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ಸುಲ್ತಾನ ಸುಲೈಮಾನ ವಿವರವಿದೆ.

ಗೋರಿಯ ಕಟ್ಟಡದ ಒಳಭಾಗವು ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ೧೨ ಮೀ ಭುಜಗಳುಳ್ಳ ಚಚೌಕ ಮಂಟಪವಾಗಿದೆ. ಇದರ ನಾಲ್ಕೂ ಗೋಡೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದ್ವಾರವಿದ್ದು ಅದರ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕಿಡಕಿ ಇದೆ. ಈ ಕಿಡಿಕಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಬೆಳಕು ಬರಲು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಜಾಲಂಧ್ರದ ಕಿಡಕಿ ಇದೆ. ಈ ಕಿಡಿಕಿಯ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಅರೇಬಿಕ್ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೊರೆದಿದೆ. ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜಾಲಂದ್ರವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಬೆಳಕು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಕೋಟೆ-ಕೊತ್ತಲುಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಯಾದವರಾಜರ ಉಪರಾಜಧಾನಿಯಾದ ವಿಜಯಪುರವು ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲದುರ್ಗ, ಅರಕಿಲ್ಲೆ ಅರಮನೆ, ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿ, ಸರದಾರರ ಮನೆ ಮೊದಲಾದವು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು. ವಿಜಯಪುರದ ಸುತ್ತಲೂ ೧ನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜನನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ರಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ವಿಜಾಪರಕ್ಕೆ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ಹಣದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಲವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಚ್ಚಿಸಿ ತನ್ನ ಕೆಳಗಿನ ಸರದಾರರಿಗೆ ಕೋಟೆಯ ಇಂತಿಷ್ಟು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯು ೧೦.೧ಕಿ.ಮಿ.ಉದ್ದ ಇದ್ದು ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ದೀರ್ಘವರ್ತುಳಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವರೆದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಂಭತ್ತಾರು ಬುರುಜುಗಳು, ಐದು ಅಗಸೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಉಪಗೋಡೆಗಳೂ ಇವೆ. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಾಪುರ ಆಗಸೆ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಬಹುಮನಿ ಆಗಸೆ, ವಾಯುವ್ಯಕ್ಕೆ ಶಹಪುರ ಅಗಸೆ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಾ ಅಗಸೆ, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮನಗೂಳಿ ಅಗಸೆ ಇವೇ. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಐದು ಮುಖ್ಯದ್ವಾರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿಯ ಬುರುಜುಗಳು ದುಂಡುಗಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಎರಡು ಬುರುಜುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ೧೧೯ ಮೀ ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ೧೫೭ ಮೀದವರೆಗೂ ಇರುವುದು. ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗಳು ೯.೨ ಮೀ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ೬.೧ ಮೀ ದಪ್ಪ ಇರುವುದು. ಗೋಡೆಯ ಹೊರಗೆ ೧೨.೨ಮೀ ದಿಂದ ೧೫.೩ ಮೀ ನವರೆಗೂ ಅಗಲವಾದ ಕಂದಕವು ಇರುವುದು. ಕೆಲವೆಡೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಕಡೆದು ಕಂದಕವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ದೊರೆತ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆ ಕಟ್ಟಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಗಲವನ್ನು ದಾಟಿಯೂ ವೈರಿಗಳು ಬರದಂತೆ ಕೆಲವೆಡೆ ತಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯ ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಗಚ್ಚು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಭದ್ರ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ಅಗಸೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾಡಲು

ಹಾದಿಯಿತ್ತು. ಬುರುಜುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಚಿನಿಂದ ಎರಡು ಇಂಚು ವ್ಯಾಸವಿರುವ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವಂಥ ತೋಪುಗಳನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಲಿಕ್ ಇ ಮೈದಾನ, ಲಾಂಡಾ ಕಸಾಬ ಮತ್ತು ಮುಸ್ತಾಪಾಬಾದ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಅಗಲ ಎತ್ತರವಾದ ಬುರುಜುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಬೇಕಾದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವಂತೆ ಈ ತೋಪುಗಳನ್ನು ಕವಲೊಡೆದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳವಾದ ವಿಜಯಪುರವು ೧೬°೫೦ ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು ೭೫°೫೨ ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶದ ಮೇಲಿರುವುದು. ಪಾತಳಿಯಿಂದ ಸಮುದ್ರ ೬೧೦ಮೀ ಎತ್ತರದ ಮೇಲಿದೆ. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗಿಡ ಗಂಟೆಗಳು, ವಿಶಾಲವಾದ ಸಪಾಟು ಭೂಮಿಯಿರುವುದು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೋಳ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಮುಂತಾದವು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ಊರಿನ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ದೋಣಿ ನದಿಯ ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಯಾದಾಗ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುವುದು ಅದು ವಿಜಯಪುರದ ಖಣಜವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕ ಡೋಣಿ ಬೆಳೆದರೆ ಓಣೆಲ್ಲ ಜೋಳ ಎಂಬ ನಾಣ್ನುಡಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಪಟ್ಟಣವು ೪ ಕಿ.ಮೀ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ೧೦ ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದವಾದ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ಸುತ್ತುವರೆದಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಊರು ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿದುದರಿಂದ ಊರಿನ ವಿಸ್ತಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಗಜಗನ ಹಳ್ಳಿ, ಬಜಕನ ಹಳ್ಳಿ, ಚಂದನ ಕೇರಿ, ಕ್ಯಾದಿಗಿ, ಖತರ್ಕೀರಿ, ಕುರುಬರಹಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕೂಜನಕೂತಿ ಎಂಬ ಏಳು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಸಮಾವೇಶವಾಗಿವೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮತ್ತು ಬಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲಕ ಹೋಗಬಹುದು. ಅದು ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ೯೬ ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿದೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಡಾ.ಕೃಷ್ಣ ಕೋಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಸ್ಮಯ ಇದು ವಿಜಾಪುರ, ಪುಟ-೧೪

೨. ಡಾ.ಶೀಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ, ಬಾದಾಮಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ,

೩. ಡಾ.ದೇವರ ಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳು, ಪುಟ-೧೨

೪. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ, ಲೇ.ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಕೃತಿಯಿಂದ ಕೃತಿಜ್ಞಾತಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ಪುಟ-೧೦

೫. ವಿಜಾಪುರ, ನಾರಾಯಣರಾವ್, ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪುಟ-೧

೬. ಅದೇ, ಪುಟ-೪

೭. ಅದೇ, ಪುಟ-೪

೮. ಅದೇ, ಪುಟ-೪

೯. ಅದೇ, ಪುಟ-೧೯

೧೦. ಅದೇ, ಪುಟ-೧೯

೧೧. ಅದೇ, ಪುಟ-೧೯

೧೨. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೦

೧೩. ವಿಜಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ, ಪುಟ-೪೧

೧೪. ವಿಜಪುರ ನಾರಾಯಣ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪುಟ-೨೦

೧೫. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೦

೧೬. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೧

೧೭. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೩

೧೮. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೩

೧೯. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೪

೨೦. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೯

೨೧. ಅದೇ, ಪುಟ-೨೯

೨೨. ಅದೇ, ಪುಟ-೩೦

೨೩. ಅದೇ, ಪುಟ-೩೨

೨೪. ಅದೇ, ಪುಟ-೩೨

೨೫. ಅದೇ, ಪುಟ-೩೨

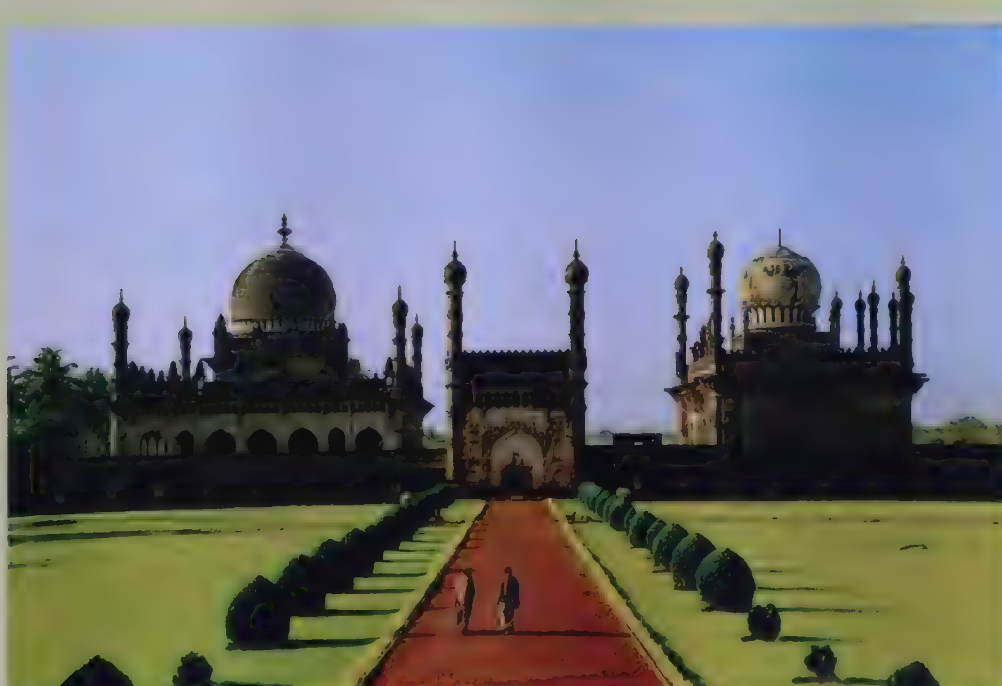
■ ಸ್ಮಾರಕಗಳು

ಅಲೀ ರೋಜಾ ಬಾರಾಕಮಾನ

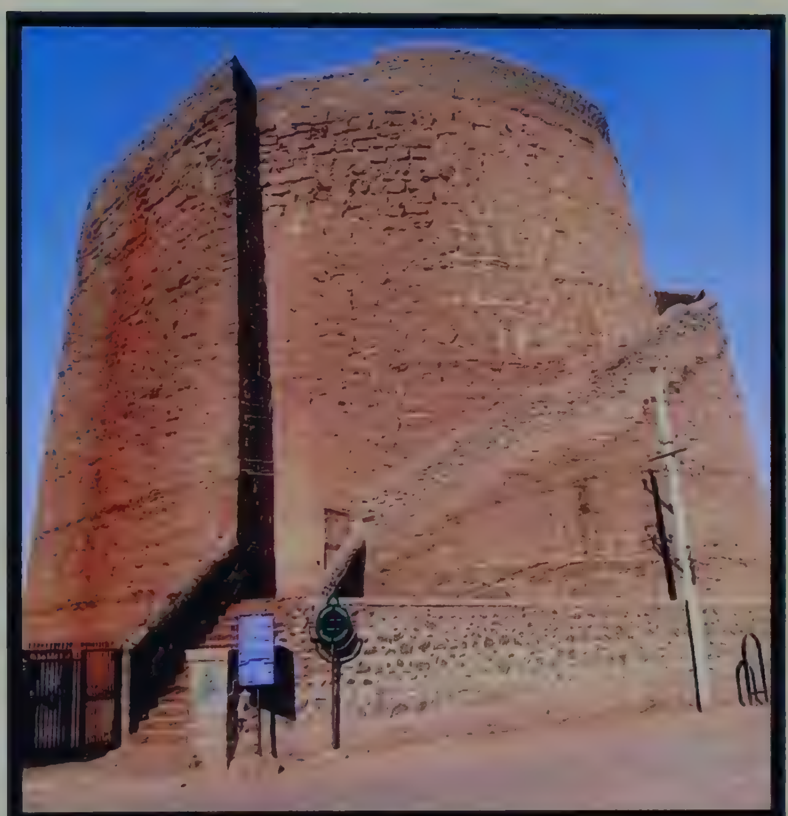
ಗೋಲಗುಂಬಜ

ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ

ಗಗನ ಮಹಲ

ಉಪಲಿ ಬುರುಜ

ಮುಲ್ಕ ಮೈದಾನ ತೋಪು

ಅಧ್ಯಾಯ : ಮೂರು

ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಅಧ್ಯಾಯ–ಮೂರು

ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಆಧುನಿಕ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು ಈ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಲಾಶೈಲಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಶೈಲಿಗೆ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವು. ಈ ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲಾ ಶೈಲಿ

ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಎಂದರೆ ಗಣ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಗಣಾಕೃತಿಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಮಿತಿಕ ಆಕಾರಗಳಾದ ಆಯತ. ಸಿಲಿಂಡರ್, ಚೌಕ, ತ್ರಿಭುಜ, ವೃತ್ತ, ಗೋಲಾಕೃತಿ, ಶಂಕುವಿನ ಆಕಾರ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.[೧] ಯಾವುದೆ ನೈಜ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಜಾಮಿತಿಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಖರ ವರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ದಪ್ಪವಾದ ಹೊರ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಥ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು, ಜೀವಿಗಳ ಮೂಲ ರೂಪ, ಖನಿಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಖನಿಜದ ಹರಳು ಜಾಮಿತಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.[೨] ಹಾಗಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಮೂಲರೂಪ ಜಾಮಿತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂಲ ರೂಪವನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾಮಿತಿಕ ಆಕರಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ತಲೆಯು ಒಂದು ಗೋಲಾಕೃತಿ, ಕುತ್ತಿಗೆಯು ಸ್ತಂಭಾಕೃತಿ, ಎದೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯ ಭಾಗಗಳು ತ್ರಿಕೋನ ಆಕಾರದ ರೂಪಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಆಯಾಮಗಳು ಜಾಮಿತಿಕ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಈ ಕಲೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಮರ, ಗುಡ್ಡ, ಬೆಟ್ಟ, ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿರಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತ್ರಿಭುಜ, ಚತುರ್ಭುಜ, ಸಿಲಿಂಡರ್, ಆಯತ ಮುಂತಾದ ಜಾಮಿತಿಕ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನೈಜ ರೂಪಗಳನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಮಾನವನ ಮುಖವು ಅನೇಕ ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ವಜ್ರದ ಹರಳಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಗಾಜಿನ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು.

ವಸ್ತುವಿನ ಜಾಮಿತಿಕ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೆ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕಟ್ಟಳೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲಾ ಶೈಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪಕಾರನೊಬ್ಬನು ತಯಾರಿಸಿದ ಮಾನವನ ಶಿಲಾ ಪ್ರತಿಮೆಯು ಶಿಲೆಯಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಲ್ಲದೆ ಮಾನವನ ಮಾಂಸ ಖಂಡಗಳಾಗಿ ನಯವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಅದರಂತೆ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿಯು ಕೂಡಾ ಯಥಾದರ್ಶನದ ಉಪಯೋಗ ಹಾಗೂ ನೆರಳು ಬೆಳಕುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿ ಕೃತಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕೈ ಬಿಟ್ಟು, ಕಾಗದ ಇಲ್ಲವೆ ಕ್ಯಾನ್ವಸ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಜಾಮಿತಿಕ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಈ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ವಕ್ರರೇಖೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಇವರು ನೇರವಾದ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಅಡಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನೇರ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೆ ಚೌಕ, ಆಯತ ತ್ರಿಕೋನ, ಷಟ್‌ಭುಜ, ಅಷ್ಟಭುಜ ಮೊದಲಾದ ಗಣಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ನದಿ, ಸರೋವರಗಳ ನೀರಿನ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ನೇರ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಹರಿತವಾದ ಮೊನೆಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ತೀವ್ರತೆಯ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಕ್ರ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಲುವು ಇರಬಹುದು ಆದರೆ ಭಾವತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೇಗ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ರೇಖೆಗಳು ನೇರ ರೇಖೆಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಇವರ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನಯಗಾರಿಕೆ, ನುಣುಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಅಥವಾ ಕಾಗದದ ಮೇಲ್ಮೈಯೇ ಅನೇಕ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತುಣುಕುಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ರೀತಿಯು ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ.[3] ಕೂಬಿಜಂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಖಂಡ ಕೃತಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ಅಂಗಾಂಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗಣಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಚಿತ್ರಹದೇವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿತ ಗಣಾಕೃತಿ ಕಲೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಕೆಲವು ನೈಜ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾನ್ವಸ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೋಲಾಜ ಕೃತಿಗಳಂತೆ ಅಂಟಿಸಿ ಪಿಕಾಸೋ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಕ್ ಅವರುಗಳು ಕೆಲವು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಸ್ಪೇನಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಸ್ಯಾನದ ತುಂಡುಗಳನ್ನೆ ಅಂಟಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ

ನೈಜ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಗಣಾಕೃತಿಯೆಂದು ಕರೆದರು.

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜಾಮಿತಿಕ ಆಕಾರದ ಗಣರೂಪಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅದರ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಆಗುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಶೈಲಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.[४] ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಕಾಣುವಂತೆ ನಾವು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಅದರ ಒಂದು ಅಂಶ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಸಾಲದು ಎಂದು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಚಿತ್ರವು ಆ ವಸ್ತುವಿನ ರಚನೆಯ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ತೋರುವ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ವಿವಿಧ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅದೇ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಗನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಬದಿಯಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಅದು ತೋರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ಅದು ಮೂಗಿನ ಒಂದು ಅಂಶ ಮಾತ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಪೂರ್ಣರೂಪ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ಇತರ ಬದಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಗೋಚರಿಸುವ ಮೂಗಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಅದೇ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕಲಾವಿದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಯಿತು. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗಾಂಗ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಖದಲ್ಲಿನ, ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನೋಡುವಾಗ ಕಾಣಿಸುವ ಅವುಗಳ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನಾಲಟಿಕಲ್ ಕ್ಯೂಬಿಜಂ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆದರು.

ಪಾಬ್ಲೊ ಪಿಕಾಸೋ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಲೋಟ, ತಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟಲು, ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗಲೂ ಅವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಕಂಡಾಗ ತೋರಿದಂತಹ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹಾಲೆಂಡ ದೇಶದ ಪಿಯಾಟ್ ಮಾಂಡ್ರಿಯಾನ್ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಕೋನದಲ್ಲಿರುವ ಸರಳ ರೇಖೆಗಳ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರೆದಾಗ ಅದು ವಸ್ತುವಿನ ನೈಜ ರೂಪದ ಗುರುತುಸಿಗದಂತಹ ಹಂತಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಂತರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಿಸಿದಂತೆ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ ಹೊರತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಅಲ್ಲಾ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು.[೫]

ಸ್ಪೇನಿನ ಪಾಬ್ಲೊ ಪಿಕಾಸೋ ಈ ಕಲಾ ಪಂಥದ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನ ಸಮಕಾಲೀನವನಾಗಿದ್ದ ಜಾರ್ಜ್‌ಸ್ ಬ್ರಾಕ್ ಸಹಿತ ಈ ಪಂಥದ ಕಲಾಕಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪುನರುತ್ಥಾನ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಪಂಥದ ಕಲಾವಿದರು ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರು.

ಕ್ಷಣ ಬಿಂಬವಾದ ಕಲಾ ಪಂಥ (ಇಂಪ್ರೆಸ್‌ನೀಜಮ್ ಕಲಾಶೈಲಿ):

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೮೬೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕ್ಯಾಮರಾ ಅವಿಷ್ಕಾರಗೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದವು. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸೋಜಿಗ ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಸ್ಟುಡಿಯೋದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರಚನೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.[೬] ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಒಂದೇ ದೃಶ್ಯದ ಹಲವಾರು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳು ಒಂದೇ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೂ. ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸತೊಡಗಿದವು. ಈ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅಂದಿನ ಜನರು ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾದಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಪಂಥದವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮವಾದ ಶೈಲಿ ಎಂದರು ಮತ್ತು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಉಂಟಾಗುವ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣ ಬಿಂಬವಾದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು.[೭]

ಇಂಪ್ರೇಸ್‌ನಿಸಂ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯು ಮುಂದುವರೆದಂತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿತು. ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ಗಾಜಿನ Prism [ಪಟ್ಟಕ]ದ ಮೂಲಕ ಹಾಯಿಸಿದಾಗ ವಕ್ರೀಭವನಗೊಂಡ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಏಳು ಬಣ್ಣಗಳಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲನ ಹೊಂದುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಲೇಪನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಕಾರಣ ಅದುವರೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೆರಳಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ, ಬೆಳಕಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಪೂರೈಸುವುದು ನಡೆದು ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಬೆಳಕು ಅದರ ನೆರಳುಗಳು ಬಿಳಿ ಕಪ್ಪುಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಿತ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ನಡೆದವು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಗದ ಬಣ್ಣಗಳಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಗದ ಬಣ್ಣಗಳು ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಗದ ಬಣ್ಣಗಳಿಗೆ ತೃತೀಯ ವರ್ಗದ ಬಣ್ಣಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದು ಇವು ನೆರಳಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಕಲಾಕೃತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿರುವ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ವರ್ಣಸಿದ್ಧಾಂತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನಿಜಂ (ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಲಾ ಪಂಥ) (Expressnisam)

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೧೦ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಮತ್ತೊಂದು ಕಲಾ ಪಂಥದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿತು. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯು ಹಿಂದಿನ ಇಂಪ್ರೆಸ್‌ನಿಸಂ ಶೈಲಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಲಾವಿದನ ಸಹಜವಾದ ಸೃಜನಶೀಲ ಮನೋಭಾವದ ಜೊತೆಗೆ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಈ ಕಲಾ ಶೈಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸಿದವು. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕಲಾವಿದನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಕಲಾ ಪಂಥದ ಕಲಾವಿದರ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಇದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಮನಸ್ಸು, ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನ ಶೀಲತೆಗಳೆಂಬ ಆಂತರಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳುವ ಕಲಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕಲಾಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಲಾವಿದನ ಆಂತರಿಕ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರಲ್ಲಿ (ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ) ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕೆ ವಿನಃ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಅವು ಕಂಡಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಗಳು ನಿಮಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ. ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಭಾವ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಈ ಶೈಲಿಯ ಕಲಾವಿದರು ವಸ್ತು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭಾವ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಶೈಲಿಯ ಕಲಾವಿದರು ವಸ್ತುವಿನ ನೈಜ ಆಕಾರ, ವರ್ಣ, ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ತಾವು ಅಂದುಕೊಂಡ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕುಂಚದ ದಪ್ಪವಾದ ಎಳೆತಗಳು, ಒರಟಾಗಿರುವ ನಿರೂಪಣೆ, ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧವಲ್ಲದ ಆಕಾರಗಳು ಪ್ರಖರವರ್ಣಗಳ ಲೇಪನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮಂಚ್ ಎಂಬಾತ ಈ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯ ಆದ್ಯಪ್ರವರ್ತಕನೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವನು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ಕಾರ ಎಂಬ ಕೃತಿ ಈ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯೊಬ್ಬಳು ಸಾಗರದ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದ ಚೀರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕೆನ್ನೆಗೆ ಕೈ ಒತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಹುಡುಗಿಯ ಭಯದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಉದ್ದನಾಗಿರುವ ಆಕಾರಗಳು, ದಪ್ಪವಾಗಿರುವ ಕುಂಚದ ಎಳೆತಗಳು, ಪ್ರಖರವಾದ ವರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸ, ವಿಕಾರಗೊಂಡಂತಿರುವ ಆಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

* ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮಂಚ್
* ಕ್ರಿಶ್ಚಯನ್ ರೊಲ್ಡ್
* ಎರಿಚ್ ಹೇಕಲ್
* ಕಾರ್ಲ ಎಸ್‌ರೊಟೆಲ್ಸ್
* ವೆಟ್ಟೊ ಮ್ಯೂಲರ್
* ಎಮಿನ್ ನೋಲ್ಡ್
* ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಪೆಚ್‌ಸ್ಟನ್
* ಓಸ್ಕರ ಕೋಕೊಸ್ಕಾ
* ಮ್ಯಾಕ್ ಡೆಕಮನ್
* ಲೊನಲ್ ಪಿನೆಂಚರ್ ಅಗಸ್ಟ್

ಮುಂತಾದವರು ಈ ಕಲಾಶೈಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಿಯಲಿಸಂ: (ನಿಜಾತೀತ ಪಂಥ)

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರೂಪ ತಾಳಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಕಲಾಪಂಥ ಇದಾಗಿದೆ. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರು ಈ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು. ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡುವುದು ಈ ಶೈಲಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಪ್ರೈಡ್ ಇವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಂಡ ಕಲಾವಿದರು. ಆಂತರಿಕ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಕೊಟ್ಟು ಚಿತ್ರಿಸತೊಡಗಿದರು. ನೈಜ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಾರದ ಅತೀವೆನಿಸುವ ಘಟನೆಗಳು, ಭ್ರಮಾಲೋಕದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಬೃಹತ್ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆಯಂತ ಕಾಲುಗಳು, ರೇಡಿಯೋ, ಗಡಿಯಾರಗಳಂತಹ ಘನವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯ ಹಾಗೆ ಒಣ ಹಾಕುವುದು, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು. ಹೀಗೆ ಸುಪ್ತಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಊಹಿಸಬಹುದಾದ ಘಟನೆಗಳು ಈ ಶೈಲಿಯ ಕಲಾವಿದರ ಚಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸರ್ರಿಯಲಿಜಂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಸಿಲ್ವೆಡರ್ ಡಾಲಿ, ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈತ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚ, ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆ, ಉನ್ಮಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಪಂಥದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಜಾನ್‌ಮೀರೋ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಮಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಾರ್ಕ್ ಶೆಗಾಲ್ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಅವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚದ ಗೀಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಚರಿಕೋ ಎಂಬ ಕಲಾವಿದ ಭಯ ಭೀತ ವಾತಾವರಣಗಳನ್ನು ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ನಿಜಾತೀತತೆಯ ಅನುಭವ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಆರ್ನೆಸ್ಟ್, ಯುವಾಸ್ ಟೂಂಗ್, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಪಿಕಾಬಿಯಾ ಮುಂತಾದವರು ನಿಜಾತೀತ್ ಪಂಥದ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ತಿರುವು ನೀಡಿದ್ದು ಫಾವಿಸಂ ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ಇದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಕೆಲವು ಇಸಂ ಅಥವಾ ತತ್ವಗಳು ಇದ್ದರೂ ಫಾವಿಸಂನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯಾಯಿತು.[೧೦] ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಹಲವಾರು ಪಂಥಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ತಳಹದಿಯಾಯಿತು. ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರರಚನೆ ಮಾಡಿ ಪ್ಯಾರಿಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು.[೧೧] ಈ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರೀಮತೀಸ್, ಅಂದ್ರೆಡಿರಾ, ವ್ಲಾಮಿಕ್ ರಾವುಲ್, ರೂಫಿ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ, ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿಮರ್ಶಕ ಕ್ರೇಜ್ ಆಫ್ ಫಾವ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆದ (ಇದರ ಅರ್ಥ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಂಜರ) ಅನಂತರ ಫಾವಿಸಂ ಶೈಲಿ ಎಂದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಕಾಡು ಮೃಗಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೆ.

ಆಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಆವರಿಸಿದ ರೇಖೆಯಾಗಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಆವರಣವಾಗಲಿ ಇರಬಾರದೆಂದು ಈ ಪಂಥದ ಕಲಾವಿದರು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಅಂತೆಯೇ ಮತೀಸನ ನೃತ್ಯ, ಹ್ಯಾಟ್ ಧರಿಸಿರುವ ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ನಗ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಬಣ್ಣದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಒರಟುತನ ಬಿರುಸಾದ ಹೊರ ರೇಖೆಗಳು ಈ ಪಂಥದ ಶೈಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಣೆಗಿಂತ ಕುರೂಪವಾಗಿಯೇ ಕಂಡಿತು. ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಆಕಾಶ, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮರ, ಕಿತ್ತಳೆ ಬಣ್ಣದ ಬಂಡೆಗಳು, ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ರಸ್ತೆಗಳು ಫಾವಿಸಂ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದ್ರೆಡಿರಾ ಎಂಬಾತ ೧೯೦೭ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲಂಡನ್ನಿನ ಕೊಳ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಳದಿ, ಹಸಿರು ವರ್ಣದ ನೀರು, ಕೆಂಪು ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.[೧೨] ಈ ಪಂಥ ಬದುಕಿದ್ದು ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅದು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

ಫಾವಿಸಂ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಆಲ್ಬರ್ಟ್, ಮಾರ್ಕ್ಸ ಜೀನ್‌ಪೆ, ಅಂದ್ರೆಡಿರಾ, ವಾಲ್ಮಿನಿಕ್ ಎಲಿಚ್, ಹೆಕಲ್, ಲುಡ್‌ವಿಂಗ್, ಕಿಚನರ್, ಅವರು ಪ್ರಮುಖರು ಉಳಿದ ಇಸಂಗಳಂತೆ ಫಾವಿಸಂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನವೇ ಕಳೆಯಿತು. ಬಣ್ಣಗಳ ಹಾಗೂ ಆಕಾರಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಲಜ್ ಮುಖರ್ಜಿ ಶಿವಾಕ್ಸ್ ಚಾವ್ಡ, ಕೆ.ಸಿ.ಎಸ್.ಫಣಿಕ್ಕರ್ ಅವರ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.[೧೩]

ಇದರ ನಂತರ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದವು. ದಾದಾಯಿಸಂ, ಪಾಯಿಂಟಾಲೀಜಂ, ಪಾಪ್ ಆರ್ಟ್, ಓಪ್ಆರ್ಟ್, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಕಲೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಲಾ ಶೈಲಿಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ನವ್ಯಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ತೊಡಗಿತು.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನ ಕಲೆ (Installation)

ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ ಕಲೆ

ಕಲಾವಿದ ಕಲಾವಿದೆಯರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ (matierial) ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹಲವು ಆದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂವೇದನೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮ ಆ ಸಂದರ್ಭದ ಹೊಸ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವಧ್ವನಿಯ ಉಸಿರಿನಂತೆ ವಿಚಿತ್ರ, ಪೂರಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ಆಯ್ಕೆಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶದ ಕಲಾವಿದ/ಕಲಾವಿದೆಯರ ಧೋರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಇನ್ನಿತರ ಮಾಧ್ಯಮ ಮೇಟರಿಯಲ್‌ಗಳ ನಡುವೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಲಾವಿದ ಕಲಾವಿದೆಯರು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅಂದರೆ ಕಾಲವೇ ಪಕ್ವವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಧ್ಯಮ ಮೆಟಿರಿಯಲ್‌ಗಳು ಹಲವು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಲೇಸರ್ ಶಬ್ದ ಬೆಳಕುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಅವಕಾಶ, ಟೆಲಿಕಮ್ಯುನಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳತ್ತ ಕಲಾವಿದರು/ಕಲಾವಿದೆಯರು ಕೈಚಾಚುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಕಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಗಳು ಗ್ಯಾಲರಿಯ ಒಳಾಂಗಣ ಅಥವಾ ಹೊರಾಂಗಣದೊಂದಿಗೆ ಏಕೈಕವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಬೇಕಾದ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುವಂತಲ್ಲದೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರೆ ಅದರ ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.[೧೪]

ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತಿಯ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ವೀಕ್ಷಕನೆ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ನಿನ ಮಹತ್ವವೇ ಇದು. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಕೃತಿಗಳು ನಮಗೆ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ೧೯೭೦ರ ದಶಕದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಂತಹ Minimal Art ಕೂಡ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತವೆ.[೧೫]

ಇವಾ ಹೆಸ್ಸೇ ಡಾನ್‌ಫ್ಲಾವಿನ್ ಟೋನಿಸ್ಮಿತ್ ಮುಂತಾದವರು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಮುಖರು.[೧೬] ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರಗಳ ಟ್ಯೂಬ್‌ಲೈಟ್ ವೈರ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ ಮತ್ತು ಅಸಂಬ್ಲೇಜ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ

ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೀಗಿದೆ. ಅಸಂಬ್ಲೇಜ್ ಪದವೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ನೋಡುಗನನ್ನು ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ್ ಸಂಬಂಧ ಮೊದಲೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು (ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು) ವೀಕ್ಷಕನ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಟ್ರಿನಾಲೆಯಲ್ಲಿ (ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ) ಗೋಗಿ ಸರೋಜ್‌ಪಾಲ್ ಹಾಗೂ ವೇದ್ ನಾಯಕರ ಕೃತಿಗಳು ವಿವಾನ್ ಸುಂದರಂರ ಕೆಲವು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

"ಪಾಪ್" ಎಂಬ ಪದವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೯೫೦ರಿಂದ ೧೯೬೦ರ ನಡುವೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಾಶೈಲಿಯ ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ಬಳಸುವಂತಾದ್ದು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಯುರೋಪಿನ ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಜಪಾನಿನ ಟೋಕಿಯೋದಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬಂತು.[೧೭]

ಪಾಪ್ ಕಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅದು ಸರೂಪ ಚಿತ್ರಣ ಹಾಗೂ ಅಮೂರ್ತ ಚಿತ್ರಣ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡದ್ದು. ಗುಸ್ತಾವ್ ಕೂರ್ಬೆಯ ವಾಸ್ತವವಾದದ ನಂತರ ಹೊಸ ಜಾಡುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಯಾವ ಶೈಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಕೂರ್ಬೆ ೧೮೬೧ರಲ್ಲಿ ಪಾರಿ ಕುರಿಯರ್ ದು ದಿಮಾಂಷ್ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾದದ ನಿಲುವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾ ತಾನು ಜೀವಂತ ಕಲೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಗುರಿ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕಲಾವಿದ ತಾನು ಜೀವಿಸುವ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಚಿಂತನೆ ಜೀವನ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಈ ವಿಶೇಷತೆಯೇ ಪಾಪ ಕಲೆಯ 'ತಳಹದಿ ಕೂಡ.

ಪಾಪ್ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದದ್ದು ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಲಂಡನ್‌ಗಳಂಥ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಾಪ್ ಕಲೆಯ ಬೇರುಗಳಿರುವುದು ನಗರೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ.[೧೮] ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪಾಪ್ ನೋಡುವುದು ಸಹ ಆ ವಾತಾವರಣದ ವಿಶೇಷ ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹವಾಸ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಟ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಕಾಮಿಕ್ಸ್‌ಗಳು, ಮ್ಯಾಗಜೈನ್‌ಗಳು, ಜಾಹಿರಾತುಗಳು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ಗಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮನೋರಂಜನಾ ಜಗತ್ತು, ಹಾಲಿವುಡ್ ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು. ಪಾಪ್ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಕೂಟಗಳು, ಮೋದಗೃಹಗಳು, ರೇಡಿಯೋ, ಟಿ.ವಿ ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುಗಳು, ವಾಹನಗಳು, ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಪಂಪುಗಳು, ಆಹಾರ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಂ ಮತ್ತು ಕಡಲೆ, ಬಟಾಣಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಪಾಪ್‌ಕಲೆ ರಚನೆಯಾಗತೊಡಗಿತು.[೧೯]

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿ ಕೃತಿ ರಚಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಭಾರತ (೧೯೪೭) ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗೊಂಡನಂತರ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಕಲಾಗುಂಪೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೃತಿ ರಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ನ್ಯೂಟನ್ ಸೌಜಾ ಎಂಬವನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ಕಲಾಗುಂಪನ್ನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಲಾವಿದರ ಗುಂಪು (ಪ್ರೋಗ್ರೇಸಿವ್ ಆರ್ಟ್ ಗ್ರೂಫ್ ಮುಂಬೈ) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ನವ್ಯ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಇನ್ನಿತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು.

ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾಗುಂಪು ಮುಂಬೈ ಕಲಾಗುಂಪಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಲಾ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಬೈ ಕಲಾಗುಂಪು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡನಂತರ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾಗುಂಪಿನವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ತೋರಿದರು. ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕಲಾಗುಂಪಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಮುಂಬೈ ಕಲಾಗುಂಪಿನಂತೆ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸಿವ್ ಆರ್ಟ್ ಗ್ರೂಪ್ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೂ ಮುಂಬೈ ಕಲಾ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನವ್ಯಕಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆಯಾಮವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, 'ಶಿಲ್ಪಚಕ್ರ' ಎಂಬ ಕಲಾಗುಂಪು. ಮುಂಬೈ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾಗುಂಪುಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಕಲಾಗುಂಪು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಎನ್.ಎಸ್.ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂಬುವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ 'ಶಿಲ್ಪಚಕ್ರ' ಕಲಾಗುಂಪು ಆಧುನಿಕ ಚಿತ್ರ ಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೂ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಕೊಡತೊಡಗಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾಗುಂಪಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ಕೆ.ಸಿ.ಎಸ್.ಫಣಿಕರ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಚೋಳಮಂಡಲ' ಎಂಬ ಕಲಾಗುಂಪು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಕಲಾಗುಂಪಿನವರು ಕಲೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒಂದು ಕಲಾಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. 'ಚೋಳಮಂಡಲ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಸೈಟುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗುವ ಮನೆಗಳು ಕಲಾತ್ಮಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

ದೇಶದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕಲಾಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಕಲಾಕೃತಿ ರಚನೆ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಕಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ನವ್ಯಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು.

ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟಾರ್ಷನ್ ಅಥವಾ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ಆಗದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದೊಂದು ಪಂಥ ಅಥವಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಎನ್ನಿಸದೇ ಅಂದೊಂದು ಶೈಲಿ ಆಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ತೀರ ನೈಜವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದದ್ದೆಲ್ಲ ಮೂಲದಿಂದ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ನೈಜ ದೃಶ್ಯಗಳು ಒಂದು ಬಿಂದುವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಕ್ಯಾನವಾಸನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಾಗ ಸುಂದರಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಂದು ಅದೇ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಬಿಂದುವನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವುದೇ ವಿಕೃತ ರೂಪ ನೈಜ ಚಿತ್ರದ (ರಿಯಲಿಸಂ)ವಾದ ಬಂದಾಗ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಸುಂದರಗೊಳಿಸಿದರೆ ಅದು ಅಲಂಕೃತ (ಡಿಕೋರೇಟಿವ್) ಆಗುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದೆಲ್ಲ ಸುಂದರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಕೇವಲ ಸುಂದರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಸುಂದರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಚಿತ್ರಿಸಿದಾಗ ಅವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದು ಉಂಟು.

ನವ್ಯಕಲೆ

ನವ್ಯ ಕಲೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಮನದ ಒಳಗಿನ ತುಡಿತವನ್ನು ಹಸಿ ಹಸಿಯಾಗಿಯೆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ರಚಿಸಿದಂತೆ, ಭಾವವೇಶವಾಗಿ ಕುಣಿದಂತೆ ಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಆಟವಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪದಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಇರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುತ್ತದೆ.[೨೦] ವ್ಯಾಕಾರಣದ ಅಭಾವವಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆಯಂತೆ ಇದ್ದು ನೋಡುಗನಿಗೆ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂವಹನವಾಗಲಾರದು. ಮನದ ಭಾವಗಳು ಕೈಗೆ ಬರೆಯಲು ಹತ್ತದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವು ಸಹ ಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರದಂತೆ ವಿರೂಪಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹೇಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೀವ್ರತೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುತ್ತದೆ.[೨೧] ಜಲವರ್ಣ, ತೈಲವರ್ಣ, ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಮಿತಿಗಳು, ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರ ಅರಿವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದಾಗ ವಿರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಅರ್ವಾಚೀನದವರೆಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕರ್ನಾಟಕದ

ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗಾಳಿಬೀಸಿತು. ಆರಂಭದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಂಬೈ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ದೃಶ್ಯಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದೊರೆಯಲಾಂಭಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಆ ಶೈಲಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಕಲಾವಿದ ಎ.ಎ.ಆಲಮೇಲಕರ್ ಅವರು ಮೂಲತಃ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಪೂರ್ವಜರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿಂದಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಆಲಮೇಲದವರು. ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಮೇಲ್‌ಕರ್ ಅವರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ತದನಂತರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಂ.ವಿ.ಮಿಣಜಗಿ, ಎ.ಎಂ.ಶೋಲಾಪುರಕರ್, ಎಂ.ಎನ್.ಜತ್ತಿ, ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ್, ಎ.ಎಸ್.ಬುರಣಾಪುರ, ಜಿ.ಎಲ್.ಈರಣ್ಣ, ಗಂಗಾಧರ, ಕಮ್ಮಾರ, ಸುನೀಲ್ ಮಮದಾಪುರ, ಡಾ.ಶಿವಾನಂದ ಬಂಟನೂರ, ಎಂ.ಎಂ.ಕನ್ನೂರ, ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿ, ಶಿವಾನಂದ ನಾಗೂರೆ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.

ಯುವ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂಥವರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸುನೀಲ್ ಮಮದಾಪುರ ಒಬ್ಬರು. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಸಿರುವ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಚಿಂತನ ಶೀಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಾಗಿವೆ. ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಚೌಧರಿ, ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿಯ ಗುರಪ್ಪ ಮುನ್ನೂರ. ಆರ್.ಸಿ.ಅಂಗಡಿ, ವಿಜಯಪುರದ ಶ್ರೀಧರ ಚೌಹಾಣ್, ಹಳ್ಳಿ, ಎಂ.ಜಿ.ಹೆಗಡೆ, ನಂದಬಸಪ್ಪ, ರಮೇಶ ಚವ್ಹಾಣ್, ಲಿಂಗರಾಜ ಕಾಚಾಪುರ, ನಿಂಗರಾಜ, ಪಾಟೀಲ ಇತರರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಇಂದಿನ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಅಂಶ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಸರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಅರಸರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿರು ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಕಲಾ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಆ ಕಲಾವಿದರು ಯಾವುದೇ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಕೇವಲ ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದತಹ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅರಸರು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ರಾಜರುಗಳು ರಾಜಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠ ಹೊಂದಿದ್ದರಲ್ಲದೇ ಈ ಪದ್ಧತಿ

ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬರತೊಡಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಯೂರಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಾರತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಂತರ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಸಾಮಂತರು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರು ತಲೆ ಎತ್ತಿದರು. ಅಂದಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರ ಶಾಲೆಗಳು ರಾಜಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೇ ಮುಚ್ಚತೊಡಗಿದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅರಸರ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಲಾವಿದರು ಅದೀಗ ತಾನೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದ್ದ ಐರೋಪ್ಯ ಕಂಪನಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯತೊಡಗಿದರು.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣವೆ ಇದು. ಇದುವೇ ಕಂಪನಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಪಾಠಗಳೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದ ಕಂಪನಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ೧೭೭೦ ರಿಂದ ೧೮೮೦ರವರೆಗೆ ಶೈಲಿಕೃತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು.

ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರು ಈ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಈ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತಹ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಣಗಳು, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಚಿತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದರು.

ಅಂದು ಕಂಪನಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನವಾದ ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಭಾರತದ ಕರಾವಳಿ ತೀರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ, ಮದ್ರಾಸ್, ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ, ಗೋವಾ, ಮುಂಬೈ, ಅಲ್ಲದೇ ತಂಜಾಪೂರು, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳು ಕಂಪನಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದೆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲಾವಿದರು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಭೂ ಸರ್ವೇ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸರ್ವೇ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನಕ್ಷಾ ರಚನಾಕಾರರಾಗಿಯೂ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿದರು. ಈ ಕಲಾವಿದರು ಐರೋಪ್ಯ ಕಲೆಯ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ರಾಸಾಯನಿಕ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದ ಅಭಿರುಚಿ ಹಾಗೂ ಐರೋಪ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲಾಶೈಲಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿದರು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡುರು.

ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿದರು ಐರೋಪ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸತೊಡಗಿ ಅಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಐರೋಪ್ಯ ಮಾದರಿಯ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುವಂತೆಯೂ, ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ

ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪರದೆ, ಕುಳಿತ್ತಿರುವ ಸೋಫಾ ಮಾದರಿಯ ಆಸನ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಟೇಬಲ್ ಅದರ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಹೂ ಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬದಲವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ತತ್ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಅಂದು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮದ್ರಾಸ್ ಮುಂಬೈ ಲಾಹೋರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಹುಟ್ಟು

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ಮುಂತಾದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಪಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಮನಃ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆಸಕ್ತರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಗಮನದಿಂದ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಿದವು. ಇದು ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಾಲೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವವರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕೀಳರಿಮೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭವೊಂದಿತ್ತು. ಅಂದುವರೆಗೂ ಕೇವಲ ಅರಮನೆ ಮಠ–ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆಗಮನದಿಂದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಯಿತೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕಲಾಶಾಲೆಯು ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಅದೇ ವರ್ಷ ಮದ್ರಾಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ೧೮೫೭ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆ, ಹಾಗೂ ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರದಲ್ಲಿ ಮಾಯೋ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಬ್ರಿಟೀಷರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು.

ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಟ್ಟಡವಿದಲ್ಲದೇ ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಗ್ ಎನ್ನುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಅಲ್ಲದೇ ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ತರಬೇತಿ ನೀಡತೊಡಗಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಬ್ರಿಟೀಷರು ತಾವು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ಉದ್ದೇಶವೇ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ

ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ತಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ರಚಿಸಲು ಕಲಾವಿದರು ಅವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರು. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿರದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ತಮಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕಲಾವಿದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡತೊಡಗಿದರು.

ಅದರಂತೆಯೇ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಯಥಾದರ್ಶನ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಣ. ಪೂರ್ಣಭಾವ ಚಿತ್ರಣ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತೈಲವರ್ಣದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಂಬಾರ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಬಡಿಗ, ಕಮ್ಮಾರ, ಪಟುವಾಗಳಂತಹ ಜನಾಂಗದವರೇ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶ ತಮ್ಮ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವ ವಿಧಿತವಾದುದು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ವಿವಿಧ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಅಧ್ಯಯನದ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ

ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೮೬೪ರಲ್ಲಿ ಎಚ್.ಎಚ್.ಲೋಕೆ ಅವರು ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಇವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ್ ಕಿಂಗ್‌ಸ್ಟನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಗಧಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್, ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾಡೆಲಿಂಗ್ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಲಿಥೋಗ್ರಾಫಾ ಮತ್ತು ಉಡ್‌ಕಟಿಂಗ್‌ನ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಲ್ಕು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಲಾಹೋರ್ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಚಲಿತದಲಿದ್ದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡವು. ಅಲ್ಲದೇ ಕೆಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯ ಕಲೆ ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಲೆಗಳ

ಅಧ್ಯಯನ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಹರಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಮುಂಬಯಿಯ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡತೊಡಗಿದವು. ಈ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಂದು ವಿನೂತನವಾದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ವಿನೂತನ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದೇ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕಲಾ ಗ್ಯಾಲರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಅಂದಿನ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಗ್ಯಾಲರಿಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪದಟ್ಟಿತು. ಈ ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ೧೮೭೬ರಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಉತ್ತಮ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಇವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ನಕಲು ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಾ ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಅದರಂತೆ ಸಿರುಜಾನ್, ರೊಬೆನ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಾ ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ನಡುವೆಯೂ ೧೮೮೬-೧೮೮೭ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕಲಿಕೆಯೆಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಅಲಂಕರಣ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಮರಕೆತ್ತನೆ ಮುಂತಾದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ೧೮೮೭-೧೮೭ನೇ ವರ್ಷವೇ ಈ ಮೊದಲು ಔಬಜಾರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾ ಶಾಲೆ, ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿರುವಂತಹ ಕಲಾಗ್ಯಾಲರಿಯನ್ನು ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ ಇದ್ದ ಔರಂಗಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಲಾಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಗ್ಯಾಲರಿಗಳು ಒಂದೆಡೆಯೇ ಆದಂತಾಗಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಪ್ರದೇಶದ ಕಲೆಯು ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು.

೧೮೮೭-೮೮ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಓ ಗಿಲಾರ್ಡ್ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗೆ ಉಪ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಬಂದ ನಂತರ ಈ ಮೊದಲು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಓ ಗಿಲಾರ್ಡ್ ಮೂಲತಃ ಇಟಲಿಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದು, ನಕ್ಷಾ ಚಿತ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜೇಂದ್ರಲಾಲ್ ಮಿತ್ತಾ ಎನ್ನುವವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭುವನೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ

ಅಲಂಕಾರಿಕ ನಕ್ಷಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಜಾನ್ ಗ್ರಿಫ್ಫಿಥ್‌ರವರು ಈ ಡೆಕೋರೇಟಿವ್ ಆರ್ಟ್‌ನ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೇ ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಇವರು ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೮೯೭-೯೮ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ನಕ್ಷಾ ಚಿತ್ರಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಇಂದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಭಾರತದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವರೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಅಂದು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವು ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವುದು ಸರ್ವವಿಧಿತವಾದುದು. ಅದಲ್ಲದೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕೊಡುಗೆ ಅತೀ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳ ಹುಟ್ಟು

ಹೀಗೆ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಾಲಾನಂತರ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಇಂದೂ ಸಹ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹಿರಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಿಂದುಳಿಯಿತು. ೧೯೩೫ ರಿಂದ ೧೯೪೭ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನೀತಿಯು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ದೊರಕಿತು. ನೂಲುವಿಕೆ, ನೇಕಾರಿಕೆ ಮರಗೆಲಸ, ಬೇಸಾಯ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂಬೈ ಸರ್ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿ ಹೊರಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಲವು ಕಲಾವಿದರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದ ದಿವಂಗತ ಡಿ.ವಿ.ಹಾಲಭಾವಿಯವರೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಮತ್ತು ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆರ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣಗೊಂಡು ಬಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ

ಡಿ.ವಿ.ಹಾಲಭಾವಿಯವರು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಂತದ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳು ಇದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ೨೮ ವರ್ಷದ ಡಿ.ವಿ.ಹಾಲಭಾವಿಯವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೧೦ ಜೂನ್ ೧೯೩೫ರಂದು ಆರ್.ಎಲ್.ಎಸ್. ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಲಾ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೊದಲು ತಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯು ಆರ್.ಎಲ್.ಎಸ್.ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಷ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಅಂದರೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೬ರ ವರೆಗೆ ನಡೆದು ಕಾರಾಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೩೬ರಿಂದ ಜೂನ್ ೧೯೩೭ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಹಾಲಭಾವಿಯವರು ಕಲಾಮಂದಿರದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಹಲವಾರು ಅಡೆತಡೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಕೋರ್ಟ್ ಎದುರಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡಿ ಉದ್ಘಾಟಕನಾಗಿ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಬಂಗಾಳದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಎ.ಎಮ್.ಡಾಯಸ್ ಅವರ ಅಮೃತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಸತತ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಲಾಭಿಮಾನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಲಾಶಾಲೆಯು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ರೂಪಿಸತೊಡಗಿತು. ಇದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಥಮವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು ಅವು ಕೂಡ ಮುಂಬೈನ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈಗಿನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗ ಆಗ ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದ ಕಾರಣದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಆಗ ಮುಂಬೈ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗವು ಮುಂಬೈಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮುಂಬೈನ ನಂಟನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು

ಕಲಾವಿದರು ಮುಂಬೈನ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರು.

ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ ದಿವಂಗತ ಟಿ.ಪಿ.ಅಕ್ಕಿ ಅವರು ಮುಂಬೈನ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ಗದಗಿನಲ್ಲಿ ೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಕಲಾ ಮಂದಿರ ಎಂಬ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಜೆ.ಜೆ.ಕಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಎಂ.ಎ.ಮಿಣಜಗಿಯವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ವಿಜಯ ಮಹಾಂತೇಶ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಅ.ನ.ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಬಾರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಲಾಮಂದಿರ ಕಲಾಶಾಲೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ ಮೈಸೂರು ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಕಲಾಶಾಲೆ ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹಲವಾರು ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದ ಆರ್.ಎಮ್.ಹಡಪದ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕೆನ್ ಕಲಾಶಾಲೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಸರಕಾರಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ ಧಾರವಾಡ, ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರ ವಿಜಯಪುರ ಐಡಿಯಲ್ ಫೈನ್ ಆರ್ಟ್ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಜೆ.ಎನ್.ಕಲಾಶಾಲೆ ಗದಗ ಬೆಟಗೇರಿ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾನಿಕೇತನ ತುಮಕೂರು, ಸರಕಾರಿ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ತುಮಕೂರು, ಭಾರತೀಯ ಕಲಾಕೇಂದ್ರ ಧಾರವಾಡ ಬೆನಾನ ಸ್ಮಿತ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ಬೆಳಗಾವಿ, ಉಮಾ ಕಲಾಶಾಲೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ವಾಣಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಳ್ಳಿ, ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ನಿರ್ಮಲ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ ಹಾಸನ, ಶ್ರೀ ಕಲಾ ನಿಕೇತನ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ಮೈಸೂರು, ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಕಲಾಶಾಲೆ ಅಥಣಿ, ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಲಾಶಾಲೆ ರಾಯಭಾಗ, ಯೋಗಿಶ್ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಬೀದರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಗೋಕಾಕ, ಮಹಾಲಸಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ ಮಂಗಳೂರು, ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ಕಾರವಾರ, ಮಹೇಶ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಜಮಖಂಡಿ, ಆದರ್ಶ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಇಂಡಿ, ಆರ್.ಎಸ್.ವಿ.ಎಲ್.ಬಿ.ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆ ಹೂವಿನ ಹಿಪ್ಪರಗಿ, ಹೀಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆಯಲ್ಲದೇ ಇವು ಸರಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಕಲಾಕೋಶ, (ಪ್ರ.ಸಂ) ಪಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ–೧೦೩

೨. ಅದೇ, ಪುಟ–೧೦೩

೩. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಲಾಕೋಶ ಎಂಬ (ಸಂ) ಪಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಯಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ

೪. ಕಲಾಕೋಶ, ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ–೧೦೩

೫. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಂಪ್ರೇಶನಿಸಂ ಎಂಬ ಡಾ.ಅ.ಲ.ನರಸಿಂಹನ್ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಯಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೬. ಕಲಾಕೋಶ, ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ–೩೩೬

೭. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೧೬

೮. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೧೭

೯. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೧೭

೧೦. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೧೭

೧೧. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೧೭

೧೨. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೦೪

೧೩. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೦೫

೧೪. ಅದೇ, ಪುಟ–೨೦೫

೧೫. ಪಾಪ್ ಕಲೆ, ರವಿಕುಮಾರ ಕಾಶಿ, ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ–೫

೧೬. ಅದೇ, ಪುಟ–೯

೧೭. ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ, (ಸಂ) ಎಸ್.ಎನ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ–೧೧

೧೮. ಅದೇ, ಪುಟ–೧೨

ಅಧ್ಯಾಯ : ನಾಲ್ಕು

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರು

ಅಧ್ಯಾಯ-ನಾಲ್ಕು

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಕಲಾವಿದರು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಜನ ಕಲಾವಿದರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಕಲಾವಿದರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಮಠೆ ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ಶಿದಗಿರೆಪ್ಪ, ಈರಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನಾಗಿ ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಕಡೇಮನಿ ಅವರು ೧-೬-೧೯೫೫ರಂದು ಜನಿಸಿದರು.

ಅಪ್ಪಟ ರೈತಾಪಿ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸದಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿವಂತರು. ಇಂಥ ಪರಿಸರ ಇವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ೪೦ ರಿಂದ ೪೫ ಜನರಿದ್ದರು. ಒಕ್ಕಲುತನದ ಮನೆತನ ಬಿತ್ತುವುದೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಿ.ಎಸ್, ಕಡೇಮನಿಯವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವು ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಗ್ರಾಮ ಕುಮಠೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅಜ್ಜಿ ಕಾಶೀಬಾಯಿ ಮೊಮ್ಮಗನ ಚಲನ ವಲನವನ್ನು ಕಂಡು ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಗಮನ ಹರಿಸಿ ಪುಷ್ಠಿ ನೀಡಿದಳು. ಕಡೇಮನಿಯವರ ತಂದೆಯವರು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸಗಣಿಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಹುರಮಂಜು ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣದಿಂದ ಅಂದವಾದ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಪದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಕಾರ

ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಶೃಂಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವರ ತಾಯಿ ಈರಮ್ಮನವರು ಕೌದಿ ಮತ್ತು ಕಸೂತಿ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಂಡವರು. ತಮ್ಮ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೌದಿಕಲೆ, ಕಸೂತಿಕಲೆ, ರಂಗವಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಲೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೌದಿ ಮತ್ತು ಕಸೂತಿ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಜನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತವರು. ಅವರಿಂದಲೇ ಕಲೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರಲು ಸಾಧ್ಯ" ಎಂದು ಕಲಾವಿದ ಪೊನ್ನಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಶಾಲಾ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿಸಿಗುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿ ಎತ್ತು, ಈಶ್ವರಲಿಂಗ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೀಪಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ ರಂಗವಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ತಮ್ಮತ್ತ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಟಿಯ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಶ್ರೀ ವಿ.ಬಿ.ಅಡಹಳ್ಳಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುಗಳು ಅವರ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಓದು, ಬರಹ, ಚಿತ್ರಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೇ ವಿವಿಧ ಆಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಗೆ ಮಧ್ಯಂತರ ದೀರ್ಘಾವದಿ ರಜೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್) ಹಾಗೂ ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ವ್ಯಯ ಮಾಡದೇ ಸಹೋದರರೊಡಗೂಡಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮೇಕೆ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇವರದಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ನಂತರ ತಮ್ಮೂರಿನ ಸಮೀಪವಿರುವ ಬಬಲೇಶ್ವರದ ಶಾಂತೇಶ್ವರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವ ಅಭಿರುಚಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಡಿ. ಮೋಕಾಶಿಯವರು. ಅವರು ಚಿತ್ರಕಲೆ ಕಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದಂತಹ ಶಿಕ್ಷಕರೆಂದು ಕಡೇಮನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಬರುವಾಗ "ನೀನು ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯ ಕಾಯ್ದಿದೆ ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು." ಮೊಕಾಶಿ ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಟತೊಟ್ಟು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ತಾನೊಂದು ಬಗೆದರೆ ದೈವವೊಂದು ಬಗೆಯಿತು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಕಡೇಮನಿ ಅವರನ್ನು ಒಕ್ಕಲುತನಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರು. ಹಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಭಾವೀ ಜೀವನವನ್ನು ಕೃಷಿಕರೇ ಆಗಿ ಕಳೆಯುವರೇನೋ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು, ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಆದರೆ ಬೆಳೆಯುವ ಸಿರಿ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ

ಕಲಿಯುವ ಕನಸನ್ನೂ ನನಸು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತುರ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹಟವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಆಯ್ತು ನಿನ್ನಾಸೆಯಂತೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನೇ ಕಲಿಯಲು ಹೋಗು ಎಂದು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ಧಾರವಾಡ ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಕೆಚ್ಚನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯೆನಿಸಿದೆ. ವಿದ್ಯೆಯ ತವರೂರು ಎನಿಸಿದೆ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಶಿಲ್ಪ, ನಾಟ್ಯ, ಇತಿಹಾಸ, ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ಪಡೆದ ಭೂಮಿ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ. ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ದಿ.ಶ್ರೀ.ಡಿ.ವಿ.ಹಾಲಬಾವಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರು ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ "ಧಾರವಾಡ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್" ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು.

ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರು ನಂತರ ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ತದನಂತರ ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಜಿ.ಡಿ.ಆರ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಾಡುವಾಗ ದಿವಂಗತ ಡಿ.ವಿ.ಹಾಲಬಾವಿ ಗುರುಗಳ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಂ.ಆರ್.ಬಾಳಿಕಾಯಿ ಗುರುಗಳ ಅನುಭವದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇವರು ಧಾರವಾಡದ ಮೂರು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಭಾವಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಭೂದೃಶ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಲಿಕೆಯ ಹಸಿವು ತೀರದಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಟ್ ಮಾಸ್ಟರ್ (ಎ.ಎಂ.) ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಕಡೇಮನಿ ಅವರ ಕಲಿಕೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ Anatomy (ಅಂಗ ರಚನಾಶಾಸ್ತ್ರ), Portratl (ಭಾವಚಿತ್ರ), Life (ಪೂರ್ಣಭಾವಚಿತ್ರ), Painting (ಸಂಯೋಜನೆ), Drawing (ರೇಖಾಚಿತ್ರ, Indian Art ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಗರಚನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ, ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ Anatomyಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದು. ನಗ್ನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಹ ರಚಿಸಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನವು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಲಕೋಟೆಯ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವ ಎನಾಮಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೆ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕಲಾಕೃತಿ ರಚಿಸಲು ಸಮಯದ ಅಭಾವವಾಯಿತು. ಇದನ್ನರಿತ ಅವರು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕಾಗದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮರಳಿ ವಿಜಯಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನೆನೆದವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಡೇಮನಿಯವರು ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅದು ಆಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಬಹಳ ನಿರಾಸೆ ಹೊಂದಿ ಇನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ನಾನು ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದನಾಗಲು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಬಾರದೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ನೋವು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಿರಾಸೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಡೇಮನಿಯವರನ್ನು ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ. ಸಿ.ಎನ್.ಪಾಟೀಲ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮಂದಿರವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಹುದ್ದೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎ.ಎಂ.ಜಿ.ಡಿ.ಆರ್ಟ್ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರೂ ದೊರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಇವರಿಗೆ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನವು ದೊರಕಿತು. ಇವರು ನಂತರ ೨೦೦೭ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ವಿ.ಎ ಸ್ನಾತ್ತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಂದಿರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮತ್ತು ತಂದೆಯವರ ಮಾತು ಪಾಲಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ೨೭ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಮಖಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಂಕಣವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ತಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು

ಕಲಾ ಬದುಕು

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರ ಕಲಾಬದುಕು ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದೇ ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಡೇಮನಿಯವರು ವೃತ್ತಿ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಜತ್ತಿ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ದಿ.ಶ್ರೀ.ಸಿ.ಬಿ.ಕಾಚಾಪೂರ ಮತ್ತು ಗೆಳೆಯರಾದ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸಾಲಿಯವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದೊಂದಿಗೆ ಕಲಾಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿರಾರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ನೀಡಿ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಇವರು ಮೊದ ಮೊದಲು ಜಲವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ವೃತ್ತಿ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಿನಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೈಲವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗೂ ಕಡೇಮನಿಯವರಿಗೂ ಬಿಡಲಾರದ ನಂಟು. ಗ್ರಾಮೀಣ

ಸೊಗಡೇ ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ಹೈಲೈಟ್. ನಿತ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು. ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು, ಎತ್ತುಗಳು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿವೆ. ಅವರು ೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ 'ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿ ಸರಣಿ ೨೦ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಅಂಗುಲಂಗುಲವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಡೇಮನಿಯವರು ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರು. ಎತ್ತಿನ ಜೊತೆ ಹೊರಟ ರೈತ, ಎಮ್ಮೆಹಾಲು ಹಿಂಡುವ ರೈತ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವ ರೈತ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕಡಿಯುವ ರೈತಾಪಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಹಾಗೂ ಅವಳ ಪೋರಿ, ಎತ್ತಿನ ಜೊತೆ ಮಗು ಈ ಎಲ್ಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ತಾಯಿ ಈರಮ್ಮಳ ಕೌದಿಯ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದ ಚಿತ್ರಣ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಬ್ಯಾಗು ಕೂಡ ತಾಯಿಯ ಕೌದಿಯ ಚಿತ್ತಾರ ಸೊಬಗಿನದು. ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸದ ಕೌದಿಯದೇ ದರ್ಬಾರು. ತಾಯಿ ಕಡೇಮನಿಯವರಿಗೆ ಗುರುವೂ ಹೌದು; ಮಮತೆಯ ಸಂಕೇತವೂ ಹೌದು.

ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳು ಚಿತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪಯಣ? ಎಂಬ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ ರೈತ ಮಹಿಳೆ ಗುಳೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಳೆ. ಗಂಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿಂತೆಯೇ ಹಾಸಿ ಹೊದ್ದಿರುವ ಅವಳ ಮುಖ, ಹಗ್ಗ ಹೊಸೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಜ್ಜ, ಕೋಳಿಗಳು, ಹೊಗೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಡುಗೆ ಮನೆ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಚಿಲುಮೆ ಹೀಗೆ ಒಂದು ನೈಜ ಕೃತಿ. ಕೌದಿ ಹೊಲೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಜ್ಜಿ, ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳ ಮೈ ತೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ರೈತ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು. ಕಡೇಮನಿಯವರು ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಅಪರೂಪದ ಕಲಾವಿದರು "ಬಣ್ಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕು ಪೇಂಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಸಿಂಗ್ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರಖರವಾದ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬಣ್ಣ ಇರಬೇಕು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕಡೇಮನಿಯವರು ತೈಲವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಒಂದೇ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಜಲವರ್ಣ, ಆಕ್ರಲಿಕ್, ಓಪೆಕ್ ಆಗಿ ಪೋಸ್ಟರ್ ವರ್ಣ, ಪೇಸ್ಟಲ್ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃತಿ ರಚನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕಲಾವಿದರು ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ತಮ್ಮೂರಿಂದ ಜಮಖಂಡಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಪಡಸಲಗಿ ಸೇತುವೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಗಳು ನದಿ ನೀರಿನ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಡೇಮನಿಯವರು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನೇ ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು 'ನದಿ' ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೬ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಅಮೂರ್ತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಷಯವನ್ನು

ವಸ್ತುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಕಲಾವಿದರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಛಾಪು ಮೂಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸರದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಅಂಶಗಳು ವಸ್ತುವಾಗಿರುವ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಕಡೇಮನಿಯವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿಸಿದೆ.

ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು:- ಬಸವರಾಜ ರಾಜಗುರು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಮದರ ಥೆರೆಸಾ, ಸಿ.ವಿ.ರಾಮನ್, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್, ಡಾ.ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಇಲಕಲ್ಲಿನ ಮಹಾಂತ ಶ್ರೀಗಳು, ಬಂಥನಾಳ ಶ್ರೀಗಳು. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಶ್ರೀಗಳು, ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಂ.ಪಾಟೀಲ, ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ, ವಿ.ಜಿ.ಅಂದಾನಿ ಸೋಮಶೇಖರ ಸಾಲಿ, ಕಲಾವಿದ ಬಿ.ಎಂ.ಪಾಟೀಲ ಹೀಗೆ ಇನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು ಮನೆ-ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕಲಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾವೈಕ್ಯದ ಹರಿಕಾರರಾಗಿರುವ ಗದುಗಿನ ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* **ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ:-** ಬಿಲ್‌ಗೇಟ್ಸ್ ಅಮೇರಿಕಾ, ಕ್ಯಾಥರೀನ್ ನೆಹ್ಲೇ ಕೆನಡಾ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣ, ಮಾಜಿ ಸಚಿವರಾದ ಡಿ.ವಿ.ಇನಾಂದಾರ, ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್ ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಖಾ ಶೆಟ್ಟರ, ಧಾರವಾಡ, ಕೇಂದ್ರ ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ದೆಹಲಿ, ರೀಜಿನಲ್ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮದ್ರಾಸ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಮೈಸೂರು ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರರ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಮುಂಬೈ, ಐಫೆಕ್ಸ್ ದೆಹಲಿ, ಕುವೆಂಪು ಲಲಿತ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು, ಎನ್.ಆರ್.ಐ ಕಟ್ಟಡ ವಿಜಯಪುರ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ ಸಚಿವರು ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಪಾಟೀಲ್ ಮೋಟಾರ್ಸ್, ವಿಜಯಪುರ, ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮನೆ, ಮಠ, ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ.

ಸಾವಿರಾರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇವರು ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ಹಲವಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೇರಳ, ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಹನ್ನೊಂದು ಸಮೂಹ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೆಂಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಐವತ್ತೇಳು ಕಲಾಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಲಾಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮಂದಿರದ ಕಿರು ಪರಿಚಯ

'ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರವೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿ' ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯ ವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ

ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ (ವಿಜಯಪುರ ಲಿಂಗಾಯತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ)ಯು ೨೦೧೦ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಲವಾರು ಶಾಲಾಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಡಾ.ಫ.ಗು.ಹಳಕಟ್ಟಿ, ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಂಥನಾಳ ಶ್ರೀಗಳು, ಮತ್ತು ದಿ.ಶ್ರೀ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಾಟೀಲ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗದಗ, ಧಾರವಾಡ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ದೂರದ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.

"ಈ ಕಲಾ ಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಂತರ ಇದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಗದಗಿನ ಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್.ಪಾಟೀಲ, ಎಸ್.ಎಸ್.ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದಂತಹ ದಿ ಶ್ರೀ.ಸಿ.ಬಿ.ಕಾಚಾಪೂರ, ಶ್ರೀ.ಎಂ.ಎಸ್.ಜತ್ತಿಯವರು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಪಿ.ಡಿ.ಜೆ.ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಪಾವದಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿಯವರು ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿ, ೧೭ ಜನವರಿ ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ೨೦೧೫ ಮೇ ವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಕಡೇಮನಿ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು

ಕತ್ತೆ ಮದುವೆಯ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಕತ್ತೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಕತ್ತೆಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ "ಮಳೆ" ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಈಗಲೂ ಸಹ ಕತ್ತೆಗಳ ಮದುವೆ, ಕಪ್ಪೆಗಳ ಮದುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದೇ ಜನಪದರ ಮಾಡುವ ಆ ಆಚರಣೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡೇಮನಿಯವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, ಬಣ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ ಸಂಯೋಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ನನ್ನ ಮಿತ್ರ" ತೈಲವರ್ಣದ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಎತ್ತು ಮತ್ತು ರೈತ ಈ ರೈತನಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿ ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಎತ್ತು ಆಗಿದೆ. ಎತ್ತುವಿಗೆ ರೈತ ಮಿತ್ರ ರೈತನಿಗೆ ಎತ್ತು ಮಿತ್ರ.

ಹೀಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತನಂತೆ

ಮಗನಂತೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಅನುಭವದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿ" ಹಳ್ಳಿ ಎಂದರೆ ತಕ್ಷಣ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಬರುವುದು ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ರೈತ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ಜನರ ಉಡುಪುಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೀಗೆ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ. ರೈತ ಕುಳಿತಿರುವುದು, ಆಡುಗಳು ನಿಂತಿರುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದ ಆಡುಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. "ಹಳ್ಳಿ" ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವರ್ಣ ಮಯವಾಗಿ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಅಜ್ಜಿಯ ಕೌದಿ" ಈ ತರಹದ ಕೌದಿಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೌದಿಯ ಹಿಂದೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ ಕೌದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬಹು ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಕೌದಿ ನಿಜವಾದ ಕೌದಿ ಎಂದೇ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಿದೆ.

"ಹಳೆಯ ಬೇರು ಹೊಸ ಚಿಗುರು" ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನರು ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣಗಳು ಮಡಿಕೆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದಂತ ಸೌಟು, ಮತ್ತು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಊದಲು ಊದುಗೊಳಗಿ, ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳ್ಳ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅಜ್ಜಿಯ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಅಜ್ಜಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಿರುವಂತಹದನ್ನು ಮೊಮ್ಮಗಳು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರು ಅದ್ಭುತ ಕೈ ಚಳಕದಿಂದ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯ ಕೈ ತುತ್ತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

"ಬಾರೋ ಸಾಧನ ಕೇರಿಗೆ" ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಧಾರವಾಡದ ಸಾಧನಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು ಅಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾತವರಣ, ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದಲೇ ಕೆರೆ ಇದೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸವಾದಂತೆ ಬಾಸ್ಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ

ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರರವರ ಮನೆತನವು ಕಲಾವಂತರ ಮನೆತನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ

ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲೆಯು ಇವರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿತು. ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಆಟ ತುಂಟಾಟಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಇವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳ ಕಲಿಕೆಗಿಂತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ಬಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಇವರು ಕಲೆಯ ಗೀಳು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯು ಅಂತರ್ಗತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲು ಗ್ರಾಮದವರು ಇವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಬರೆದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಊರಿನ ಜನ ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ದುಡ್ಡನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಉಪಜೀವನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರರವರಿಗೆ ಕಲಾ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ನೆಲೆ ತಂದೆ ಅಖಂಡಪ್ಪನವರದು. ಇವರು ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇತ್ತು ಆದರೆ ಬಡತನದ ಚಿಂತೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಡವಡಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಸರಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ವ್ಹಿ.ಜಿ.ಹಡಪದ ಅವರ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೂಡಾ ತುಂಬಾ ದೊರೆಯಿತು. ಈ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರ ಸಹೋದರರು ಹಾಗೂ ನಂದಿಮಠದ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಚಿತ್ರಕಲೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದರು ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆದ ಧಾರವಾಡದ ಡಿ.ವ್ಹಿ.ಹಾಲಭಾವಿ ಗುರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರರವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ "ಡ್ರಾಯಿಂಗ್" ಟೀಚರ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಸಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಡಿ.ವ್ಹಿ.ಹಾಲಭಾವಿಯವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಅಂಬಲಿಮಠ, ಮಲ್ಲಾ ಹಾಗೂ ಸುರೇಶ ಹಾಲಭಾವಿಯವರ ಅಭಿಮಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಯೋಜನೆಯಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಅನೇಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಜನರ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕಾದರೆ, ದಿನನಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದೇ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೀವಂತಿಕೆ ತುಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಕೃತಿ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕುರಿತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಇವರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ

ಬೇರೆ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು. ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಮರ್ಶಕರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಲಾ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇರಬೇಕಾದ ಪೂರಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯಿತು. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಶಿಸ್ತು, ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ "ಪ್ರಕೃತಿ" ಪ್ರೀತಿಯ ವಸ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಲಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲಾವಿದರಾಗಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ೧೮೫೪ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಲಾಶಾಲೆಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಂದ ಕಲಾವಿದರು ಭಾರತದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಚಿತ್ರ, ಸುಂದರವಾದ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರಿಗೂ "ಪ್ರಕೃತಿ" ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಕಲೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತದ್ದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಪದವಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಭಾವಚಿತ್ರ, ಅಂಗ ರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರತಿಮಾಚಿತ್ರಣ, ನಿಸರ್ಗಚಿತ್ರಣ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲೆಗಳು, ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಲೆಯ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳಾದ ಕ್ಯೂಬಿಸಂ, ಇಂಪ್ರೆಶನಿಸಂ, ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಶನಿಸಂ ರಿಯಾಲಿಸಂ, ಪಾಯಿಂಟಾಲಿಸಂ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಾವು ರಚಿಸುವ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾದ ಮತ್ತು ರಮ್ಯತೆಯ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರು ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತ್ತಕೋತ್ತರ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತ್ತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರಮಾಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿರುವ ಇವರು ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸದ ಅನೇಕ ಮಜಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಟೆ ಗಟ್ಟಲೆ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲರು. ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಕಲೆ

ಕಾರ್ಯಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರ ಜೀವನವೇ ಕಲೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಇವರಿಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಂದ ದುಡ್ಡು ಪಡೆದು ಅವರ ಹಿರಿಯರು, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಣ್ಣಗಳು, ಕುಂಚಗಳು ಮತ್ತು ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇವರ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಸರಸ್ವತಿ ಜೊತೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕೂಡಾ ಒಲಿದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಇವರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ನಿಂತರ ಅಧ್ಯಯನ, ಕಠಿಣ ಶ್ರಮ, ನಿಷ್ಠೆಗಳೇ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ತೈಲವರ್ಣ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಕಲಾ ಅಭ್ಯಾಸದ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾಶಿಬಿರ, ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದಾಗ ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅವು ನೀಡಬಲ್ಲವು. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು, ಅನಂತರದ ಹಲವು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು, ವಿಕಸಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಾಡಬಲ್ಲವು. ಇಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನೆಲೆಗಳ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಇದೆ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಗಂಗಾಧರರವರು ಬೆಳೆದ, ನಡೆದ, ಚಿಂತಿಸಿದ ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು, ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರು.

ಇವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ ಪರಿಭಾವನೆ ಆಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿಚಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುಗನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸದೇ ಅದರ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಂತಾಗಬೇಕು, ಅವುಗಳು ಆಲೋಚನೆಗಳ ಆಗರವಾಗಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಾವು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವರ್ಣ ಬಳಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇರೆಗೆ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಒಗಟಿನಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವ ರೀತಿ ಇವರ ಚಿತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರಂತೆ ನೋಡುಗಕೂಡಾ ಮೇಲಿನ ರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅವುಗಳ ಅಂತರ್ಯ ತಿಳಿಯುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೊಗುವ ಭಾವನೆಗಳು, ಸಂದರ್ಭಗಳು, ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳನ್ನು

ನೀಡಬಲ್ಲವು. ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಅನಂತರದ ಹಲವು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು, ವಿಕಸಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಾಡಬಲ್ಲವು. ಇಂದಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ನೆಲೆಗಳ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಇದೆ. ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಗಂಗಾಧರರವರು ಬೆಳೆದ, ನಡೆದ ಚಿಂತಿಸಿದ, ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲದ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ ಆಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿಚಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುಗನಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸದೇ ಅದರ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವಂತಾಗಬೇಕು ಕೃತಿಗಳು ಆಲೋಚನೆಗಳ ಆಗರವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಾವು ಹೇಳಬೇಕೆಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವರ್ಣ ಬಳಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇರೆಗೆ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಒಗಟಿನಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವ ರೀತಿ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೆ. ಗಂಗಾಧರರ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಘಟ್ಟಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಕೆಲವು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪರಿಚಿತ ರೂಪ, ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಕಳಚುತ್ತ ಹೊರವಿವರಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸರಿಸುತ್ತ ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ಸಾಂದ್ರಸಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲು ಒಂದು ಶೈಲಿಯಾಗಿ ಅನಂತರ ಅಮೂರ್ತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆರಪಿನ ಲಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಹರಿವ ಜರಿಯಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಮೌಲ್ಯ. ಪರಿಚಿತ ದೃಶ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದರ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಂಬಂತೆ ಇವರ ರವಿರಶ್ಮಿ ಕಲಾಕೃತಿ. ರವಿರಶ್ಮಿ ಎಂದರೆ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರಿಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು ಅಪರೂಪವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಖರದಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಇವರು ಸೌಮತ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯದ್ರಥನ ಎದೆಗೆ ಅರ್ಜುನ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿದನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪ ಮಮತೆ ಬಂದಿರಬಹುದಾದ ಕಾರಣ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಸಿರುವದು ಈ ಕಲಾವಿದರ ಆಲೋಚನೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಪ್ರಜ್ವಲಮಾನ ಬೆಳಕು, ಕಪ್ಪು

ಮಂಡಲವೂ ಒಳಗಣ್ಣಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತವೆ. ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಹಲವು ಮುಖಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯಗಳು, ಬಸವ ಕಾಲದ ಶರಣರ ತತ್ವಗಳ ಸಂದೇಶ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಅರ್ಥಗಳು ಅದು ನಡೆದು ಬಂದಿರುವ ದಾರಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಆಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೈವಿಕ ಭಾವನೆಯು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ಪೂರ್ವಜರು ನೃತ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಬಹುಮುಖದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಗಂಗಾಧರವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರಸೂತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಚಿತ್ರ ಸೂತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ನೃತ್ಯಕಲೆ, ಸಂಗೀತಕಲೆ, ಹೀಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕಲೆಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಕಲೆಗಳ ನಂಟು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆರೆತಿವೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರವರು ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ನೃತ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರಳದ ಕಥಕ್ಕಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷ್ಣಯಟ್ಟಾಮ್, ಹನುಮಾನ್ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಾರರು ಹಾಗೂ ಪಂಜಾಬದ ಭಾಂಗಡಾ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಮಲೀಲಾ, ಓರಿಸ್ಸಾದ ಮೈಯೂರಿ ಭಂಗ್ ಜಾವು, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಕಲಬೇಲಿಯಾ ನೃತ್ಯ, ಆಂಧ್ರದ ಪಪಟ್ಟಾ ಬಲ್ಲು, ಗೋವಾದ ಡೆಮ್ಮಿ ಹಾರ್ಸ್, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಕಚ್ಚಿಗೋಡಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಪುರುಲಿಯಾ ಚಾವು ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಗಳಾದ ಭರತನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೃಷ್ಣ, ಓಡಿಸ್ಸಿಯ ವೀಣಾವಾದಕಿ, ಕುಚಿಪುಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅರ್ಪಣಾ ದರ್ಶಿನಿ, ಥಾಲಿ ಬುದ್ಧ ಅಲ್ಲದೇ ಕುಚಿಪುಡಿಯಾ ನೃತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದರು ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸಿನ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೃತ್ಯನಿರತ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಬಣ್ಣದ ಹರವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಆಕರಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯ ಆಕಾರಗಳು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಶೈಲಿಯ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿರುವ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಶೈಲಿಯ 'ಶಕ್ತಿ'ಯ ಸರಣಿ ಕೃತಿಗಳು, ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಜಾನಪದ ಬದುಕು, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಹಳ್ಳಿ, ಭೂದೃಶ್ಯಸರಣಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಸರಳೀಕರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು, ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಕುಂಚದ ಬೀಸುಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ತಾನು ರಚಿಸಬೇಕಾದ ಕೃತಿಯು ಯಾವುದೇ "ವಾದ"(ಇಸಂ)ದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೂ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅದು ಅಪವಾದವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಾಗಬಾರದು. ಹೀಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಕಂದಾಚಾರ, ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ದತಿ, ಸಮಾಜದ ಕಂಟಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದನ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದ, ದೇಶದ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಲಾವಿದರು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ಇದೆ ಎಂದು ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಕೃತಿ ರಚಿಸುವ ಮುನ್ನ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಳಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರಚನೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ಣ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವಕಾಶ(ಕ್ಯಾನವಾಸ)ದಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದರು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಯ್ದ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶ್ವಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ವಿನಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಗೌರವದಿಂದ, ಯುವಕರು ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾಣುವುದು ಸಹಜ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಕಲೆ. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳೆರಡೂ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ನೋಡುಗರಿಗೆ ಯಾವುದು ಬೇಕು, ರಮ್ಯತೆಯೋ, ಭವ್ಯತೆಯೋ, ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯೋ ಅಥವಾ ಅಮೂರ್ತತೆಯೋ? ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದೆ ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಕಾಶ(ಕ್ಯಾನವಾಸ)ದಲ್ಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಂಚಲನ ಶಕ್ತಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು

ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಸವ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸಮಭಾವದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿಂತನೆಯು ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ರಚಿಸಿರುವ ನೂರಾರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖಭಾವ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರ್ಣಗಳ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣಗಳ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸೆಳೆತಗಳು ಬಹು ವೇಗದ ಚಲನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ತಾವು ಜನರಿಗೆ ಬಸವತತ್ವದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಜನನಾಡಿ ಮಿಡಿತವನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾದ ಶೈಲಿಯಿಂದ ತತ್ವ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಕಲೆ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ನಿಲುವಿನಿಂದಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸುಂದರ ಅಂಶಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ಆಯ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕು ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಬಸವ ಜೀವನ ತತ್ವಾದರ್ಶಗಳ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಜನಪದೀಯ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಮೊದಲೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ಣನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ಪರಿಸರ, ತಾವು ತಿರುಗಾಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧನೋಟಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾಗಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಸಮಾಜ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಭಾಗದ ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪದ ಅಲೆಗಳು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಅವಕಾಶ, ಆಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆ

ಅವಕಾಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜೀವಂತಿಕೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪಕೃತಿ, ರೇಖೆ, ಬಣ್ಣ, ಮೈವಳಿಕೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಜೋಡಣೆ ಇರಬೇಕು. ಈ ಜೋಡಣೆ

ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಬೇಕಾದರೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವಕಾಶದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಕಲಾವಿದನು ದಿನವೂ ತನ್ನನ್ನು ಕೃತಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬುವದನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಸ್ತುಗಳ ಆಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಾಮೌಲ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಂದಲೇ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕಲಾರಚನೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಕಲಾವಿದ ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನಪದ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲದೇ ಇತರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೃತ್ಯಗಳಾದ ಭರತನಾಟ್ಯ, ಕುಚಿಪುಡಿ, ಮಣಿಪುರಿ, ಓಡಿಸ್ಸಿ, ಕಥಕ್ಕಳಿ ಮುಂತಾದ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ನೃತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಅಲ್ಲಿರುವ ಚರಣಗಳು, ಭಾವ, ಹಲವು ಅಲಂಕಾರಗಳು ಮುಂತಾದ ಅಭಿನಯಗಳ ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲಾವಿದರು ಒಮ್ಮೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಕ್ಯಾನವಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧರ್ಬಾನುಸಾರವಾಗಿ ರಭಸವಾದ ಎಳತೆಗಳಿಂದ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ

ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗೆ ಬಳಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಈ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹದ್ದು, ಉತ್ತಮ ಕಲಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ತಂತ್ರ, ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯ ಪಡೆದಿರುವ ಮತ್ತು ನೈಜ ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧಹಸ್ತರಾದ ಕಲಾವಿದರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ್ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಇವರು ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಭಾವ ಲಯದೊಂದಿಗೆ ರೇಖಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಇವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ತೈಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಥವಾ ಜಲ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಆಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಕುಂಚ, ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡು ಮತ್ತು ಸ್ಪಂಜುಗಳಿಂದ ಲೇಪನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೈಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೇ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಮರು ಲೇಪನಕ್ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಮರುಕಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸೌಂದರ್ಯತೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ತಂತ್ರ ಒಟ್ಟು ಕಲಾಕೃತಿಗೆ ಆಳವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ತೈಲ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರವರು ಅದ್ವಿತೀಯ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂತ್ರ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿನ ರೇಖೆ, ಮೈವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ಇವರ

ಭಾವಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಸತತ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಕಲಾವಿದರು ಅನ್ಯ ಕಲಾವಿದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಸತತ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರಾಗಿ ಇವರು ಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮಾಧ್ಯಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಸತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಿತ್ರ ರಚನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು. ಇದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಾಧನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗಲೇ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಹಿಡಿತ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರ ಶೈಲಿ ನೋಡುಗನಿಗೆ ಅದ್ಭುತವೆನಿಸಿ ನಂತರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಶಕ್ತಿ ಸರಣಿ

ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳ ಮರ್ಧನಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದದ್ದು, ಅವಳು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು "ಶಕ್ತಿ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಆಕಾಶದೆತ್ತರಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತಿರುವ ದೇವಿ, ಸಿಂಹ ಸಮೇತವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕೆಳಗೆ ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ತನ್ನ ಉಗ್ರ ಅವತಾರವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕಲಾವಿದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಗುಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳ (Over Lap) ಮರು ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಕ್ತಿ(ದೇವಿ)ಯು ಅಮೂರ್ತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾವಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಚನ್ನಮ್ಮ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ಕೂಡಾ ಶಕ್ತಿ ಸರಣಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಅವಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬ್ರಿಟೀಷ ಅಧಿಕಾರಿ ಥ್ಯಾಕರೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚನ್ನಮ್ಮ ತನ್ನ ನಾಡು ಸಂಸ್ಥಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬ ಕೃತಿ ಇಂದಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ವೇಗದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿ ಅಷ್ಟೇ ವೀರಾವೇಷದಿಂದ ತನ್ನ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬೀಸಿದ್ದಾಳೆ. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಎದುರಿಗೆ ಬರುವ ಬ್ರಿಟೀಷ ಅಧಿಕಾರಿ ತಲೆ, ಕೈ, ಕುದುರೆಯ ಮುಖ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆತ್ತರು ಹಾರಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಭಸ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನೋಡುಗನಿಗೆ ಚನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ರೌದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಾಗಿ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಕಿಚ್ಚು ಮೂಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಚನ್ನಮ್ಮ ಇರುವ ಸ್ಥಳದ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಮಹಿಳೆಯು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಂತಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಆಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದು

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆ ಚೌಕ ಪರಿಮಿತಿ ಒಡದಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇರುವ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಈ ಕಲಾವಿದರು ತೋರಿಸುವುದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿದೆ. ವೈರಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಆಕಾರವಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಶುಭ್ರ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದರ ಮುಂಭಾಗದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವೈರಿಗಳ ರಕ್ತ ಹೀರಿದ ನೆಲ, ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಅತ್ಯಂತ ತಂಪು ವರ್ಣಗಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವ ಕೆಂಪು ವರ್ಣವು ರೌದ್ರ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕಪ್ಪು, ಕಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಹಸಿರು, ಹಳದಿ, ನೀಲಿ ಇವು ಮುಂದೆ ಆಗಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಚನ್ನಮ್ಮ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದರೆ, ಈ ಎರಡೂ ಆಕೃತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬಿಳಿಮಿಶ್ರಿತ ಹಳದಿ ವರ್ಣ, ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ತೃಪ್ತಳಾದ ಭಾವವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಶಕ್ತಿ ಸರಣಿಯ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸಿನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಾಗದೇ ಇರಲಾರದು.

ಮಂಗನಾಡಿಸುವವನು

ಈ ಕೃತಿಯು ಜನಪದ ಶೈಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಗನಾಡಿಸುವವ ಮಂಗನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯನ್ನು ಅರ್ದದಷ್ಟು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹರಿದು ಮಾಸಿದ ಅರಿವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಪ್ಪಾದ ಮೈ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ ಇಂದ ಅವನ ಚರ್ಮದ ಕಾಂತಿಕುಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾಕೃತಿತುಂಬಾ ಅಮೂರ್ತತೆ ಹಾಗೂ ಜಾಮಿತಿಯ ಆಕೃತಿಗಳು ತೋರುತ್ತಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಹಾಗೂ ನೇರ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ ರೀತಿ ವಿಷೇಶವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಹಾಕಿದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಗೀರು ಕೊರೆದುತೆಗೆದದ್ದು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಡ್ರೈಬ್ರಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಸಿದ್ದು ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂದು, ಕಪ್ಪುಮಿಶ್ರಿತ ವರ್ಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಬಡತನ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಗುರ್ಜಿ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ ಮಳೆರಾಯನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಕಲಾವಿದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಂದರ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶದ ಕಲಾತ್ಮಕ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಗಿಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉದುರಿಬಿದ್ದ ಸುಣ್ಣದ ಗೋಡೆಯು ಸೆಗಣಿಯ ಕುರುಹುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡಹುಡುಗ ಕೇವಲ ಚಡ್ಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಂಚನ್ನು ಬೊರಲು ಇಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ, ಅದರಲ್ಲೊಂದು

ಶಶಿ, ಹೀಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುವಂತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತಾಪಿ ಮನೆಯ ಒಡತಿ ಅಂದಿನ ಹಳೆಯ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದು ಆ ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಲಾವಿದ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಕೃತಿಗಳ ಮುಖಭಾವ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸತುಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಭಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿವಹಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಜಾನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಲೆ, ಆಚರಣೆಗಳು ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಈ ಜಾನಪದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸರಣಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಕರಗ

ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಕರಗ ಮಹೋತ್ಸವ ಕಲಾಕೃತಿಯು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಅವಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೌಕಟ್ಟು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ಹೂವಿನ ಕರಗವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಪುರುಷ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸುತ್ತುವಂತಿದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಬಾಹ್ಯ ರೇಖೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾನವಾಸದ ಆರಂಭದಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯದವರೆಗೂ ಬಣ್ಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದ ವಿವರಣೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ರಭಸವಾಗಿ ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಪುರುಷನ ಆಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಹಾಗೂ ಪೂರಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಸುತ್ತುವ ಚಲನೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಕಲಾವಿದರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವದು ಕಷ್ಟದಾಯಕ ಕೆಲಸ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಳದಿ, ಕೆಂಪುಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕಂದು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಕಚ್ಚಿ ಗೋಡಿ

ಗೋವಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಪದೀಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ "ಕಚ್ಚಿ ಗೋಡಿ" ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಲೆಯು ಆ ಭಾಗದ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ಕುಣಿತವೆಂದು ಆಗಾಗ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವಂತೆ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಇಂಥದ್ದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷ ರಾಜವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಆ ಕುದುರೆ ಸವಾರನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣದ ಗುಡಿಸಲು, ಮುಂಜಾವಿನ ಸೂರ್ಯರಶಿ

ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ ವರ್ಣ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಡ್ರೈಬ್ರಸ್‌ನಿಂದ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಸ್‌ಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಬೇಕು ಅಥವಾ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜನಪದ ಶೈಲಿಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳೇ ತುಂಬಾ ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಅವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತವೆ.

ಕಂಬಳ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವಲ್ಲೊಂದಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನಪದ ಕ್ರೀಡೆ ಕಂಬಳ. ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವಕಾಶವನ್ನು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಣಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮಿಶ್ರಿತ ನೀರಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಮತ್ತು ಓಡಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುಡಿದ ಗಟ್ಟಿದೇಹ, ಬಲಿಷ್ಠ ಕೋಣಗಳು ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ವೇಗದ ತೀವ್ರತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿನ ಪದ್ಧತಿ, ಅವರ ಪರಿಸರವನ್ನು ನೈಜವಾದ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರೂ ಉಳಿದ ಅವಕಾಶದ ಭಾಗವನ್ನು ಅಮೂರ್ತತೆಯ ವಾತಾವರಣಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಇವರು ತಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಆಕೃತಿಗಳು ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗೌಣವಾಗಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿರುವುದು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವರ್ಣಗಳ ಮಿಳಿತವಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಲಾವಣ್ಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ವಾತಾವರಣ ಅವರ ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಗುಣವುಳ್ಳ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ.

ತಪ್ಪೆಟಾ ಗುಲ್ಲು

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಜನಪದ ಕಲೆ. ಈ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಈ ಕಲಾವಿದರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾಗಿಯೂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಡ್ಡರ ಕುಣಿತವೆಂದೂ ಹೆಸರು. ಸಮೂಹಗತವಾದ ಈ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಗೋಸ್ಕರ ಯುವಕರು ಈ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದುಂಡಾಕಾರದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಸೊಂಟದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಈ ಕಲಾವಿದರು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ದುಂಡಾಗಿ ನಿಂತು ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಲಗೆಯ ನಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮೈಕುಲುಕಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲಗೆಯ ನಾದ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಕುಣಿತದ ವೇಗವೂ

ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗ ಹಲಗೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರಂತೆ ನಿಂತು ಗೋಪುರ ರಚಿಸಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಕಂದು, ಹಳದಿ, ಕಡುಹಳದಿ, ಕಂದುಗೆಂಪು, ಬಿಳಿ, ಹಸಿರು, ನೀಲಿ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೊಂದು ರೂಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಸ್ಪಷ್ಟ ದೇಹಾಕೃತಿಯ ಗೆರೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಆಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಆಕೃತಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾ ಸಾಗಿವೆ. ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳ ಮೈವರ್ಣ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಖರ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಅಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿದೆ.

ಪುರುಲಿಯಾ ಚಾವ್

ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಜಾನಪದ ನೃತ್ಯ ಇದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವೀರಗಾಸೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿ ಇದು. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ "ಕಾಳಿ" ಆರಾಧಿಸುವ ಜನಾಂಗ ಸ್ತ್ರೀದೇವತೆಯ ವೇಷಭೂಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ, ಮಾನವಾಕೃತಿ, ಚರ್ಮದ ವರ್ಣ, ವಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ತಮ್ಮ ವರ್ಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿ

ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಂತೆ ಕಂಡರೂ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಅಮೂರ್ತ(ಅಬಸ್ಟ್ರಾಕ್ಟ್) ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳೆಯದಾದ ಕಾಂಪೌಂಡ ಮತ್ತು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸದಂತೆ ತಮ್ಮ ಭಾವವನ್ನು ಬಣ್ಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೇಳೈಸಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಟ್ಟ ಕೆಂಪು, ನೇರಳೆ, ಹಳದಿ, ನೀಲಿ, ಕಂದು ಮಿಶ್ರಿತ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೂದು ಹಾಗೂ ನೇರ ಬಿಳಿವರ್ಣಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಸರಣಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಳೆಯ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಜಗುಲಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೀರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಚೆಲ್ಲುವಂತಿದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಭಾಗವು ದೂರಗ್ರಾಹ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನೇರ ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಬಳಸಿರುವುದು ವೈಶಿಷ್ಟಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಆರ್ಕಷಕವಾಗಿದ್ದು ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಪುನರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದಂತಿವೆ.

ನೃತ್ಯ ಸರಣಿ

ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿದ್ದು

ನೃತ್ಯಕಲೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ನೃತ್ಯ ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಚಯದಿಂದ. ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ದಶಕದ ಹಿಂದೆ ಪರಿಚಯವಾದ ಹಾಡುಗಾರ ರಾಜುದಾತಾರ್ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲಾವಿದೆ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮೀದಾತಾರ್ ಅವರಿಂದ. ಇವರು ಒಂದೇ ಮನೆಯವರಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ, ಅಪೂರ್ವ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಯೋಗ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಕಲಾವಿದೆ ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರೊಂದಿಗೆ ದಿನವಿಡೀ ಚರ್ಚಿಸುವುದು. ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಭಾವ, ಭಂಗಿಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿಯಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾನವಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಮುಂದಾಗಿ ನೂರಾರು ಸರಣಿಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, ಕೇಶಾಲಂಕಾರ, ಆಭರಣ, ಹರಳುಗಳು, ಮುಖಭಾವ, ದೇಹರಚನೆ, ವಿವಿಧ ಭಂಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸತತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶ(ಕ್ಯಾನವಾಸ)ದ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಲವಾರು ಕಲಾಕೃತಿ ರಚಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಕೂಚಿಪುಡಿ, ಓಡಿಸ್ಸಿ, ಮಣಿಪುರಿ, ಕಥಕ್ಕಳಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಇನ್ನು ಮುಂತಾದ ನಾಟ್ಯ ಪ್ರಾಕಾರಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭರತ ನಾಟ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ನಂತರ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆಂಬತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಾವಿದರು ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸಂಯೋಜನ್ಮಾಕ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ಅಪರೂಪದ ಸಾಧನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನೃತ್ಯ ಕಲಾವಿದರು ಕೇವಲ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನಂತರ ಜನ ಮಾನಸದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಈ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಾದ ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ನಂತಹ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಭರತನಾಟ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಈ ಕೃತಿಯು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದ್ದು ಅವಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶವೆಂಬಂತಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳ ನೃತ್ಯನಿರತೆಯ ಮಾನವಾಕೃತಿ ಇದೆ. ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಹೂಗಳ ಮಧ್ಯ ಪುರುಷ ಮುಖದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಭಾಗ ನೃತ್ಯಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಂಗೀತ ಪರಿಕರಗಳು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಬಳಸಲ್ಪುಡುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮನಸ್ಸು, ಮನಸ್ಸಿನ ಹಿಂದಿರುವ ದುಃಖ ಚಿಂತೆ–ನೃತ್ಯಕಲೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಭಯ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಭಾಗ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದೊಂದಿಗೆ

ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳು ಕರಗಿದಂತಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ವರ್ಣಗಳು ಮುನ್ನಲೆಗೆ ಬಂದು ಆಕಾರ ನೀಡಿ ಮತ್ತೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮ್ಮಿಲನಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವರ ವರ್ಣಗಳು ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕೃತಿಗಳು ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಸರಣಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ನೃತ್ಯಗಾರ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಬಲಗೈಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣ ಹಿಡಿದಿರುವನು. ಇವನು ತ್ರಿಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದು ರಾಮನಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಡ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯು ತ್ರಿಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪವಿಡಿದು ಎಡಗೈಯನ್ನು ಆರಾಮವಾಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ದೃಶ್ಯ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮೇಲೆ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ತುಂಬಾ ಪ್ರಖರವಾದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಶಾಂತವರ್ಣ ಮತ್ತು ಬಿಳಿವರ್ಣ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ದಟ್ಟ ಕೆಂಪುವರ್ಣ ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಹಳದಿ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ಕಪ್ಪುನೀಲಿ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಗುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಳದಿ, ತಿಳಿನೀಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಬಿಳಿಯಾಗಿ ಕರಗಿ ಹೋದಂತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ವರ್ಣಗಳು ಅಗಲವಾದ ಬ್ರಷ್‌ಗಳ ಕಡಿಮೆ ಎಳೆತಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಗೋಚರಿಸುವುದು ಕಲಾವಿದ ಬಳಸಿದ ವಸ್ತುವಿನ ಉಪಯೋಗದ ಕೈಚಳಕದಿಂದಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಎನ್ನುವ ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ರಚಿಸಿದ ಮೂರನೇ ಕೃತಿ ಇದು. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇಬ್ಬರೂ ನೃತ್ಯ ವೇಷದಾರಿಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅವರ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುತ್ತಾ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕೂಚಿಪುಡಿ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಂಪು(ಕ್ರಿಮಿಜನ್), ದಟ್ಟನೀಲಿ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಳದಿ ವರ್ಣಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲವೂ ದಟ್ಟವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳ ಮುಖಭಾವ, ಮುದ್ರೆ ಅವರ ಭಂಗಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಕ್ಯಾನವಾಸನಲ್ಲಿ ಕರಗುತ್ತ ಬಹುದೂರ ಸರಿದಿವೆ. ಮಾನವಾಕೃತಿಯ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ, ತೆಳು ಹಾಗೂ ದಟ್ಟವರ್ಣಗಳ ಲೇಪನದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಈ ಕೃತಿ ವಿವಿಧ ಮೈವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ಕೂಚಿಪುಡಿ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಕಲೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೃತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವೇಣುಗೋಪಾಲನ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪ

ಭರತನಾಟ್ಯ ನೃತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಭಂಗಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲು ಊದುವ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀರೂಪಕ್ಕೆ ಕಲಾವಿದರು ತಂದಂತಿದೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಸ್ತ್ರೀ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರು ನೃತ್ಯದ "ಅಡಗು" ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಯೋಜನಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ವರ್ಣ ಛಾಯೆಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ತೀವ್ರತೆಯ ಬಣ್ಣದ ಎಳೆತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕಾರಗಳು ಮಬ್ಬು ಮಬ್ಬಾಗುತ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಣ್ಣಗಳ ಹೂಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದಂತಿರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ನೋಡುಗನನ್ನು ಆಲೋಚನೆಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರಾಂಗೆ

ಭರತನಾಟ್ಯದ "ಅಡವು" ಭಂಗಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶದ ಮಧ್ಯ ನೃತ್ಯಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳು ನರ್ತಿಸುವಂತಿದೆ. ಸುಂದರವಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಭರಣ ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕಲಾವಿದರು "ಚಿತ್ರಾಂಗೆ" ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ತಂಪು ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಕೃತಿಗಳು ಕಾಣುವಂತಿದೆ. ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಕುಂಚದ ಬೀಸುಗಳಿವೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭರತನಾಟ್ಯದ ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ಭಂಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಪಟ್ಟಿಕೆಯೂ ಕೇಸರಿ ವರ್ಣವಿದ್ದು, ಅದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಕರಗಿದಂತಿದೆ. ಉಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ನೀಲಿ, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ವರ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಬಣ್ಣದಾಟ ಆಡಿದಂತೆ ಮಧ್ಯ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಚಿದ ಚಂದ್ರ ಚಿತ್ರಾಂಗೆಗೆ ನಾಚಿದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ವರ್ಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಶ್ಮಿ

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯಪ್ರಕಾರದ ಓಡಿಸ್ಸಿ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಸಂಗದ ಒಂದು ಭಂಗಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು "ರಶ್ಮಿ" ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸ್ತ್ರೀರೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ ಇವರ ದಿಟ್ಟತನ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯದವರನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಇಡೀ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಹಾಗೂ ತೆಳು ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯ ಭಂಗಿ ತುಂಬಾ ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಕುದುರೆಗಳ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಚಾಟಿಯನ್ನು

ಹಿಡಿದಂತಿದೆ. ತ್ರಿಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿ ಮುಖದಿಂದ ಸೂರ್ಯ ರಶ್ಮಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವಂತಿವೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಡಿಸ್ಸಾದ ಕೋನಾರ್ಕ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯದ(ರಥ) ಚಕ್ರವನ್ನು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯ ಸಂಬಂಧಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಲಾವಿದರು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ವರ್ಣಗಳು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ. ವರ್ಣಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ನಂತರ ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತಾ ಮೇಲೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿನಡೆಗೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರುವಂತಿರುವ ತತ್ವದ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಮರ್ದಲೆ

ಒಡಿಸ್ಸಿ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಸಂಯೋಜನಾಕೃತಿ ಇದು. ಹಲವು ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿಯರು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರೂ ಕೊಳಲು, ವೀಣೆಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಖ್ಯ ಆಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಕ್ಯಾನವಾಸದ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿದಿದ್ದು ಮರ್ದಲೆ(ಮದ್ದಳೆ)ಯನ್ನು ನುಡಿಸುವಂತಿರುವಳು. ಕಲಾವಿದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ವಿವಿಧ ದಟ್ಟವಾದ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಚೌಕಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಡಿಂರುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಚಪ್ಪಟೆಯ ತೆರಪಿನ ಬಣ್ಣಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದು ಆಕರ್ಷಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಮಣಿಪುರಿ

ಮಣಿಪುರಿ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಿದ ಕಲಾವಿದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವಕಾಶದ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದ ನೀಲಿ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಸಲೀಲಾ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹ ಉಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಳದಿ, ಹಸಿರು, ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅಮೂರ್ತ ಮುಖಗಳು. ಕೆಳಗೆ ಸ್ವಚ್ಚ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕೇತದ ಪಟ್ಟಿಕೆ ಹೀಗೆ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವರ್ಣದಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತತೆಯನ್ನು ಬೆಳಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಕಡೆಗೆ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, ಹಾವ, ಭಾವ, ಆಭರಣಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಥಕ್ ಮ್ಯೂಜಿಶಿಯನ್ಸ

ಕೇರಳದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಸರಣಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಥಕ್ ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲವು ಕಲಾವಿದರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕೃತಿಯಿಂದ ಕ್ಯಾನವಾಸನ್ನು ಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಂತೆ

ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದರು ಕ್ಯಾನವಾಸನ್ನು ವಿವಿಧ ಚೌಕಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಥಾಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ವಾತಾವರಣ ಬಿಂಬಿಸುವ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಕಥಕ್ ಮ್ಯೂಜಿಶಿಯನ್ಸ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕಥಕ್ಕಳಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗನ ವೇಷದಾರಿಯಾದ ಪುರುಷ ನೃತ್ಯಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಂತಿದೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾದ್ಯಗಾರರು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತಿದೆ. ಇಡೀ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅವು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದು. ಕೆಂಪು, ದಟ್ಟ ಹಸಿರು, ನೀಲಿ ವರ್ಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಚಿತ್ರ ಸರಣಿಗಳು ವಿಶೇಷ ವರ್ಣ ಬಳಕೆ, ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ನೋಡುಗನನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶ್ವಸಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ದೇಶದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶದ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕಲಾವಿದರ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ನಿರೂಪಣೆ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದು.

ತೇರಾತಾಲಿ

ರಾಜಸ್ಥಾನದ ವಿಶಿಷ್ಠ ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಾರಂಗಿ ಮತ್ತು ಡೋಲಕ ವಾದ್ಯವೃಂದದವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಸಂಗೀತಮಯ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯಿದು. ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಒಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ತಾಳಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೆರಡು ತಾಳಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ತಾಳಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆದು ನುಡಿಸುತ್ತ ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ನೃತ್ಯ ಭಂಗಿಯನ್ನು ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮೇಲೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಕೃತಿಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಅಮೂರ್ತತೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೋಡುಗರು ದೂರ ಸರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಆಕಾರ ತಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ, ಕಂದು ವರ್ಣಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳು ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮರುಭೂಮಿಯ ನೆನಪು ತರುವಂತಿರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ಅಮೂರ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಅಪರೂಪವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಂಬಾಣಿ ನೃತ್ಯ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಂಬಾಣಿ ಜನಾಂಗದವರು ಆಚರಿಸ್ಪಡುವ "ಸಸಿ" ಹಬ್ಬದಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ತಾಂಡಾದಲ್ಲಿ

ಸಂಜೆ ವೇಳೆ ನರ್ತಿಸಿ ಕುಣಿಯುವ ಇವರ ಬದುಕು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದ ಬದುಕು ದಿನವಿಡೀ ದುಡಿದು ದಣಿದ ದೇಹಕ್ಕೊಂದು ಮನರಂಜನೆಯ ಆನಂದ ತರುವುದು ಈ ಸಮೂಹ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಲಂಬಾಣಿ ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕು ಕುರಿತು ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ದು ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ, ಕಂದು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೂದು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳಿವರ್ಣದಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇಡೀ ಅವಕಾಶವು ಲಂಬಾಣಿ ವಸ್ತ್ರದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾನವಾಕೃತಿ, ವಿಭಿನ್ನ ಮುಖದ ವಾತಾವರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಮಹಿಳೆಯ ಭಾವಚಿತ್ರದೆದುರು ಮೀನಿನ ಗುರುತು ಮೂಡಿಸಿರುವುದು ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ತಾನು ಬೆಳೆದ ತವರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ತನಗೆ ತಕ್ಕ ಗಂಡ ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೀರಿನಿಂದ ಬಯಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮೀನಿನಂತಾಗುವುದನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ವೀರಗಾಸೆ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರವಂತಿಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೀರಗಾಸೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿ ಎರಡೂ ಒಂದೆ ಭಂಗಿಯ ಪ್ರಕಾರದ್ದು. ದಕ್ಷಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅವಮಾನವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ವತಿ ಯಜ್ಞಕುಂಡದಲ್ಲಿ ದುಮುಕಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆಗೈದಳಂತೆ, ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಶಿವ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಆಗ ಅವನ ಒಂದು ಮುಖದಿಂದ ವೀರಭದ್ರನ ಜನನವಾಗಿ ದಕ್ಷನ ವಧೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಪ್ರಚಲಿತದ ಪ್ರಸಂಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ಜನಪದ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿ. ವೀರಭದ್ರನಂತೆ ನರ್ತಿಸುವ ವೀರಗಾಸೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರು ಅವಕಾಶದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೀರಭದ್ರ ವೇಷದಾರಿ ಅತ್ಯಂತ ರಭಸವಾದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಉತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಲ್ಲ ವಿಷಯ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಂತೆ ವರ್ಣಗಳು ಸಮ್ಮಿಳತಗೊಂಡರೆ, ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೈಚಳಕದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯ ಹಾವಭಾವ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಬಣ್ಣಗಳಾಟದಲ್ಲಿ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿನ ರೌದ್ರತೆ ತೀವ್ರತೆ, ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸ ಭಯಾನಕ ಗುಣ ಎಲ್ಲವೂ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಣಗಳು ಮೇಳೈಸಿವೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವರ್ಣಗಳ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಬಲವಾದ ಕುಂಚದ ಬೀಸುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಾನವೀಯತೆ

ಸಮವಾದ ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳ ಅವಕಾಶದ ಕೆಳಗಿನ ಬಲ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮುಖ ತೋರಿಸಿ ಉಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹಂತಗಳ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ವಿವಾಹ, ಎರಡನೆಯ

ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶರಣರ ಎಳೆ ಹೂಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕ್ರಾಂತಿ, ಹೀಗೆ ಇತಿಹಾಸದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುಗನ ಮುಂದೆ ಎಳೆಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಮಾನವತೆಯ ಸಂದೇಶ ಸಾರಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಗಾರ ವರನಿಗೆ ತಂದು ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಪಟ್ಟ ಭದ್ರರು ಶರಣರನ್ನು ಆನೆ ಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಸಿದರು. ಆಗ ಶರಣರ ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳು ನಡೆದವು. ಹೀಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಂತ್ಯಜ ಮತ್ತು ಕುಲಜ ಬೇಧ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲೆಂದು ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಾನವೀಯತೆ ಮೆರೆದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಬಸವಣ್ಣನವರು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಬರೆದ ಒಂದು ವಚನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾನವಾಸದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು "ಮಾನವೀಯತೆ"ಯ ಮೇಲೆ ಕಲಾಕೃತಿ ರಚಿಸಿ ಬಸವ ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಈ ಕಲಾವಿದರು . ಇಲ್ಲಿ ಶಾಂತವರ್ಣದ ಅವಕಾಶದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಖರ ವರ್ಣದ ಎಳೆತಗಳು ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿ, ಹಿಂಸೆ, ನೋವು, ದುಃಖ-ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ತಾತ್ವಿಕ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳಿಂದ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಸರಳ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಸವ ಭಾವಚಿತ್ರವಿದ್ದು ಅವರ ಮುಖ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಬಾಡಿದಂತಿದೆ.

ಸಮಾನತೆ

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮಾನತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿರಚನೆ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾದ ಬಿಳಿ ಮಿಶ್ರಿತ ನೀಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀರೂಪ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಜನರ ಸಮೂಹ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಮುಖಾರವಿಂದ ಮತ್ತು ಅಂಗೈಯಲ್ಲೊಂದು ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಮೇಲೊಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಕೇತವಿದೆ. ಈ ಆಕೃತಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಿಂಗಪೂಜಾನಿರತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೀಗೆ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವ ಬರುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಂದೇಶ ಸಾರುವಂತಿದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿಗಳು ಮೂರ್ತದಿಂದ ಅಮೂರ್ತದೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತವೆ.

ಇವನಮ್ಮವ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಯ ತತ್ವವನ್ನೆ ಸಾರಿದರೂ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಲೇಸನ್ನೆ ಬಯಸಿದಾತ ಕುಲಜ ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮುಖಭಾವವಿದ್ದು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಬದಲಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಹರ್ಷಿತ ಮನುಷ್ಯನಿದ್ದು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹಾಂಡ ರೂಪಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಶರಣರಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಸ್ವಚ್ಚಂದವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ

ಅಮೂರ್ತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಎಂದು ಎಣಿಸದೆ ಇವ ನಮ್ಮವನೆಂದು ಎಣಿಸು ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಸಾರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಂದಿ ಆಗಮ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರು ತಾವು ನಂಬಿದ್ದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೆ ಕೈಲಾಸದ ನಂದಿಯ ಪ್ರತಿರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪೂಜಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಧ್ರದ ತೆಲಗು ಭಾಷೆಯ "ನಂದಿ ಆಗಮ" ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ, ಭೀಮ ಕವಿಯ ಬಸವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಕೈಲಾಸದ ನಂದಿಯೇ ಬಸವನಾಗಿ ಧರೆಗಿಳಿದ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾನವಾಸನ್ನು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡ ಇವರು ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಗುಣದ ನಂದಿ, ಅದರ ಕೆಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಂಡಲವೇ ತಾಯಿ ಗರ್ಭವಾಗಿರುವ ಮಾತೃರೂಪ, ಭೂಮಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಮಲಗಿರುವ ಬಾಲ ಬಸವ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನವೀನ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಣಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರ್ಣಕೃತಿಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನಂಬಿಕೊಂಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ವರ್ಣಛಾಯೆಯ ಪುನರ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಮೈವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಂಚದ ಬೀಸುಗಳಿಂದ ರಮ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಮೂರ್ತತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ಬಸವ ಜನನ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಂತಿದೆ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹೋರಾಡಿದ ಬಸವ ತತ್ವವನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದರು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾನವಾಸದ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರವೇಶನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನು ದೇವರ ದರ್ಶನ ನನಗಿಲ್ಲವೆನೋ ಎಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಎದುರಿಗೆಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಅರ್ಧ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ದೇವಾಲಯ ಸಂದರ್ಶನದ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಲ್ಲು ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಭಾಗದ ಕಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ವರ್ಣವು ಕಂದಾಚಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನುಕೆಂಪು ವರ್ಣದಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಲಾವಿದರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಜನರ ಮನದಾಳದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲ್ಲನಾಗರ ಕಂಡರೆ, ಕಾಯಕತತ್ವ, ಹರಕೆಯ ಕುರಿ, ಕಳ್ಳನ ಮನೆಗೊಬ್ಬ ಬಲು ಕಳ್ಳ, ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ, ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಕಾಳು, ಬರಗಾಲಕಾಮಗಾರಿ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮುಂತಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಸಂದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು

ಅವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಾತ್ಮಕತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಚಿತ್ರ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆ ವಿನಃ ಕಲಾವಿದನಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗ, ಭಾವಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೆಡೆಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸದೇ ದೂರವಿದ್ದದ್ದು ಕೆ.ಗಂಗಾಧರರ ವಿಶೇಷತೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ರಮ್ಯ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾದವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜ ಜೀವನದ ದರ್ಶನವಿದೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುದ ನೀಡುವ ವರ್ಣಗಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಕಲಾವಿದರ ಆಲೋಚನೆ, ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ್ ವಿಂಗಡಣೆ, ವಿವಿಧ ಆಕೃತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಯೋಜನೆ, ಪರಿಸರ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಸನ್ನ, ಪ್ರಶಾಂತತೆ, ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ, ಚಿಂತನಾ ಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಇರುವುದು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ರಮ್ಯ ನೋಟದ ನಿಸರ್ಗ ದೃಶ್ಯಗಳು ರಚನೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಒಳಹೊರಹುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾತಾವರಣ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆ ಕಾಲದ ವೇಷಭೂಷಣ, ಕೇಶವಿನ್ಯಾಸ ಮುಖಭಾವ ಮತ್ತು ನೈಜವರ್ಣಗಳು, ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ನೆರವಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡು ದೇಶದ ಗಣ್ಯಮಾನ್ಯರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧಕರ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ.

ನಂದೀಶ ವೃತ್ತ

ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಪುರಾಧೀಶ ಮಂಡಿಗೆಯ ಮಾದರಸನು ಬಾಗೇವಾಡಿಯನ್ನು ಮಾಂಡಲಿಕನಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು "ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ" ಒಬ್ಬ ಮಗ "ದೇವರಾಜ" ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮಾದರಸನ ಪತ್ನಿ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಗಂಡುಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶೈವ ದೇವಾಲಯವಾದ "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ" ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬೃಹತ್ "ನಂದಿ" ಯನ್ನು ಕುರಿತು "ನಂದೀಶ್ವರ ವ್ರತವನ್ನು" ಆಚರಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಕೈಲಾಸದ ನಂದೀಶ್ವರನು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಜನರ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಕಥೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ವಾಸ್ತು, ವಿನ್ಯಾಸ, ನಂದಿ ವಿಗ್ರಹ, ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯ ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಪೂಜೆಗೆ ಬಳಸಿದ ಹೂ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು ಇವು ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ನಂಬಿದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ತಲ್ಲೀನತೆ ಹೊಂದಿದಾಗ

ಆ ವಸ್ತು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಜರೂಪ ಪಡೆದಂತೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಿಂಚನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ನಮ್ಮ "ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಯೋಗ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಇಚ್ಚಿಸಿದ ಫಲಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸತೊಡಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಪಾದವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಸವನ ಜನನ

ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಾಗ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಚಲನ ಶಕ್ತಿಯು ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾರಂಗಮಠದ ಈಶಾನ್ಯ ಮುನಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಗುರುಗಳು ಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ನಂದೀಶನು ಇನ್ನೂ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಭಸ್ಮ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರ ಬೋಧಿಸಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡನೆಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರಸು ಮನೆತನದ ವಾತಾವರಣ, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದ ತಂದೆ, ಎಚ್ಚರಗೊಂಡ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಯಿಯ ಸಂತಸ, ಭಾವುಕಳಾದ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾನತೆ

ಬಸವಣ್ಣನು ಬೆಳೆದು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ದಿನಾಲೂ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ನೈವೇದ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ತಾನೇ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದೇವಾಲಯದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಸಿದ ಬಡಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಉಣಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹತತ್ವವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅರಸನ ಮಗನಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವರ್ಣ, ಮೈಮೇಲಿನ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಹಾಗೂ ಬಡ ಶೂದ್ರ ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಬಿಸಿಲು ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಿಂದುಂಡ ಬಡ ಮಗುವಿನ ಚರ್ಮ, ಮುಂಜಾವಿನ ವಾತಾವರಣ ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉಪನಯನ ತಿರಸ್ಕಾರ

ಸ್ವಭಾವತಃ ಬಸವಣ್ಣನದು ತನಗೆ ಆಗದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡರೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪರಿಸರ ಅಗ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಅವನಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಉಪನಯನ ಧರ್ಮದೀಕ್ಷಾ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವ ಸಮಯವದು ಗಾಯಿತ್ರಿ ಪಠಣದ ಮಧ್ಯ ಮಿನುಗುತ್ತಿರುವ ಪವಿತ್ರ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಜನಿವಾರ ಧರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಉಪನಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಸವೇಶನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತಮ್ಮ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕುಲದ ಕಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರದನುಸಾರವಾಗಿ ಉಪನಯನ ಧರ್ಮ ದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು

ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ರಚಿಸಿರುವ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಹಾಗೂ ಆಚಾರ್ಯ ಗುರುವೃಂದದವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆ ಉಪನಯನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ದಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಸಾರಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು, ಶೂದ್ರರನ್ನು, ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ಇಂಥಹ ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಂತಿಕೆಯ ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿನ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಭಿರತೆಯಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ಒಡಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವರೊ ಎಂಬ ಅಳುಕು ತಾಯಿ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯ ಮುಖಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಬೇಕೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯದ ಹೆತ್ತವರ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಅವರು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಭಂಗಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡುವಂತಿದೆ. ಇತ್ತ ಜುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಕೈಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವಂತಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜನಿವಾರ ಹಿಡಿದು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲ ಜನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಏನನ್ನೊ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ತಳಿರು–ತೋರಣಗಳಿಂದ, ಬಾಳೆಕಂಬಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಉಪನಯನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡವರ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಚಣೆ ಆಗದಂತೆ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ಚಲನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಇರುವ ದೂರ ಎಲ್ಲರ ಚಹರೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅವರವರ ಭಾವನೆಗಳು, ನೆರಳು–ಬೆಳಕಿನ ಸಾಮರಸ್ಯ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು.

ಸಂಗಮದತ್ತ ಪಯಣ

ಉಪನಯನ ಧರ್ಮದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವನ್ನು, ಉಂಟು ಮಾಡಿದವು. ಅಷ್ಟು ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಕೆಲ ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಬಸವಣ್ಣನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮೃತರಾದರು. ನಂತರ ಮುತ್ತಜ್ಜಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಹೊಂದಿದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಷಮ್ಯಗಳ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ತರಗೆಲೆಯಂತೆ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವೈಷಮ್ಯಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯ ಮುನಿಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿಗಳು ಒಂದಾಗುವ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು

ಬಸವಣ್ಣನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಅಕ್ಕ ನಾಗಲಾಂಬಿಕೆ (ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ)ಯು ತಮ್ಮನಾದ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಲುಹಿದ್ದಳು. ಬಸವಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಹಿರಿಯಳಾದ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ ಬಹಳ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ತಮ್ಮನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮನೂ ಕೂಡ ಹೊರಟು ನಿಂತಳು. ಜೊತೆಗೆ ಅಕ್ಕ ನಾಗಮ್ಮನ ಪತಿ ಶಿವದೇವನು ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಿಸರ್ಗದ ಚೆಲುವು ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ನದಿ, ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿಗೆ ಒಣಗಿಂದತೆ ಕಾಣುವ ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಮೇಳೈಸಿ ನೈಜವಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಡದ ಆಚೆ ಸಂಗಮನಾಥ ದೇವಾಲಯದ, ವಾಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರ-ಸಾಮೀಪ್ಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ದರ್ಶನ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಬಾಲಕ ಬಸವಣ್ಣನು ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಈಶಾನ್ಯ ಮುನಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಸಂಗಮನಾಥನ ದೇವಾಲಯವದ, ವಾಸ್ತು-ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯೊಳಗಿನ ಸಂಗಮನಾಥ ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ತೂಗುಹಾಕಿರುವ "ಧಾರಪಾತ್ರೆ"ಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ, ಕೆಂಪು ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಬೆಳಕನ್ನು ಪಸರಿಸಿದಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗಮನಾಥನ ಎದುರುಗಡೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಗಿರುವ "ನಂದಿ" ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಗೋಚರಿಸುವಷ್ಟು ನೈಜವಾಗಿದೆ. ನೀಲಿವರ್ಣ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಈ ಮೂರ್ತಿ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲಾವಿದ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಗೋಡೆಗಳು ವರ್ಣವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ಕಣ್ತುಂಬುವಂತಿವೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮುನಿಗಳ ಪೋಷಾಕುಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯಂದಿರ ಸರಳತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವದೇವ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮನವರ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಸಂಗಮದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯ ಗುರುಗಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನು. ಬಸವಣ್ಣನ ವಿದ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾವ ಶಿವದೇವನು ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮನವರು ಸಂತಸಗೊಂಡರು.

ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಈಶಾನ್ಯಮುನಿಗಳು ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೈಯುತ್ತಿರುವುದು. ತಾಳೆಗರಿಯ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನು ವಿದ್ಯಾನಿರತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಮಾವ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವರು. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವರ್ಣಗಳು ಮಿತವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿವೆ. ಪೀಠದ ವಿನ್ಯಾಸವು ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಉಪಕರಣದಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿದೆ. ಚಿತ್ರದ ನೆಲಹಾಸು-ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಹೂವಿನ ಆಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಣೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪಯಣ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಲಿಂಗಪೂಜೆ, ಯೋಗ, ಯೋಗಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸೋದರಮಾವ ಬಲದೇವನು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದ ಘಟಿಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕಂಡು ಈಶಾನ್ಯ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರೊಂದಿಗೆ ಮಾವ ಶಿವದೇವ, ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ೧೨ ವರ್ಷದ ಅಳಿಯ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಇವರುಗಳನ್ನು ಈಶಾನ್ಯ ಗುರುಗಳು ಹಾಗೂ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಗೆಳೆಯ ಸಂಗಯ್ಯ ಇವರೀರ್ವರು ಬೀಳ್ಕೊಡುವರು.

ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಡುವಾಗಿನ ಭಾವನೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗುರುಕುಲದ ದ್ವಾರ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ, ಗಿಡ-ಗಂಟಿಗಳು ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ನೀರು ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಡಮೂಡಿದ ಆಕೃತಿಗಳು, ಅವರವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವಾಗಿರುವ ಪೋಷಾಕುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಚಿತ್ರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕೊಂಡೆ ಮಂಚಣ್ಣನು ಮಾಡಿದ ಅವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದ್ದು

ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೆ ಮಂಚಣ್ಣ ಅಪಹರಿಸಿದ ಹಣದ ಅವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸು ಮನೆತನದ ವಾತಾವರಣ, ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜರ ಮಂತ್ರಿ ವರ್ಗದವರ ಪೋಷಾಕುಗಳು ಆ ಕಾಲದ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಸರಿ ಹೊಂದಿದ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರದಿಂದಾಗಿ ತಾಮ್ರ ಪಟವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಅರಸನ ಸಮಾಧಾನದ ಮುಖಭಾವ, ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದುಕೊಂಡ ಮಂಚಣ್ಣನ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಭಾವ, ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನ ನಿರಾಳತೆಯ ಭಾವ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತೋರುವ ಚಹರೆಗಳು ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮದುವೆ

ಬಲದೇವರಸನ ಮಗಳಾದ ಗಂಗಾಬಿಕೆ ಜೊತೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮದುವೆಯನ್ನು ಬಲದೇವ, ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ಶಿವದೇವ ಅವರು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನು ಪತ್ನಿ ಶಾಂತಿಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ನವ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಶುಭ ಹಾರೈಸುವರು. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಮದುವೆ ಮಂಟಪದ ದೃಶ್ಯವು ಹೂಮಾಲೆ, ತಳಿರು-ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ನವ ವಧು-ವರರಾಗಿ ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡ ಬಸವಣ್ಣ-ಗಂಗಾಬಿಕೆಯರು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ನಮಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ಸೊಗಸಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದೊರೆಗಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು ಅವರ ಠೀವಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ. ಮದುವೆಗೆ ಬಳಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೊರೆಗಳು ಮದುವೆಯ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮುತ್ತುಗಳ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಬಾಲಕ ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು.

ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನೆರಳು-ಬೆಳಕಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ನೈಜವಾಗಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಳ್ಳನ ಭಯಭೀತ ಮುಖ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸರಳವಾದ ಭಾವನೆ, ಮನೋಭಾವ, ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯ ಭಯ ಮತ್ತು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖಭಾವ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆ

ಮೊದಲ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಬಲದೇವರಸನ ಸಹೋದರ ಸಿದ್ಧರಸನ ಮಗಳಾದ ನೀಲಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಎರಡನೆಯ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಸಮಾನವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವಚನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಕಂಬಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ದೀಪಕಂಬದ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಆ ಕಂಬವನ್ನು ಮಬ್ಬುಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವಂತಿದೆ.

ಸೋಜಿಗದ ಸಲಹೆ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಡಿಯಿಂದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವಿದೆ. ಅರಮನೆಯ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಮ್ರದ ಲಿಪಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಸ್ಥಾನದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಓದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಓದಿಸಿದಾಗ

ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗೆಸಲು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಣಿಕಟ್ಟಿನ ದೇಹದ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಿಳಿಯ ಉಡುಪನ್ನು ಕೆಂಪು, ನೀಲಿ, ಕಂದು ಮುಂತಾದ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಬಿಳಿಯ ಸಮವಸ್ತ್ರದಂತೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ವಾತಾವರಣ, ನೆಲದಡಿಯ ಆಳ, ಕಮಾನು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ಪರದೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾಮ್ರಪಟವನ್ನು ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಅರಸನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿನ ಭಾವವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಬಿಜ್ಜಳನಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಬೊಕ್ಕಸದ ನಿಧಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಪಚಾರ ಎಸಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಕೆಲ ಅಸಹನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆರೋಪದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾರು ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮನೆಗೆ ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜ ಆಗಮಿಸುವರು. ಕೃತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಹರಡಿದೆ. ಉಳಿದ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಆ ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಹರೆಯ ಜಾಣತನದ ಭಾವದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅರಸನು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ತಲೆದೂಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ

ಮಂತ್ರಿ ಬಲದೇವನ ಮರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಿ ಸ್ಥಾನ ತೆರವಿರುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಸೊಗಸಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು, ಬಾಗಿಲ ಪರದೆಗಳು, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆ ಕಾಲದ ರಾಜಮನೆತನದ ಸಂಕೇತಗಳಂತೆ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ರಾಜನು ಗಂಭೀರವದನನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಭಂಗಿಯು ರಾಜನ ಠೀವಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರತೆಯಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅರಸನೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮುತ್ತಿನಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಉಚಿತವಾಗಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಹಂಚುವ ಬದಲು ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದರ

ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಕೆಲಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬದುಕಲು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ನಾಡಿನ ಆಯಾ ಮನೆತನದವರು ನಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಈ ದೃಶ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಂದೇ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಾಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಉಪಜೀವನಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿ

ಬರ ಪರಿಹಾರ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಲ್ಯಾಣ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೆರೆ ಭಾವಿಯಂತಹ ಹತ್ತು ಹಲವು ಜನಪರವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತ ಬಡಜನರಿಗೆ ಧವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಚುವ ಕಾರ್ಯವು ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಂತೃಪ್ತ ಭಾವದಿಂದ ಜನತೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾಂಡಗಳು, ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ನೆಲ ಪರಿಸರ ಹಸಿರಿಲ್ಲದ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಾತಾವರಣದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹಲವಾರು ವರ್ಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಮೋಡಗಳೂ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದವರಿಂದ ಕೊಲೆಗೆ ಯತ್ನ

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯ ಗೋಡೆ, ನೆಲ, ಪರದೆಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಕಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸವು ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಮಸುಕಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುವಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ನಿದ್ರಿಸುವ ಭಂಗಿಯು ಶಾಂತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಬೀಸಣಕಿ, ದಿಂಬು, ಮಂಚದ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಹೂಜಿ, ಲೋಟ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆ ಶತಮಾನದ ಅರಸುಮನೆತನದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತಗೊಂಡಿವೆ.

ದಿಟನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಕೊಲ್ಲೆಂಬರಯ್ಯ

ಕಲ್ಲುನಾಗರ ಕಂಡರೆ ಹಾಲೆರೆದು ಪೂಜಿಸುವ ಜನರು ದಿಟನಾಗರ ಕಂಡಾಗ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವದನ್ನು ತಡೆದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವದರ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣವು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ನಾಗರ ಕಟ್ಟೆಯ ಗಿಡದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಾಗರಕಲ್ಲಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪೂಜಾವಿಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಜೀವಂತ ನಾಗರಹಾವು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು

ಕಲ್ಲು ಎತ್ತಿ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಆವೇಶದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಭಾವವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಭಂಗಿಯು ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ನಾಗರಹಾವು ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪೋಷಾಕು ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ವಸ್ತ್ರವು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಹರೆಯು ಜೀವಿಯ ಕಾಳಜಿಯ ಕುರಿತು ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

ವಚನ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದ ಕೆಲವರು ಬಿಜ್ಜಳ ರಾಜನಿಗೆ ದೂರು ನೀಡಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಮನ ಬದಲಾಯಿಸುವರು. ಇದರಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನು ತೊರೆಯುವರು. ತದ ನಂತರ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಮಾಜದ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ನಂತರ ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಮ್ರಪಟಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ಪೀಠದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ತಾವೂ ಕುಳಿತು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ದೀಪದ ಕಾಂತಿಯು ಬಿಳಿವರ್ಣದ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆದಂತೆ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗಮನಾಥನ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಪೂರಕವಾದ ಪರಿಸರ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಶಿರದಿಂದ ಈ ಸಂಗಮನಾಥನ ದೇವಾಲಯದ ಸುತ್ತಲು ಬಿಳಿಯವರ್ಣದಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಕಾಂತಿ ಹರಡಿದಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ಧೈವಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ ಚಿತ್ರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವ ಶರಣೆಯಾದ ಮಾಯಾದೇವಿ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣವರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಎದುರುಗಡೆ ಮಾಯಾದೇವಿಯು ವೀಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಿ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಹಿಂದುಗಡೆ ನಾಟ್ಯಭಂಗಿಯ ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಳೈಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅನುಭವ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಪ್ರವೇಶ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ದೃಶ್ಯವು ನಿಸರ್ಗದೃಶ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಇತರರ ಉಡುಪುಗಳು ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಎತ್ತರವಾದ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಉಳಿದ ಎರಡು ಪೀಠಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕನ ಪ್ರವೇಶವಾದೊಡನೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಎದ್ದು ಅಕ್ಕನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಶ್ಯವು ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ವಾತಾವರಣವು ಇಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

ಅಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣತತ್ವಗಳ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆಕೃತಿಗಳು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಸಮಯವು ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಕಂಬಗಳು ನೈಜತೆಯಿಂದ ಬೆಳಕನ್ನು ಪಸರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ಒಂದು ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ತೋರುವ ಚಹರೆಯು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ವೀರವಿರಾಗಿಣಿಯಾದ ಅಕ್ಕನ ಕೇಶರಾಶಿಯನ್ನು ದಟ್ಟವಾಗಿ, ನೈಜತೆಯಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೆಲದ ವಿನ್ಯಾಸವು ವಿಶಿಷ್ಟವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಪರಿಸರವು ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಮೋಡದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದಿರನು ನೈಜವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ದಲಿತ ಜನಾಂಗದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರ

ದಲಿತ ಜನಾಂಗದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಈ ದೃಶ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವು ಬಿದಿರುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದಂತೆ ಕಲಾವಿದರು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಡುಗೆಯ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣ ಆ ಕಾಲದ ಮನೆಯಂತೆ ಗೋಚರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಸಾಮಾನುಗಳು, ದೀಪದ ಕಂಬ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಸಾದ ಬಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯ ಚಹರೆಯು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನ ಜೊತೆ ಕಿಟಕಿಯ ಮೂಲಕ ಬಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಸಮ್ಮಿಶ್ರವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿದ ಬೆಳಕನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ.

ಲಿಂಗ ಪೂಜಾ ನಿರತ ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೈ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಶಿರಭಾವವು ದೈವಿಕ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ "ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯ" ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತು ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರ, ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಗೆ ಎತ್ತರವಾದ "ದೀಪ ಸ್ತಂಭ" ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ವಿನ್ಯಾಸ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಬಸವ ಐಕ್ಯ

ಕೂಡಲ ಸಂಗಮನಾಥನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದರು. ಬುಗಿಲೆದ್ದ

ಕಲ್ಯಾಣ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಶರಣರು ಒಂದೊಂದು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ೩೬ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೂಡಲಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಗಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಶೋಕದ ಸಂಕೇತದಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದ ಕಪ್ಪಡರಿಂದ ಬಾನು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಗಮನಾಥನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ಕೊಲ್ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬೆಳಕು ಪಸರಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ನದಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸುತ್ತಲೂ ಲಿಂಗಾಕೃತಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿದಂತೆ, ಕಲಾವಿದರು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು. ನೀರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬಸವ ಕೃತಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೀರಿನ ಚಿಮ್ಮುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಲೆಗಳಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯು ಪಡೆದಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣವರ ಶಿರದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಆತ್ಮವು ದೇವರಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹೋದಂತೆ ಬೆಳಕಿನ ವೇಗವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಈ ದೃಶ್ಯವು ಕಲಾವಿದನ ಸಂಯೋಜನೆ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತಿದೆ.

ಸದಾ ಚಿಂತನಶೀಲರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಬಸವ ತತ್ವದ ಆಳವಾದ ಹಾಗೂ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಮುಖಿ ಸಂವೇದನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ವಸ್ತುಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಸಮಾಜದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ನೋಡುಗನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ. ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದಷ್ಟೇ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ, ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದವರು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು, ಬದುಕಿನ ಏಳುಬೀಳುಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವೇದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾದ ಇವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಳ ಅಗಲಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾಶಿಬಿರಗಳು, ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕಾರರಾಗಿ, ಸಂಘಟಕರಾಗಿ, ಹಾಗೂ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಗೌರವ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿ, ಅಂಕಣಕಾರರಾಗಿ, ಕಲಾವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ ಹಲವಾರು ಜನಪರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಮಹತ್ವದ ಮಠ ಮಂದಿರಗಳ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ

ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನುಲುಬಾಗಿ ಯಶಸ್ಸಿನ ಪಥದತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಕೇವಲ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಅಲ್ಲದೇ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುತ್ತಗಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಇಂಗಳೇಶ್ವರದ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ವಾರಪತ್ರಿಕೆ, ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳ, ದೇವಾಲಯ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಹತ್ವವಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಕಲಾಸಕ್ತರಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಸ್ನೇಹಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಥ ಸೃಜನಶೀಲ ಶಕ್ತಿಗೆ ಐನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನಗಳು, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹೌಸ್ ನವದೆಹಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯದ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ, ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ವಿವಿಧ ಕಛೇರಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕೇರಳ, ತಮಿಳುನಾಡು, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಸರಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ.

ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ಸದ್ಯ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಲಯವೆಂಬ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಗ್ಯಾಲರಿ, ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿ ನೂರಾರು ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬರುವ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ಕಲಾವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ, ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾಗಿ, ಚಿಂತಕರಾಗಿ, ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮಿತ ಕಮ್ಮಾರ

ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಉನ್ನತ ಕಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರರು ವಿಭಿನ್ನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕಲಾಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಲವರ್ಣ, ಅಕ್ರಾಲಿಕ್ ವರ್ಣ, ತೈಲವರ್ಣ, ಮಿಶ್ರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಶಿಲ್ಪ ರಚನೆ, ಕಲಾಸಾಹಿತ್ಯ

ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದರ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ದೊರಕಿವೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರ ಬದುಕು, ಕಲಾಜೀವನ ಮುಂದಿನ ಯುವ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಒಬ್ಬ ಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ, ಶಿಲ್ಪಿಗಳಾಗಿ, ಕಲಾಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿರುವ ಕಲಾವಿದರು.

ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಖೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು, ರೇಖೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ, ರೇಖೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ, ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಿಂದಲೆ, ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಆದಿಮಾನವರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು, ಕಲೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ರೇಖೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ತುಂಬಿದರೆ ರೇಖೆಗಳ ರೂಪ ಲಾವಣ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಚಲನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಲಯದಿಂದ ರೇಖೆ ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕಲಾವಿದ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೇಳಲಾಗದ್ದನ್ನು ರೇಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಮಾನವರು ಅನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಭಾಷೆಗಳೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದಿಮಾನವರ ನಂತರ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಈ ರೇಖಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವದರ ಜೊತೆಗೆ ರೇಖೆಗೆ ಮಹ್ವತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಈಗಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು. ಕಲಾವಿದ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅನಿಸಿಕೆ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ರೇಖೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ, ಅಡ್ಡ, ಉದ್ದ, ವಕ್ರ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ತನ್ನದೆ ಆದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥವಂತಿಕೆ ಇದೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ, ಸುಂದರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖೆಗಳು ಕೇವಲ ರೇಖೆಗಳಾಗಿರದೆ ಅವು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಸುಂದರ ರೇಖೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಿಶೆಯಿಂದಲೂ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದವರಲ್ಲ, ಇಂದಿಗೂ ಈ ನಿರಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದವರು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಮಾನವ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಅಂಗರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವರ ರೇಖೆಗಳು ಸದಾ ಚಲನೆಯಿಂದ

ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕಲಾವಿದ ಕೃತಿ ರಚಿಸುವ ಮುನ್ನ ರೇಖಾಕೃತಿ ರಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ಅಳವಡಿಸಿ ತೈಲವರ್ಣದಿಂದ ಆಕೃತಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡವರು.

ಈ ಕಲಾವಿದ ತಮ್ಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದವರು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅದರಲ್ಲೂ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃತಿರಚಿಸಿದವರು. ಅದರಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಮಾಡಿದವರು. ಈ ಕಲಾವಿದನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕಾಗದ ಸೀಸ ಪೆನ್ಸಿಲ್‌ಗಳಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲೆ ಗೀಚಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವತ್ವವಿದೆ, ಮಾದಕತೆ ರೇಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿದೆ, ಇವರು ಲಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ, ಎದುರಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಗೃಹಿಸಿ ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಡಮೂಡಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೊಂದಿದವರು, ತಾವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ವಸ್ತು ಕೂಡಾ ಅವರ ರೇಖಾಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ದೇಹ ವಿನ್ಯಾಸದ ಮೇಲೆ ಅಪೂರ್ವ ಹಿಡಿತವಿರುವ ಅಮೀತ ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಮನುಷ್ಯನ ಹಲವು ವಿನ್ಯಾಸ ಹಲವು ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ನಡುವಳಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರ, ಸಂಸಾರದ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ರಚನೆಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ಕಲಾ ಜೀವನವನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡುವದೇ ಅವನು ರಚಿಸಿದ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು. ಅದು ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರೇಖೆಗಳ ಚಲನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಚಿತ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ ಆಗ ಗಮನಾರ್ಹ ಕಲಾಕೃತಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಇವರ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ರೇಖಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾನವಾಕೃತಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಯ, ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ರೇಖೆಗಳು ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಗೃಹಿಸಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಎಳೆದಿರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೆ ಸಾಲದು ಎನ್ನುವಂತಿವೆ. ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಇವರ ರೇಖಾ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಠ ವೇಗ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆ, ತೆಳುವು ಹಾಗೂ ದಟ್ಟಛಾಯೆ, ದಪ್ಪರೂಪ, ಲಯ ಎಲ್ಲವೂ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಕಲಾವಿದ ಹುಟ್ಟಿಬೆಳೆದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳೇ ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕಾಡಿವೆ.

ಇವರ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದ ಆಚರಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವಿಧ ಜಾನಪದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸೊಗಡಾದ ಹಲವು ಬುಡಕಟ್ಟು ನೃತ್ಯಗಳು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಮಹಿಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವರ್ಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೂಪಗೊಳ್ಳಲು ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅನುಭವಗಳಾಗಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ದುರಗಿ ಮುರಗಿ ಜನಾಂಗದವರು ಬಂದರೆಂದರೆ ಸಾಕು ಈ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅವರ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಂತಹ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಗುಡಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ನೋಡುವದೇ ಭಾಗ್ಯ, ಆ ಗುಡಿಯ ಮೇಲಿರುವ ಅದರಲ್ಲೂ, ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ರೈತರ ವಿವಿಧ ಸಂಸಾರ, ಉದ್ಯೋಗದ ಹಲವಾರು ಚಿತ್ರಗಳಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಯ ಚಿತ್ರಗಳಾಗಲಿ ಇನ್ನಿತರ ದೇವತೆಗಳ ಸುಂದರ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ವಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನುಭವವನ್ನು ಈಗಲೂ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಆ ಚಿತ್ರಗಳೇ ನನಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗೆ ಸಗಣಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಬಳಿದು ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಹುರಮಂಜದಿಂದ ರಚಿಸಿರುವ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳೂ ಈ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ಇವರು ತಮ್ಮ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ, ಸೊಗಡು, ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದು ವಿಷೇಶತೆಯಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆತ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರ ನೀಡುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಲೆಯ ಸಿದ್ಧಿ ಇದೆ ಮಾನವನ ಬಾಳಿನ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದನ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಣ ಬದುಕೇ ಅವನ ಆಸೆಗಳು, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು, ಕನಸುಗಳು, ಹಂಬಲಗಳು, ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಡ ಮೂಡಿರುತ್ತವೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರರವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ರೇಖಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರೂಪಿ ಮಂಗ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಆಯುಧ ತಯಾರಿಸುವದು, ಕುಳಿತಮಾನವ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆ ತಾಯಿ ಮಗು, ರೂಪದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆ, ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಯ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ನೊಂದವರ ಬಾಳು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಜೀವನದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ರೇಖಾ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದಡೆ. ನೋಡುಗನಿಗೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಜೀವನದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಇವು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಮುಪ್ಪಿನವರೆಗೂ, ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಜಾನಪದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಆಕೃತಿಗಳು ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಈ ಕಲಾವಿದರ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕೆಲ ಒಳರೇಖೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರವು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ. ಎಳೆದ ಒಂದೊಂದು

ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳು ಪೂರ್ಣವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ರೇಖೆಯಿಂದ ನೀರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳು ಕೂಡ ಕೆಲವೆ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಂತೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಜನಪದಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ತಲ್ಲಿನರಾದಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದು ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಲನಶೀಲವಾಗಿ ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.

ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಹರೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾವ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸ್ಪಷ್ಟ ಎಳೆತಗಳನ್ನು ಇವರು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ವಿಶಿಷ್ಠ ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿ, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರರು ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ ರಚನೆಯ ಮುನ್ನ ಹಲವಾರು ಕರಡು ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಚಿಸಿದ ಕರಡು ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣ ವಿವರವಾಗಿರದೇ ಕೇವಲ ಭಾವ, ಭಂಗಿ, ಆಕಾರ ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕರಡು ರಾಖಾಚಿತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಮೀತ ಅವರು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸೃಜಿಸಿರುವುದು ಅವರ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅಮೀತರ ಕೃತಿಗಳ ವಸ್ತುವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ವೃದ್ಧಸಾಧುವಿನ ಭಾವಚಿತ್ರ

ಈ ಶಿರಭಾವ ಚಿತ್ರವು ಪಾರ್ಶ್ವಮುಖದ ಸಾಧುವಿನದಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ತರಹದ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಛಾಯಾಂತರ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಗಲ್ಲ, ಮೂಗು, ಹಣೆ, ಬಾಯಿ, ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಕೂದಲು ಗಡ್ಡಗಳಿಗುಣವಾಗಿ ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಛಾಯಾಂತರದಲ್ಲಿ ನೆರಳಿಂದ ಬೆಳಕಿನತ್ತ ಹಗುರವಾದ ಮಿಶ್ರಛಾಯೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೂದಲಿನ ಕಪ್ಪುಛಾಯೆ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೇಖೆಗಳು ವೃದ್ಧನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯದ, ಮೂಗಿನ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿರುವ ದಟ್ಟಛಾಯೆಯು ಮುಖದ ಆಳವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಪೆನ್ಸಿಲನಿಂದ ದಟ್ಟವಾಗಿ ರೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಲೆ ಮತ್ತು ದಾಡಿ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಠವಾಗಿ ಎಳೆದು ವಿಭಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಹುಬ್ಬುಗಳು ವೃದ್ಧನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತೋಜೊಮಯ ಮತ್ತು ಗಾಂಭಿರ್ಯವಾದ ನೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಣೆ ಮತ್ತು ಕೂದಲಿನ ಜೋಡನೆ ಸರಳವಾದ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಗಡ್ಡವನ್ನು ಆತ

ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳದಿರುವದನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಇಲ್ಲಿ ನೈಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಟಿ ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಎಳೆದಿರುವ ಹಿತಮಿತವಾದ ರೇಖೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಠ ಅನುಭವ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧನ ಭಾವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲಯ ಬದ್ಧವಾದ ವಕ್ರರೇಖೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವೃದ್ಧನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಠವಾಗಿ ಎಳೆದಿರುವ ರೇಖೆಯ ಲಯಗಳು ನೋಡುಗನನ್ನು ತನ್ಮಯನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಅಮೀತ ಅವರ ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಾದೃಶ್ಯವಾದ ಶಿರಭಾವಚಿತ್ರ.

ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಆನೆ

ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಚಾರ್ಕೋಲಿನಿಂದ ಪೇಪರ ಮೇಲೆ 16''X16'' ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬುದ್ಧನ ತೋಜೊಮಯವಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗಳು, ನಿಂತಭಂಗಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಅಮೀತ ಅವರು ಈ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧನು ಧರಿಸಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೃದುವಾದ ಮಡಿಕೆಗಳು ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ಲಯಬದ್ಧತೆ ಇರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಬುದ್ಧನ ಹಿಂದೆ ತೋಜೊಮಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಆತನ ಬೃಹತ್ ರೂಪದ ಛಾಯೆ, ಅವನ ಮುಂದೆ ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವದಿಂದ ಆನೆಯೊಂದು ಮಲಗಿದೆ. ಬುದ್ಧನ ಸುಕೋಮಲವಾದ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಕಮಲದ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಇಟ್ಟು ಆತನ ಶಾಂತಮುಖದ ಕಾಂತಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ಕ್ಷಣಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತವೆಂಬತೆ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಮುದ್ದೆಯಾಗಿಸಿ ಶರಣಾಗತವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಬುದ್ದನ ಪಾದದ ಮುಂದೆ ಚಾಚಿ ಮಲಗಿದೆ. ಗಜದ ಚರ್ಮಸುಕ್ಕು, ಮಡಿಕೆಗಳು ತುಂಬಾ ನೈಜವಾಗಿ ರೇಖೆಗಳ ಹೃಸ್ವ ಬೀಸುಗಳಿಂದ ಈ ಕಲಾವಿದರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆನೆಯ ಶರಣಾಗತ ಭಾವ ಮತ್ತು ಬುದ್ದನ ತೋಜೊಮುಖದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಕರುಣಾಭಾವಗಳು ಅತಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾರಚನೆಯ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಸಿದ್ದತೆಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಮತ್ತು ಇದು ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಯಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ತೊಗಲುಗೊಂಬೆ

ವಿಶಿಷ್ಠವಾದ ಒಂದು ಕಲಾಪ್ರಕಾರವೊಂದನ್ನು ವಿಷಯವಸ್ತುವಾಗಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಅದರ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ

ಸಂಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ರೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಗಲು ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೇಳದ ವಾದ್ಯದವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಅಗತ್ಯಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಛಾಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೆ ಉಳಿಸಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನವ್ಯ ಎರಡನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರ ಹಳೆ ಕಾಲದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಹಾಗೂ ಗೌರವವಾದರಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನಗಳಿಗೆ ನವಿಕರಿಸಿ ಕೃತಿರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಠವಾದ ಕೃತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ನಗ್ನ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು

ದೇಹರಚನಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ರಚಿಸಿದ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ.. ನಾಜೂಕಾದ ಬೆಳಕಿನ ಹುಳುವಿನಂತೆ, ಕೋಮಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಮೃದುವಾದ ಸ್ನಾಯುಗಳು, ನಿಂತ ಭಂಗಿ, ಕೊಬ್ಬಿದ ತೊಡೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೀಗೆ ರೇಖೆಗಳಲ್ಲಿನ ಲಾವಣ್ಯತೆ, ಅಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಆಕಾರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಲಯಬದ್ಧವಾದ ಗುಣದೊಡನೆ ಲಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾದ ಛಾಯೆಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಕನಿಷ್ಠವಾದ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಎಳೆದು ನೈಜತೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೇಖಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹಿತಮಿತವಾದ ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಈ ಸಾದೃಶ್ಯ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ರೇಖಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳು ನೈಜವನ್ನು ಮೀರಿ ನಂತಿವೆ. ಅಮೀತರ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳ ವಸ್ತುವಿಷಯ,ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿ ವಿಶಿಷ್ಠವಾಗಿ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯದಂತೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಹಲವು ವಿಶಿಷ್ಠ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮಾನುಷ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾದರೂ ನಾವು ನೋಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ವಿಶಿಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಮಾನವಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಮನುಷ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಐ.ಟಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಿಂಚು ಗುಡುಗುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಇವರು ಅಂತಹ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅಚ್ಚರಿಯೇ ಸರಿ.

ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಶೀಲತೆಯಿಂದಲೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರರ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಣಚಿತ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪಕದಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಠ ಭಾವಚಿತ್ರ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ವೈಭವೀಕರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಅಮೀತ ಅವರು ಕಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರೂಪಗಳು ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಅವಕಾಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮುನ್ನೆಲೆಗಳ ಮೈವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರೀತಿ, ಆಕೃತಿಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಎಂ ಪಂಡಿತರಂತೆ

ಅವ್ಯಕ್ತ ರೂಪಗಳ ಹೊರ ಒಳನೋಟಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಜತೆ ಜತೆಗೇ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಂತಲ್ಲವಾದರೂ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ತಲ್ಲಿನತೆಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮೀತ ಅವರು ಕಲೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಬಲ್ಲವರು. ಕುಶಲತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವವರು ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಒಳಗನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಗಮನಿಸುವಂತಿದೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಅಮೀತರ ವಸ್ತು ಆಶಯ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ನೈಜ ನೋಟಗಳ ಗತಿಬಿಂಬಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪಗಳು ಅಮೀತರವರ ಮೂಲಕ ಮಾನಸಿಕ ದೂರ ಸಾಧಿಸಿದ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ತಂದೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರ ಅವರಿಂದ ವರ್ಣಬಳಕೆಯ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರರು ವರ್ಣಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಮಾಡಿದ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚಿಸುವದು ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಜಲವರ್ಣದ ವಾಶ್ ವಿಧಾನದ ಚಿತ್ರರಚನೆ ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ.

ಅವಕಾಶ, ಆಕೃತಿ, ಸಂಯೋಜನೆ

ಅವಕಾಶ, ಆಕೃತಿ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಬಳಕೆ ಇವುಗಳು ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳಾಗಿದ್ದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೆ ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವದು ತುಂಬಾ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ದವಾಗಿ ಔಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕಲಾಕೃತಿ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕಾನುಭವ ಆಳವಾದ ಶ್ರಮ ಇರುವುದರೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಸಿದ್ದಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಅವಕಾಶವೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂದಿಸಿದ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ಮನುಷ್ಯನ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನು ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕ್ಯಾನುವಾಸ, ಬಟ್ಟೆ, ಪೇಪರ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಕಾಶವೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥಹ ಅವಕಾಶದ ಮೇಲೆ ರೇಖೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ರೂಪ, ಆಕೃತಿ, ಬಣ್ಣ, ಮೈವಳಿಕೆ, ಪ್ರಮಾಣ, ಸಮತೋಲನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶದ ಮಹತ್ವ ಏನೆಂಬುದು ಕಲಾವಿದನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವಂಥಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನಿಂದ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂಥಹದ್ದು.

ಅಮೀತ ಅವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಅಥವಾ ಕಾಗದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅದು ಇವರ

ಅಂತರಂಗದ ಭಾವನಾವಕಾಶವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಕೃತಿ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇವರು ಕಾಗದ ಅಥವಾ ಕ್ಯಾನವಾಸ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೃತಿ ರಚಿಸುವ ಮುನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವಾಗ ಅದು ಅವಕಾಶದ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಯೋಜನಾಕೃತಿಗಳು

ಅಮೀತರು ನಂಬಿಕೊಂಡ ಕಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಂತ, ರೇಖಾ ವಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೇಖೆ ತನ್ನ ಲಯದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಅದರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ವರ್ಣಗಳು ಮೈದೆಳೆಯಬೇಕು. ರೇಖೆಗಳು ಎಲುಬುಗಳಾದರೆ ವರ್ಣಗಳು ಮಾಂಸ ಇದ್ದಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗೆ ಮುನ್ನ ರಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಕ್ಯಾನವಾಸ್ ಅಥವಾ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿಸಿ ಆ ಬಳಿಕ ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಕಲೆಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ನೋಡುಗನನ್ನು ಕಾಡಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ತೈಲ, ಜಲ ಹಾಗೂ ಅಕ್ರಾಲಿಕ್ ವರ್ಣಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಂಯೋಜನಾಕೃತಿಗಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದ ಹಾಗೂ ಬದುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೃತಿಗಳು. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ರಚಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕ್ಯಾನವಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾನವಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ, ಮೈವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕುಂಚದ ಬೀಸುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದು ಅಲ್ಲದೆ ಮುಖಭಾವ, ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾವಚಿತ್ರ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಬಳಕೆಯೂ ತುಂಬಾ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಸ್ಟೈಲನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಪೂರ್ವತಯಾರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರ ಬ್ರಶಗಳ ಸೆಳೆತ ಅವರ ಮೈಚರ್ಮದ ಬಣ್ಣ, ಮಾಸಿದ ಮುಖ, ದಣಿದ ದೇಹ ಎಲ್ಲವೂ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಅನೇಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಕಲಾವಿದರ ಪ್ರಭಾವ ಇವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತರಲು ಯತ್ನಿಸಿರುವದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರ ಬುದ್ದ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಟೋನ್ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಶಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸೊಗಡಿದೆ. ನೈಜತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ರಮ್ಯತೆಯ ರಸಾನುಭವ ಕೂಡಾ ಇದೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದು, ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ದೃಶ್ಯಗಳು

ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಈವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರಂತೆ ಇವರಿಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಣದ ಗೀಳಿದೆ. ನಿಸರ್ಗವು ನಮಗೆ ದಿನನಿತ್ಯ

ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವೇ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಎಂದು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಕಡೆಮಿಕ್ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಮಿತ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ವರ್ಣದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸರ್ಗದ ನಡುವೆಯೇ ಕುಳಿತು ರಚಿಸಿದ ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಗದದ ಬಿಳುಪನ್ನು ಹಾಗೇಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾರದರ್ಶಕ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕಪ್ಪು ಹಾಗೂ ದಟ್ಟವರ್ಣಗಳೆಡೆಗೆ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆಳು ಬೆಳಕಿನ ಯೋಜನೆಯೇ ಮುಖ್ಯ. ನೆರಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕೃತಿ ದೃಶ್ಯಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ. ಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ ಜಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು, ತಾಜಾತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು ಗಮನೀಯ ಅಂಶ. ಹಳದಿಯಂತಹ ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ವರ್ಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ನೆರಳಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಇಂಪ್ರೆಶನಿಸ್ಟರಂತೆ ಪೂರಕ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಛಾಯಾಚಿತ್ರದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವ ಛಾಯಾಂತರಗಳನ್ನು ಕುಂಚದ ಅತಿಶೀರ್ಘ ಒಡಾಟ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಸಭಾವ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮಿಶ್ರಣ ಇವರ ಪ್ರಕೃತಿ ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.

ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಯಾದಗೀರ, ಹಂಪಿಯ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸ್ಥಳಗಳ ನಿಸರ್ಗ ಚಿತ್ರಗಳು ಇವರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಕುಂಚದ ಹ್ರಸ್ವಬೀಸು, ಅತೀ ಸೌಮ್ಯವಾದ ಬಣ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಜಲವರ್ಣದ ವಿಧಾನ ಇವರನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಠವಾದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಸೌಮ್ಯವಾದ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸೌಮತೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅವನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಥವಾ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ. ಇವರ ಭೂದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲೆಬೇಕಾದ ಅತಿಮಹತ್ವದ ವಿಶಿಷ್ಠ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಸ್ತು ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಸಿಗದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಯಥಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯ ಭೂಭಾಗ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಲವಾರು ವಸ್ತುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೂ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೈಜತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರದಂತೆ ವೈಭವಿಕರಿಸುತ್ತ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿನ ತಾಜಾತನ ಮತ್ತು ಭಾವಗಳನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಠತೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು

ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀಯವಾದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚನೆ. ಈ

ಕಲಾಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಾಶಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾದ ಇವರು ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯರು. ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಲಾರಂಗಕ್ಕೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಬೆರಳಣಿಕೆಯ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಪ್ರಮುಖರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ವರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಅನೇಕ ಮೃದು ಮತ್ತು ಸೌಮ್ಯ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಸಾದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ಇವರ ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಳಸದೇ ಪೂರಕವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು, ಇಂಪ್ಯಾಷ್ಟೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪವಾಗಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಮೆತ್ತಿ ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರಭಾವ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಠತೆ. ಕೇವಲ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಹೋಲಿಕೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಅವರ ಸಾದೃಶ್ಯ ಭಾವಚಿತ್ರವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಆಳಕ್ಕಿಳಿದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಇವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಕಡೆ ಬಣ್ಣಗಳ ಹ್ರಸ್ವ ಬೀಸು, ಆಹ್ಲಾದಮಯ ಬಣ್ಣಗಳ ಮಿಶ್ರಣ, ರಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಲಾಲಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನಿಂದ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಯನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಂತೆ ಅಮೀತ ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾತಕ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಾವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಕಲಾರಾಧಕರು ಇವರು ರಚಿಸುವ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೆರಡು ಸಿಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಅಮೀತ ಅವರ ಕಲಾಸಿದ್ದಿಯ ಫಲ. ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಭಾವಚಿತ್ರ ರಚಿಸುವದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರ ಮುಂದಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರವರು.

ಅಮೀತ ಅವರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾವಿದನಾಗಿರಲಿ ಭಾವಚಿತ್ರರಚನೆಯು ಕಲಾಕಾರ ವೃತ್ತಿಯ ಗೌರವಯುತವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗ. ಆ ಕಲಾವಿದನ ಕಲಾತಪಸಿದ್ದಿಯನ್ನು ಆತನ ಭಾವಚಿತ್ರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ಕ್ಯಾನವಾಸಿನ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಣವನ್ನು ತೆಳುವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇಂಪ್ಯಾಷ್ಟೊ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಎದುರಿಗಿರುವ ರೂಪದರ್ಶಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆರಡೆ ಸಿಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮಾನದ ನವಿರಾದ ಛಾಯಾಂತರದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಕಲೇ ತುಂಬುತ್ತಾ ಹೊಗುತ್ತಾರೆ.

ಬುದ್ಧ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು

ಬುದ್ಧನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರೀಯವಾಗಿವೆ. ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ

ಹಲವಾರು ಘಟನೆಗಳು ಸಂದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಜದೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಕವಿ, ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಸಾಗಿದೆ. ಈ ದೇವಮಾನವನ ಜೀವನಗಾಥೆ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರರನ್ನೂ ತಟ್ಟಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಅಮೀತ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಸ್ಫಷ್ಟ ಮಾಡುವ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಸರಣಿಯವೇ

ಅಮೀತರ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯದ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ಈ ಬುದ್ಧ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ. ದೇವಮಾನವನನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೇ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಭಕ್ತ ಕಲಾವಿದನಂತೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಈ ಸರಣಿಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಯ ನಿರಂತರ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ಥಗಿತ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹರಳುಗಟ್ಟಿದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿಯದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇವು ನಾಟಕದ ಒಂದು ದೃಶ್ಯದಂತೆ ರಸಾನುಭವ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧನ ಇಡೀ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿದಂತೆ 30 ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಂಜಕತೆ, ಅಪ್ಯಾಯಮಾನತೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇವರ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಕರು ಆದರ್ಶ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಮಾನವನನ್ನೇ ದೈವತ್ವಕ್ಕೇರಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ. ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಮಾನವ ದೇಹದ ಅತಿಶಯತೆ. ದೇವ ದೇವತೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬಹುಭುಜ, ಬಹುಮುಖ ಮುಂತಾದವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ರೂಬೆನ್ಸ್ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಅಮೀತರಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಅಕಡೆಮಿಕ್ ಪ್ರಭಾವವಿದ್ದು ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾನವ ದೇಹದ ಅತಿಶಯತೆಯಿದೆ. ಮಾನವ ಚಿತ್ರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೆಲ್ಲ ರೂಬೆನ್ಸ್‌ನ ಹೆಂಗಳೆಯರಂತೆ ಬಲಿಷ್ಠ ತುಂಬಿದ ಸ್ನಾಯುಗಳುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುಚಿತವಾದ ನಾಟಕೀಯತೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಶೀಲತೆಯಿದೆ ನವಿರಾದ ಛಾಯಾಂತರವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪೌರಾಣಿಕ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಅಕಡೆಮಿಕ್ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಸಂಲಗ್ನಗೊಳಿಸಿದ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು.

ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಪ್ತಚಕ್ರ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ. ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವುದೇ ಯೋಗ. ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮಚಕ್ರ ಬಂದನಕ್ಕೆ ಜೀವಿಯು ಸಿಲುಕಲು ಪಂಚ ಕ್ಲೇಶಗಳೆಂಬ ಐದು ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಸ್ಮಿತೆ, ರಾಗ,ದ್ವೇಷ, ಅಭಿನಿವೇಶ ಎಂಬುವೇ ಆ ಪಂಚ ಕ್ಲೇಶಗಳು. ಆತ್ಮ-ಅನಂತಾತ್ಮಗಳ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಅವಿದ್ಯೆ. ಅಹಂಕಾರ ಅಂದರೆ ನಾನು ಎಂಬ ಭಾವವೇ ಅಸ್ಮಿತೆ. ಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಣ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ರಾಗ. ಆಸಕ್ತಿಯು ಪೂರೈಸದಿದ್ದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಿಷ್ಠ ಬುದ್ದಿಯೇ ದ್ವೇಷ. ಮರಣಭಯ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಎಂಬಿವೇ ಅಭಿನಿವೇಶ. ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಪರಿಶುದ್ಧವೂ ಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

ಏರಿದರೆ ಅದೇ ಮೋಕ್ಷ.

ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಸನವನ್ನೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರೇಚಕ. ಪೂರಕ ಕುಂಭಗಳಿಂದ ವಾಯು ಚಲನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆ ವಾಯುವನ್ನು ಮೂಲಾಧಾರ, ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ, ಮಣಿಪೂರ, ಅನಾಹತ, ವಿಶುದ್ಧ, ಆಜ್ಞಾ ಎಂಬ ಷಟ್ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಸಹಸ್ರರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬೇಕು ಇದೇ ಹಟಯೋಗ ಸಾಧನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಪ್ತ ಚಕ್ರಗಳ ಸಾಧನೆಯ ಹಂತವಿದೆ.

ಮೂಲಾಧಾರದಿಂದ ಒಂಬತ್ತು ಬೆರಳುಗಳ ಅಂತರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಡೀಕಂದವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ "ಕುಂಡಲಿನಿ" ಎಂಬುದು ಆನಾಡಿ ಕಂದವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ, ನಾಭಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಿರುವ ಮೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಲವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇಹದ ತುಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ನಾಡಿಗಳು ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಇಡಾ, ಪಿಂಗಳ, ಸುಷಮ್ನಾ, ಗಾಂಧಾರ, ಹಸ್ತಿ, ಪೂಷಾ, ಯಶಸ್ವಿನಿ, ಕುಹೂ, ಅಲಂಬುಷಾ ಶಂಖಿನಿ ಎಂಬ ಹತ್ತು ನಾಡಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ. ಗಾಂಧಾರ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿ ಎಂಬುದು ಎರಡು ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿವೆ. ಇಡಾ ಮತ್ತು ಪಿಂಗಳ ಎಂಬುದುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಗಿನ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲದ್ವಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿವೆ. ಕುಹೂ ಮೂತ್ರದ್ವಾರಕ್ಕೂ ಶಂಖನಿ ಎಂಬುದು ಗುದದ್ವಾರಕ್ಕೂ ಸಂಭಂಧಿಸಿದೆ. ಸುಷುಮ್ನಾ ಎಂಬುದು ಬೆನ್ನು ಹುರಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಶಿಖರದವರೆಗೂ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪ್ರತ್ಯಹಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಪುರುಷನು ಸದ್ವಾಸನಾಭರಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅ ಸದ್ವಾಸನೆಯ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಚಕ್ರರೂಪಿ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ, ಪೂಜಿಸುವ ಸಾಧನೆಯೇ ಧ್ಯಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಚಿತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ತನ್ನ ರಾಜವೈಭೋಗಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಈ ಕಠಿಣ ಸಪ್ತಚಕ್ರಗಳ ಸಾಧನೆಯಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧನಾದ ಈ ಮಹಾಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧನ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಎಂತಲೂ ಕರೆದಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬುದ್ಧನ ಜ್ಞಾನೋದಯದ ಸಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಅವಕಾಶಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಾ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗೌತಮಬುದ್ಧನು ಕೃಷ್ಣಾಜೀನದ ಮೇಲೆ ಆಸನಾರೂಢನಾಗಿ ತನ್ನ ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನದ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕುಳಿತಿರುವನು. ಮುಖದಲ್ಲಿನ ತೇಜಸ್ಸು ಬುದ್ಧನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಶೀತಲವರ್ಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆತನ ಹಿಂದೆ ಆಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಬೋಧಿ ಮಹಾವೃಕ್ಷವೂ ಹೊಸ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ವರ್ಣಗಾರಿಕೆ, ಸಂಯೋಜನೆ, ವಸ್ತು ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಫಲವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ.

ಅಣೆಗಿರಿ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು

ಭಾರತ ಭೂಮಿ ಬಹು ಪುಣ್ಯಮಯವಾದದ್ದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಹಾಪುರುಷರು, ಸಂತರು ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಅವತರಿಸಿ ಜಾಗೃತಿ ಮಾಡಿ, ಕಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಭಕ್ತರನ್ನುದ್ಧರಿಸಿ ಮಾನವಿಯ ಜೀವನದ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ವಿರಾಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬೆಳಗಿದ ಅಣಗಿರಿ ವರೇಣ್ಯರಲ್ಲಿ 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಚೇತನವಾಗಿ ವಿರಾಜರಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ ಅಣಗಿರಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು ಒಬ್ಬರು. ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸರ ನುಡಿಗಡಣದಂತೆ ಶಿಷ್ಯರ ಹೃತ್ತಾಪಹಾರಕ ವಿರಳ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಣಗಿರಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಮನುಕುಲದ ಎಲ್ಲ ಕೋಮಿನ, ವಿವಿಧ ಅಂತಸ್ಥಿನ ಜತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಂತ ಜಂತುಗಳಿಗೆ ಲೇಸೆನಿಸುವಂತೆ "ಆತ್ಮವತ್ಸರ್ವಭೂತಾನಿ" ಎಂದು ನಂಬಿ ಬದುಕಿ, ಬದುಕಿಸಲು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಗುರು ಪರಂಪರೆ ವಿಶ್ವದ ಅಪರೂಪದ ಕೊಡುಗೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳ ಸಾರಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಸಮನ್ವಯ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪರಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಷ್ಕರಣದನುಷ್ಠಾನದೊಂದಿಗೆ ಅಂದು ಇಂದಿನದೊಂದಾಗಿ, ನಡೆದಾಡುವ ನುಡಿದಾಡುವ "ಸಿದ್ಧಗುರು" ಎನಿಸಿದ ಶರಣ ಪರಂಪರೆಯ ಪುಣ್ಯ ಪುಂಗವರಾದ ಒಳ ಹೊರ ಒಂದಾದ ಭಕ್ತ ಸಮೂಹದ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ, ಕಾಮದೇನು– ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಎನಿಸಿದ ತಾನೇತಾನಾದ ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬ ಶರಣ ಎಂಬ ನುಡಿಗಡಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅಪರೂಪದ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತ ಅಣಗಿರಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರ.

ಅಕ್ಷರ ವಿದ್ಯೆ ಅಲ್ಪ, ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಅಪಾರ. ಲೌಕಿಕ ಒಲವು ಕಡಿಮೆ ಅಲೌಕಿಕ ಒಲವಿ ಅಧಿಕ . ಬೆರತು ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ, ಅರಿವು ಆವರಿಸುವ, ಇಚ್ಛಾಜ್ಞಾನ–ಕ್ರಿಯೆಗಳ, ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯದ "ಅಹಂ ಗ್ರಹೋಪಾಸಕತ್ವ"ದ ಪರಮಾನಂದದ ವೀರವಿರಾಗಿ, ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಮಾಹೇಶ್ವರ, ಶರಣರಾಗಿದ್ದರು. ವಿರಳರಲ್ಲಿ ವಿರಳ, ಸದಾ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರವರ ತೆರನಾಗಿ ಅಂದಂದಿನ ಋಣವನ್ನು ನೆತ್ತಿ ಬುತ್ತಿಯನ್ನೀಡುವದರೊಂದಿಗೆ ತೀರಿಸುತ್ತ, ನೇರವಾಗಿ, ಖಾರವಾಗಿ ಸಹಜ–ಸರಳ–ಸರಸವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಕು ನಲಿಸಿ, ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಅಳಿಸಿ ಅರುವಿನ ಆಳಕ್ಕಿಳಿಸಿ, ಒಳ ಹೊರ ದೃಷ್ಠಿದೋಷ ಕಳೆದು ಮಹಾಬೆಳಕಿನತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ದ ಸಂಚಾರಿ ಶಿವನಾಗಿದ್ದರು ಈ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು. ಇಂಥ ಮಹಾಸಿದ್ಧಿಪುರುಷರಾದ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಅಣೆಗಿರಿ ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರ

ಈ ಕಲಾಕೃತಿ 45"x48" ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು ಅಣೆಗಿರಿಯ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣಿಯ ಸುಂದರತಾಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವ ಭೀಮಾನದಿಯ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಲ್ವಮರದ ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಘ್ರಜಿನದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧಪರ್ಯಂಕಾಸನರಾಗಿ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಎಡಕೈಯನ್ನು ಎಡತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಂಸಾಸ್ಯ ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಉಪದೇಶ ನೀಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿ ವಜ್ರದೇಹಿ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು ಜಟಾಮುಕುಟಿಯಾಗಿ ತಪೋತೇಜಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ದುಂಡುಮುಖಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಪೂರ್ಣಪುರುಷತ್ವ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ತೋಜೊಪೂರಿತವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ದೀನರ ಮೇಲಿನ ಕರುಣಾಭಾವದ ರಸ ಉಕ್ಕಿಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಧರ್ಮಾಂದರ, ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಶಿವಮಾರ್ಗದ ಕಡೆಗೆ ದಾರಿತೋರುವಂತಿರುವ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದ ತುಟಿಗಳು, ಕರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಮತ್ತು ಪತ್ರಕುಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸಿದ ನೊಸಲಭಸ್ಮ, ಭುಜದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪಾದದವರೆಗೂ ಆವರಿಸಿರುವ ವಿರತ್ವದ ಕಾವಿಯ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ತೊಡೆಯನ್ನಾವರಿಸಿರುವ ಪಂಚೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಡಿಕೆಗಳು ತುಂಬಾ ನೈಜವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆ, ಮುಂದೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಳೆಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ವಿವಿಧ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳು ನೀಜವೆನೋ ಎಂಬತಿವೆ. ಅದರ ವಿರುದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಾವಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಕಮಂಡಲ ಹಾಗೂ ಬಲಭಾಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯೋಗದಂಡ, ಕೆಳಗಿರುವ ಹುಲಿಚರ್ಮಗಳು ವಿಶಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಮರದ ಕಾಂಡ, ಎಲೆಗಳು, ಜೋತಾಡುವ ಬೇರುಗಳು ಸಂಯೋಜನೆ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಅಳತೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭೀಮಾನದಿಯ ತಟ ಮತ್ತು ಅದರಾಚೆ ಇರುವ ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು, ಅಲ್ಲೇ ಕಾಣುವ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ಹಿತಮಿತವಾದ ವರ್ಣಗಳು ನೋಡುಗನನ್ನು ಭಕ್ತಿಭಾವಪರವಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆನಂದಾನುಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ವಿಸ್ಮಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕಟುಕರಿಗೆ ಕರುಣಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರ

ಶಿವಸಂಚಾರಿಯಾದ ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಪಿರೋಜಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕಟುಕರು ಗೋವನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮನನೊಂದ ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಗೋವಿನ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಗೋವಿಗೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಕಟುಕರು ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಟುಕರಿಗೆ ನೀವೆ ಸಾಕಿ ಸಲುಹಿ, ಲಾಲಿಸಿ–ಪಾಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿ ಅದನ್ನೆ ತುಂಡರಿಸಿ ಅದರ ಮಾಂಸ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವುದು ಹೇಯತನ. ಕಾಮಧೇನುವಾದ ಗೋವನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವುದು ಸಲ್ಲದು ಎಂದು ಕರುಣಾಪೂರಿತವಾದ ವಾಣಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶರಣ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರೋಪಕಾರಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿ ಎಂದು ಆರ್ಶೀವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಕೃತಿ ರಚನೆಗಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಅವಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಕಟುಕರು ಗೋವಧೆ ಮಾಡಿದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು

ಅವರ ಪಾದದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಶರಣಾಗತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಿದ್ಧಬಸವರ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತ ಗೋವಿನಿಂದ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಛಾಯಾಂತರಗಳಿಂದ ಜೀವಂತವಾದ ಗೋವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಕಾಣುವ ಮರ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಲ್ಲುಗಳು ವರ್ಣರಂಜಿತವಾಗಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವನ್ನು ದೂರ– ಸಾಮಿಪ್ಯದಿಂದ ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನಾಟ ತುಂಬಾ ಸಹಜತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. 32"x48" ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಕಲಾಕೃತಿ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗಾಣ ಹೊಡೆದು ಭಕ್ತಳನ್ನು ಉದ್ದರಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಬಸವರು

ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಕೋಳ್ಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ವೃದ್ದೆ ಗಾಣಿಗರ ಚಾಕಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಚಾಕಮ್ಮನ ಗುರುಸೇವೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹರಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಮನೆಯ ಸಾಯುವ ಎತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಾಣವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಮನೆಯು ಅಭಿವೃದ್ದಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಆರ್ಶೀವದಿಸಿದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಲಾವಿದ ಅಮಿತ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಗಣಿ ಸಾರಿಸಿದ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಮತ್ತು ನೆಲದ ಯಥಾದರ್ಶನ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೂಗಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಹಗ್ಗಗಳು. ಗಾಣವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಎತ್ತು, ಹಿಂದೆ ಧನ್ಯತಾಭಾವದಿಂದ ಕುಳಿತು ವಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ವೃದ್ದೆ ಚಾಕಮ್ಮ ಹೀಗೆ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಿ ಕಲಾವಿದರು ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ಬೆಳಕಿನ ಛಾಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನೆರಳು ಬೆಳಕಿನ ಸಂಯೋಜನೆ ವಿಶಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಿಂದ ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಜನಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾ ಸಿದ್ಧಬಸವರ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸೊಪ್ಪು ತಿಂದ ಸಿದ್ಧಬಸವರು

ಸಮಾಜ ಒಬ್ಬ ಸತ್ಪುರುಷನನ್ನು ಒರೆದು, ಕೊರೆದು, ಅರೆದು ನೋಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅಮಾನುಷ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ನೋಡುತ್ತದೆ. ಫಿರೋಜಾಬಾದದ ಅರಸು ಫಿರೋಜಖಾನನು ಕುಹಿಕಿಗಳ ಮಾತುಕೇಳಿ ಗರ್ವದಿಂದ ಸಿದ್ಧಬಸವರ ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ದಬಸವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬಸವಯಂದಿದೆ ಅಂದರೆ ಗೂಳಿ ಅಲ್ಲವೇ ಹಾಗಾದರೆ ಸೊಪ್ಪು(ಕಣಿಕೆ) ತಿನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಅವರ ಮುಂದೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ರಾಶಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಗರ್ವವನ್ನರಿತ ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಗೂಳಿ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಹಾಕಿದ್ದ ಸೊಪ್ಪಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಫಿರೋಜಖಾನನ ಗರ್ವಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಫಿರೋಜಖಾನನು ಸಿಂಹಾಸನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸೊಪ್ಪು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗದವರು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹಾವಭಾವ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಫಿರೋಜಖಾನನ ಎದುರು ಸಿದ್ಧಬಸವರ ದೇಹದಿಂದಲೇ ಗೂಳಿಯ

ರೂಪವು ಬಂದು ಸೊಪ್ಪಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದು. ಗೂಳಿಯ ದೇಹರಚನೆ ನೆರಳು ಬೆಳಕು, ಅತ್ಯಂತ ನೈಜವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಚರ್ಚೆಯ ಮಹಾಸಂಗಮ

ಸಿದ್ಧಬಸವರು ರಾಸಣಗಿ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಪಕ್ಕದ ಹರವಾಳದಲ್ಲಿನ ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಹಂಕಾರಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮೆರೆವ ಅಘೋರಿ ಸಿದ್ದಯ್ಯರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ನಾನಿರುವಾಗ ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ನನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ ಸಿದ್ಧಬಸವರಿಗೆ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಾನೆ. ಏಳು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ರಾಚಮ್ಮನಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಆದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಏಳು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ರಾಚಮ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಸಿದ್ಧಬಸವರ ತೋಜೋಮಯವಾದ ಮುಖದರ್ಶನದಿಂದ ಪಿಶಾಚಿಯ ರೂಪವಳಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತರನ್ನುದ್ಧರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೇ ಹೋಗಿ ವಾಮಾಚಾರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೂ ಸಿದ್ಧಬಸವರ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಎಳಷ್ಟೂ ಭಂಗ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅಘೋರಿ ಸಿದ್ದಯ್ಯನ ಗರ್ವಹರಣವಾಗಿ ಶರಣಾದನು. ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಸಿದ್ದಯ್ಯನಿಗೆ ಶರಣ ಮಾರ್ಗದ ಸತ್ಯ, ಶುದ್ಧ, ಕಾಯಕ, ದಾಸೋಹಃ ಭಾವ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಶಿವನೊಲುಮೆಯ ದಾರಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು ಎಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಮಾರ್ಗಮಹಾಸಂಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಸ್ಥಳದ ವಿಂಗಡನೆ, ಸಂಯೋಜನೆ, ವರ್ಣಗಳ ಬಳಕೆ, ದೂರ ಸಾಮಿಪ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಬಸವೇಶ್ವರರು

ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕದ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ತುದಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಸಪ್ತಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸಮಾಧಿಯ ಹಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೀವಾತ್ಮವು ಸತ್ಸ್ ಅನಂತರೂಪಪಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಒಂದು ಅಂಶ. ಅದು ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಭವಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒದ್ದಾಡಿ ಮೃತುವಿನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು ಸಾವು ಹೀಗೆ ಜೀವಾತ್ಮ ಭವ್ಯಬಂದನದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗಿವರೇಣ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಈ ಭವಬಂದನದಲ್ಲಿ ಬಿಡದೇ ಯೋಗಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸಪ್ತಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡು ಸತ್‌ರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಬಸವರು ಅಂತಸಾಧನೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೃಶ್ಯ. ಹುಲಿಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಯೋಗಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮದ್ರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸಪ್ತಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಜೀವಾತ್ಮ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ

ಒಂದಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿನ ಗಂಭೀರತೆ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸು, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನ ಒಳಗೊಂಡು ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನ ಛಾಯೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿಯಾದ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ವರ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆ ಅದೇ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳಗೆ ಒಯ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೂ ನೋಡಲು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಸರಣಿ

ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮೈಮರೆತು ಮುಂದುವರೆಯದೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ರಾಜ ಸಾಮಂತರು ಕೆತ್ತಿಸಿದಂತವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾ ಕ್ಯಾನವಾಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳಿಂದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುಗ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ವಿಕ್ಷೀಸಿದಾಗ ಕಲಾವಿದನ ಮನಸ್ಸಿನಾಳದ ತುಡಿತದ ಅರಿವಾಗದೇ ಇರಲಾರದು. ಕಲಾವಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ, ಆಕಾರ ಪೂರ್ಣ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನೇಚರ(ಬಂಡೆ) ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ರಾಲಿಕ್ ವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡೆಕಾಲ್ಕೋಮ್ಯಾನಿಯಾ ಎಂಬ ತಮಾಷೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಡಾಡಾ ಮತ್ತು ಸರ್ರಿಯಲಿಸ್ಟರ ನಡುವೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ತಂತ್ರವನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಂತ್ರವೆಂದರೆ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿದ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಗುಲಿಸಿ ತೆರೆಯುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೊನೋಪ್ರಿಂಟನಂತೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಮೋಹಕ ಮೈವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಮೀತ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೈವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಥೀನ್ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣವಾಡಿಸಿ ಬಂಡೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ವರ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಪ್ರಖರ ವರ್ಣಗಳು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುವಂತಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ದಪ್ಪ ಇಂಪಾಸ್ಟೋಗಳು

ಅಥವಾ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಷ್ಟು ದಪ್ಪ ಮೆತ್ತಿದ ಬಣ್ಣಗಳು ಮುಂಚಿನ ಅವರ ರೇಖಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಲು ಫೆವಿಕೊಲ್ಲೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿದ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಚಕ್ಕುಲಿ ಹೊಯ್ದಂತೆ ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾ ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡು ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೆಳು ಬಣ್ಣಗಳ ಬ್ಲೀಜಿಂಗ್‌ನ ಯಥೇಚ್ಚ ಬಳಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ತಂತ್ರ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ವಿಶೇಷ ಬಗೆಯದು. ನೀರಿನಿಂದ ತೆಳುಗೊಳಿಸಿದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಅನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮತ್ತು ಲಘುವಾಗಿ ಲೇಪಿಸುವುದು ಮೊದಲ ಹಂತ. ನಂತರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಾಲಿಥೀನ್ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಒತ್ತಡ ಹೇರುವುದು. ಇದರ ಓರೆಕೋರೆ ಮೈವಳಿಕೆಗಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚು ಮೂಡಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಬಂಡೆಗಳ ಕರಡು ರೂಪ. ಈಗ ಇದರ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆಳು ಬಣ್ಣದ ಗ್ಲೇಜಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬೇಡವಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದಪ್ಪ ಅಪಾರದರ್ಶಕ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ಇಂಪಾಸ್ಟೋಗಳು ಅಥವಾ ಬೇರೆ ವಿಧಾನದಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಸೃಷ್ಟಿ. ಭ್ರಮೆ ತರಿಸಲು ತೆಳು ಬಣ್ಣದ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಂತಿಮ ರೂಪ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಮೈವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಸರಣಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನವ್ಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು

ಕಲಾವಿದ ನಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ತಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಳೀಕರಣ ಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಅದು ನವ್ಯಕಲೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು. ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ದಕ್ಕೆ ತರುವಂತ ಕೃತಿರಚಿಸುವದನ್ನು ಈ ಕಲಾವಿದ ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಅಮೀತ ಅವರು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನವ್ಯತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಲಿಸಿ ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನ ಹಲವಾರು ದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸಗಳ ಮೇಲೆ ನವ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ ನೈಜತೆಗೆದಕ್ಕೆ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ ಕ್ಯಾನ್‌ವಾಸ ಮೇಲೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ತೈಲ ವರ್ಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಎಕ್ರಲಿಕ್ ವರ್ಣವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ ನೈಫ್ ತುದಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿ ತೆಗೆದು, ಆಕೃತಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ಚಾಕುವಿನಿಂದ, ಸ್ಪಂಜ ತುಂಡುಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ತನಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ನೇರ ವರ್ಣಗಳ ಲೇಪನ ಕೊಟ್ಟು ಆಕೃತಿಗೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪಕೊಡುವದು ಇವರ ವೈಶಿಷ್ಟತೆ ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮೀತ ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಅನೇಕ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

ಹೊಸತನದ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಮೂರ್ತ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಲಾವಿದ ಆಡಿದ ಆಟ, ಕುಂಚಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ನೀಡಿದಂತಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾವಿದರ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಸಾಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ.ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೆ ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಅವರದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಠ ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಪರಿಪಕ್ವ ಕಲಾವಿದ ತಾನು ಮಾಗಿದ ಬಳಿಕವೇ ತಾನು ಕಲಾವಿದನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಯೇ ವಿನಹ ರೇಖೆ, ಬಣ್ಣಗಳ, ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದೊಡನೆ ಕಲಾವಿದನಾದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದ ಅಮೀತ ಅವರು ಪ್ರಭುದ್ದ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತವರು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಯಮಾನ ಇದ್ದವರು.

ಕಲಾ ಆರಾಧಕರಾದ ಅಮೀತ ಅವರು ಒಂದು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಚಿತ್ರಕಲಾ, ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲಾವಿದರಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಲಲಿತ ಕಲೆ ಮಹತ್ವ, ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸ, ಕಲೆಯ ರಸಗ್ರಹಣ, ಪ್ರವಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು ಇವರ ವಿಶೇಷತೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಲೋಪಾಸಕರು, ಕಲಾರಾದಕರಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ಕಲಿಸುವದು ಕೂಡಾ ವೈಶಿಷ್ಠತೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಕಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರು ಅಲ್ಲದೇ ಮಠಾಧೀಶರ ಜೊತೆಗೆ ಒಡನಾಟ ಇರಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಒದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದ ಹಲವಾರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಕುರಿತಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಇವರ ಸಾಧನೆ.

ಈ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಾವಿದರ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಂಗೀತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಯಾಗುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಾಟ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳ ರಸ ಸ್ವಾದಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅಮೀತ ಅವರು ಇಂದಿನ ಕಲೆ, ಕಲಾವಿದರ ಬದುಕಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಉತ್ತಮ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಜೊತೆಗೆ ನೊಂದವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ, ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಗುಣ ಇವರದ್ದಾಗಿದೆ.

ಕಲಾವಿದ, ಕಲಾಚಿಂತಕ, ಸಂಘಟಕ, ಶಿಲ್ಪಕಲಾವಿದ, ಕಲಾಬರಹಗಾರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಾರ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಮುಖಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಅಮೀತ ಗಂ.ಕಮ್ಮಾರ ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಮಠಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಇಲಾಖೆಗಳು, ಗೌರವಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿವೆ. ಈ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಧನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಜನನ ಬಳಗಾನೂರ ತಾ। ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ

ಶಿಕ್ಷಣ

* ಚಿತ್ರಕಲೆ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ರ್‍ಯಾಂಕ
* ಬಿ.ವ್ಹಿ.ಎ (ಬ್ಯಾಚಲರ್ ವಿಜುವಲ್ ಆರ್ಟ್ಸ್) ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
* ಎ.ಟಿ.ಸಿ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿಭಾಗ ಬದಾಮಿ ಬನಶಂಕರಿ
* ಎಂ.ಎ ಡ್ರಾಯಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿಭಾಗ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ. (ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ) ರ್‍ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ "ಚಿನ್ನದ ಪದಕ" ಸನ್ಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ

1998 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಆಯುಕ್ತರ ಕಛೇರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
1999 "ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನ" ಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ
2000 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ವಿಜಾಪೂರ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
2001 "ಗೌರವ ಸನ್ಮಾನ" ವಿಜಾಪೂರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪೋಲಿಸ ಇಲಾಖೆ, ವಿಜಾಪೂರ
2003 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ"ಎಲ್.ಆಯ್.ಸಿ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ಶಾಖೆಯವರಿಂದ
2004 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ"ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ಇವರಿಂದ
2006 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" "ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಪತ್ರಿಕೆ" ಬಳಗ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ
2006 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ತಾಲೂಕಾ ಕ.ಸಾ.ಪ.ಪರಿಷತ್ತು ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ
2006 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" "ದಿ: ವಿದ್ಯಾನಂದ ಶೈಣ್ಯೆ" ಅವರಿಂದ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ
2006 "ನಮ್ಮ ಹಬ್ಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ
2006 "ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ" ಇಲಾಖೆ ಅಡಿಯ ಪ್ರತಿಭಾ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬಳ್ಳಾರಿ
2007 ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಅಡಿಯ ಕಲಾಪ್ರತಿಭಾ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು
2007 ವಿಶೇಷ ಪುರಸ್ಕಾರ "ವಿಶ್ವ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ದಿನಾಚರಣೆ" ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ ಬಾಗಲಕೋಟ
2008 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಜೀ ಅವರಿಂದ ಕಣಕಾಲ
2009 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಭೇರಿಮಠ ಇಂಗಳೇಶ್ವರ

2009 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ರಾಜಾರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2010 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ವಿಜಾಪೂರ

2010 ಕನ್ನಡ & ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ, ಕ.ಪ್ರ ಬೆಳಗಾಂವಿ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

2010 "ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ" ವಿಜಾಪೂರ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

2010 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಅಂಕಲಿ ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳಿಂದ ಇಲಕಲ್

2010 "ಆಳ್ವಾ ಸುವರ್ಣ ವಿರಾಸತ್" ಮೂಡಬಿದರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

2011 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ವಿರಕ್ತ ಮಠ ಸೊನ್ನ. ಜಿ: ಗುಲಬರ್ಗಾ

2011 ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯುವಜನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ "ಕಂಚಿನ ಪದಕ" ಗುಲಬರ್ಗಾ

2011 "ತಾಲೂಕಾ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ರಾಷ್ಟ್ರಿಯ ಬಸವ ಸೈನ್ಯ. ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2011 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು. ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2011 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ "ಪ್ರಥಮಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಶಿರಸಂಗಿ

2012 "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ" ಶ್ರೀ ಸುಯತಿಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಜೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಮೂಲ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಮಠ ಮಂತ್ರಾಲಯಂ, ಆಂದ್ರಪ್ರದೇಶ

2012 ಯುವಜನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ "ಚಿನ್ನದ ಪದಕ" ಹಾಗೂ "ಕಂಚಿನ ಪದಕ" ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬರ್ಗಾ

2012 ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಅಂತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಯುವಜನೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ "ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪದಕ", ಗುಲಬರ್ಗಾ

2013 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ವಿರಕ್ತ ಮಠ ಸೊನ್ನ. ಜಿ: ಗುಲಬರ್ಗಾ

2013 "ಡಿ.ಜಿ ಬಡಿಗೇರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹುಬ್ಬಳಿ.

2013 "ವಚನ ಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ" ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಥಮ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಗುಲಬರ್ಗಾ.

2014 "ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ಜಿಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಚಿಂತನ ಸಮಾವೇಶ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ.

2014 "ಗೌರವಸನ್ಮಾನ" ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಸಂಸ್ಥೆ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ. ಏಕವ್ಯಕಿಪ್ರದರ್ಶನ

2005 ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2011 ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ ಸಹಕಾರ ; ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ವಿಜಾಪೂರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಮೂಹ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ

2005–06 08 ರಾಜಾರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2006 ಚಿತ್ರಸಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರು

2006–07 ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ವರ್ಣಚಿತ್ರ ವಿಭಾಗ ಬನಶಂಕರಿ

ಬದಾಮಿ

2007 15ನೇ "ನುಡಿಹಬ್ಬ" ಕ.ವಿ.ವಿ ಹಂಪಿ

2008-09 ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೂ.ಹಿಪ್ಪರಗಿ

2009 ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಮೂಹ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರ ವಿಜಾಪೂರ

2010 "ವಿ2" ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ

2010 ಸಂತೆಯೊಳಗೊಂದು "ಚಿತ್ರಸಂತೆ" ವಿಜಾಪೂರ

2010 11ನೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2011 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಶಿರಸಂಗಿ

2012 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ. ತಾಳಿಕೋಟಿ

2012 ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾ ಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠ.ಗುಲಬರ್ಗಾ

2013 79ನೇ ಅಖಿಲಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ವಿಜಾಪೂರ

2013 ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಹುಬ್ಬಳಿ

2013 ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಬೀದರ

2013 ವಿಶ್ವ ತಂಬಾಕು ರಹಿತ ದಿನಾಚರಣೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಗುಲಬರ್ಗಾ

2013 ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಥಮ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಗುಲಬರ್ಗಾ

2014 ಜಿಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಚಿಂತನ ಸಮಾವೇಶ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ.

2014 42ನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ಕಲಾಶಿಬಿರ

2005 "ಕಲಾಮೇಳ" ರಾಜಾರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2005 "ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಶಿಬಿರ" ರಾಜಾ ರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಂದಿರ ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ

2007 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಶಿಬಿರ "ನುಡಿಹಬ್ಬ" ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ

2007 "ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ" ನುಡಿಹಬ್ಬ ಕ.ವಿ.ವಿ ಹಂಪಿ

2008 "ಯುವ ಕಲಾವಿದರ" ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ ಚಿ.ಮ.ವಿ ಹೂ.ಹಿಪ್ಪರಗಿ

2010 "ಸಮಕಾಲೀನ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಶಿಬಿರ" ಇಲಕಲ್. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು

2010 "ಮೈಸೂರು ದಸರಾ" ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ ಮೈಸೂರು 2010

2011 "ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ" ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

2011 "ಸಿಮೆಂಟ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಶಿಬಿರ" ಗುಲಬರ್ಗಾ 2011

2011 "ವಾಟರ ಕಲರ್ ಕ್ಯಾಂಪ್" ಕಾಳಗಿ 2011

2012 "ತಾಲಮಾನ ಶಾಸ್ತ್ರದ" ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ

ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು

2012 "ಶ್ರೀ ರಾಯರ ಕಲಾಕೃಪಾ" ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾಶಿಬಿರ ಮಂತ್ರಾಲಯಂ, ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಮನ್ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ ಮೂಲ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ ಮಠ ಮಂತ್ರಾಲಯಂ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ

2013 "ಜಲವರ್ಣ ಕಲಾಶಿಬಿರ" ಹಂಪಿ.

ಪ್ರಾತಕ್ಷಿಕೆ

2010 "ಗೀತ ಸಂಗೀತ ಕುಂಚ" ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ವಿಜಾಪೂರ

2010 ಹುನಗುಂದ ತಾಲೂಕಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಾರ್ಯಗಾರ. ಇಲಕಲ್

2008 ಕುಂಚ, ಕಾವ್ಯ, ಕವನ, ಗೊಳಸಂಗಿ

2012 ಗಮಕ ವಾಚನ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲೆ ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ ಮಠ ಗುಲಬರ್ಗಾ

ಸಂಗ್ರಹ

* ಕ.ಸಂ.ಇ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟ, ವಿಜಾಪೂರ
* ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ ಶಿಲ್ಪ & ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಕಲಾ ವಿಭಾಗ ಬನಶಂಕರಿ
* ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು
* ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ವಿರಕ್ತ ಮಠ ಸೊನ್ನ., ಇಲಕಲ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶ ಹಾಗೂ ಹೊರ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ,

ಸುನೀಲ್ ಮಮದಾಪುರ

ಸುನೀಲ್ ಮಮದಾಪುರ ಅವರು ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದು. ಕಲೆಗೆ ಚಿಕ್ಕವರಿಂದಾಗಲೇ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದು. ನಂತರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆಗೆ ಅವರ ಜೀವ ಮುಡುಪು ಎನ್ನು ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲೆಗೋಸ್ಕರವೇ ಇಟ್ಟಿರುವಂತವರು. ಅವರ ಸಾಧನೆ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬೆಳೆದದ್ದು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ನಂತರ ದಿನಗಳ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಬೆಂಗಳೂರು, ಕೇನ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೋಡಾದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಎಷ್ಟೇ ದೂರವಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯವನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಮರೆತಿಲ್ಲಾ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುನೀಲ್ ಅವರು ಹಲವಾರು ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಬಹುಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು ಎನ್ನುವ ನಾಣುಡಿಯಂತೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಹಲವಾರು ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಕಲಾಕೃತಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವಾರು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಕಡಿಮೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ

೧೯೯೭ – ಡಿಪ್ಲೋಮಾ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಕೆನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಕಲಾಮಂದಿರ, ಬೆಂಗಳೂರು

೨೦೦೦ – ಪೋಸ್ಟ್ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಕಲೆ

೨೦೦೧–೦೨ – ಪೋಸ್ಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೇನ್ಸ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್ (ಪ್ರೊಂಸರ್ಡ್ ಬಾಯ್ ದ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಫೌಂಡೇಶನ್) ಇನ್ ಗ್ಲಾಸ್‌ಗೌನ್ ಪ್ರಿಂಟ್ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಸ್ಕೊತಲಾಂಡ್ ಯು.ಕೆ

ಗ್ರಾಂಟ್ಸ್ & ಅವಾರ್ಡ್ಸ್

೧೯೯೫–೧೯೯೭ – ವಾರ್ಷಿಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಅವಾರ್ಡ್ ಇನ್ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ

೧೯೯೭ – ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಜೂನಿಯರ್ ಫೆಲೋಸಿಪ್ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರದರ್ಶನ

೧೯೯೭ – ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡಮಿ ೨೭ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು

೧೯೯೭ – ಹೊನೆರೆಬಲ್ಲ್ ಅವಾರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಎಸ್.ಸಿ.ಝುಡ್.ಸಿ ಸೆಂಟರ್ ನಾಗಪುರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

೧೯೯೭ – ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕ್ರಾಪ್ಟ್ ಸೊಸೈಟಿ ವತಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್

೧೯೯೭ – ೫೦ ವರ್ಷದ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರೋತ್ಸವ ದಿನದಂದ್ದು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್ ವಿಜಯಪುರ

೧೯೯೮ – ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಭಾರತ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡಮಿ ದೆಹಲಿ ವಿಶೇಷ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್

೧೯೯೮ – ಮುಂಬಯಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೦೬ನೇ ಇಂಡಿಯಾ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್, ಮುಂಬಯಿ

೨೦೦೧ – ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಕೆನ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಬೆಂಗಳೂರು

೨೦೦೨ – ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಪ್ ಅವಾರ್ಡ್, ಲಂಡನ್ ಯು.ಕೆ

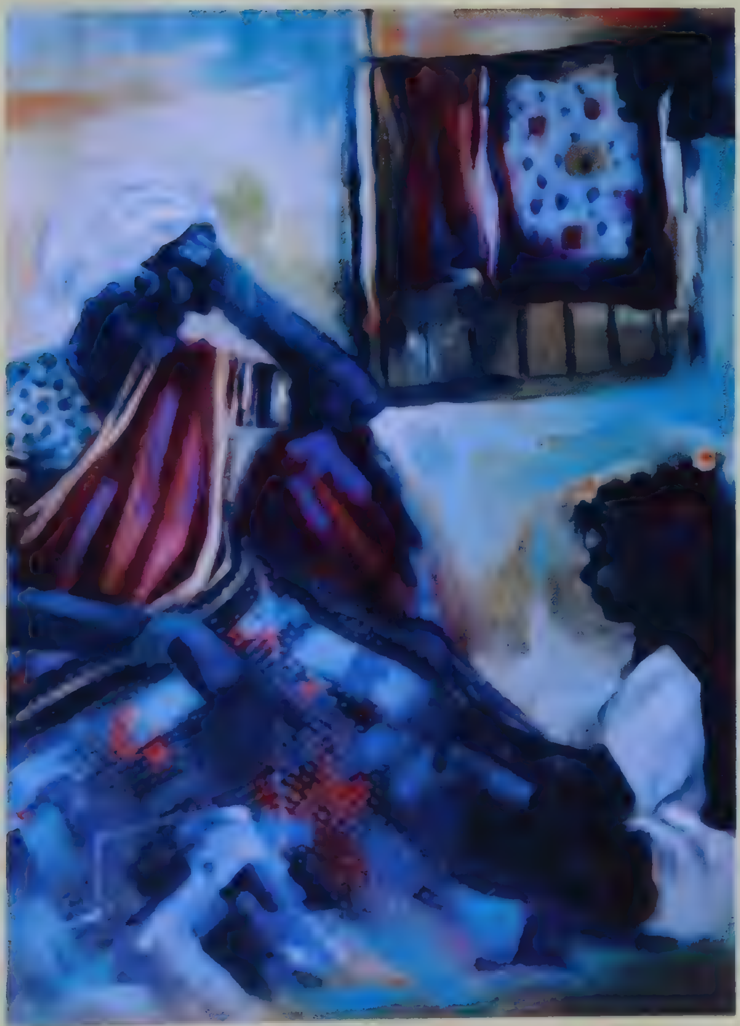
ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಅವಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿದವರು.

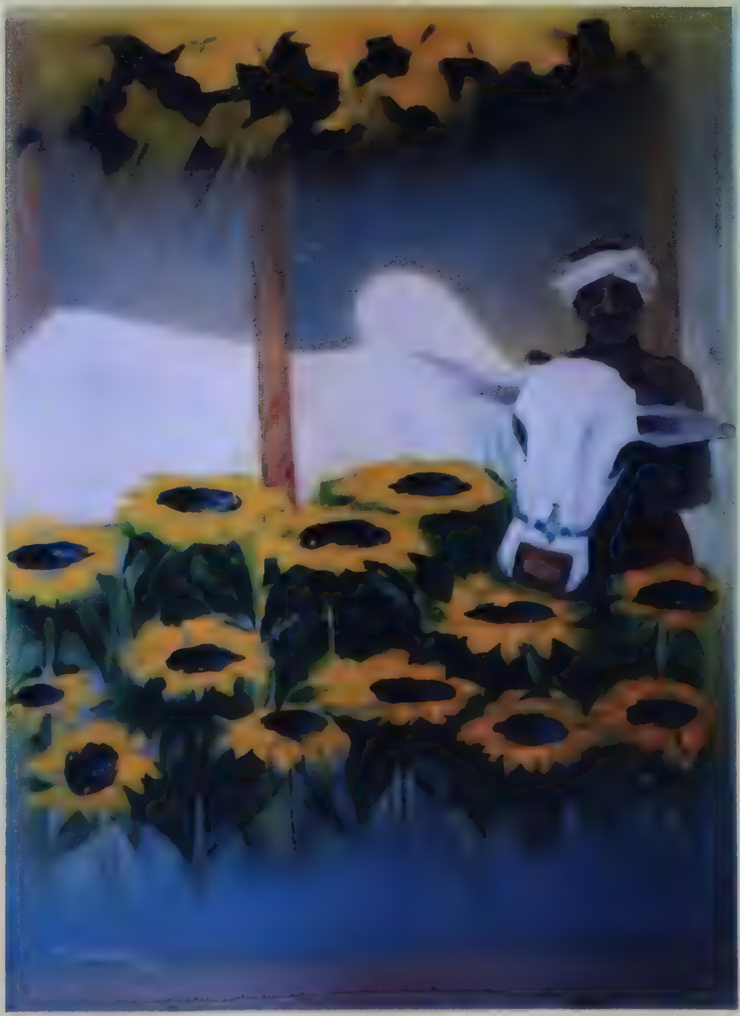

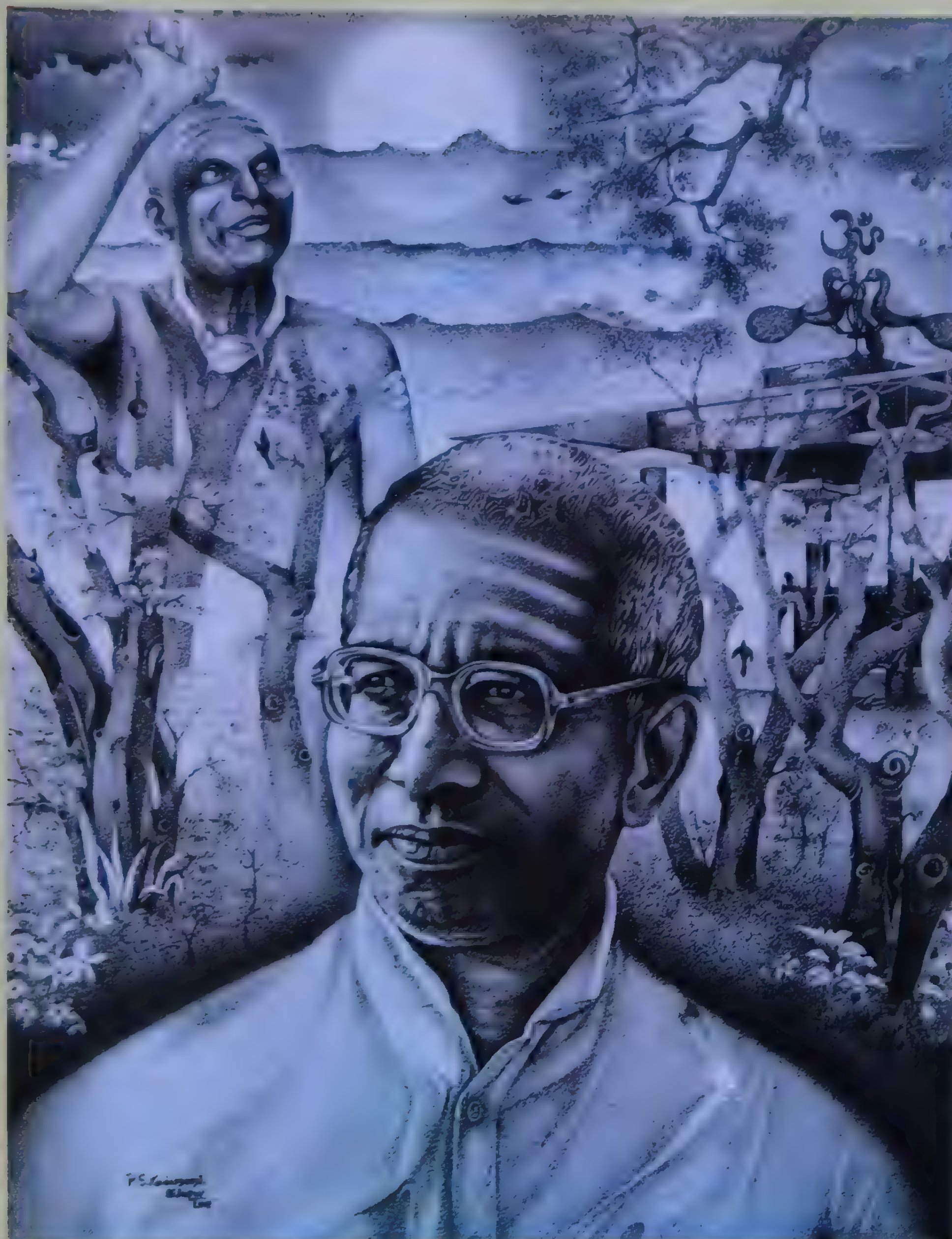

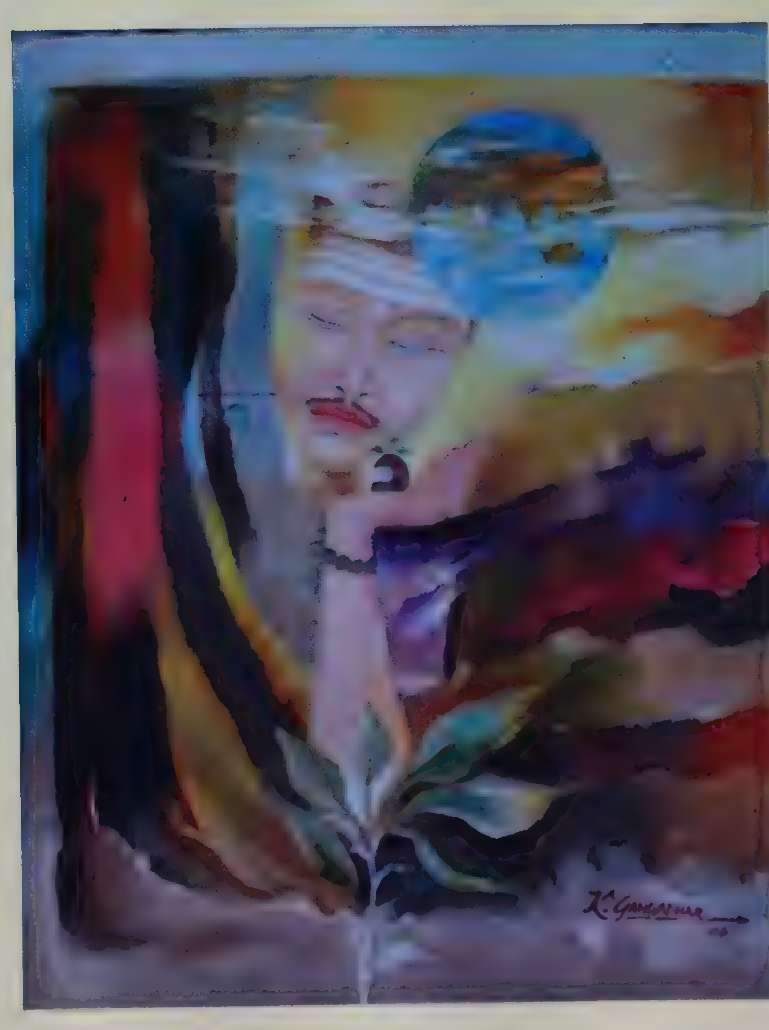

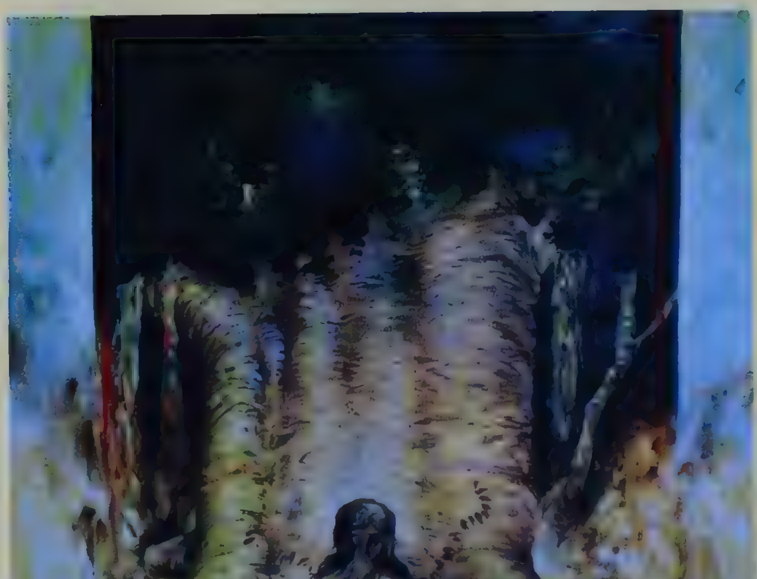

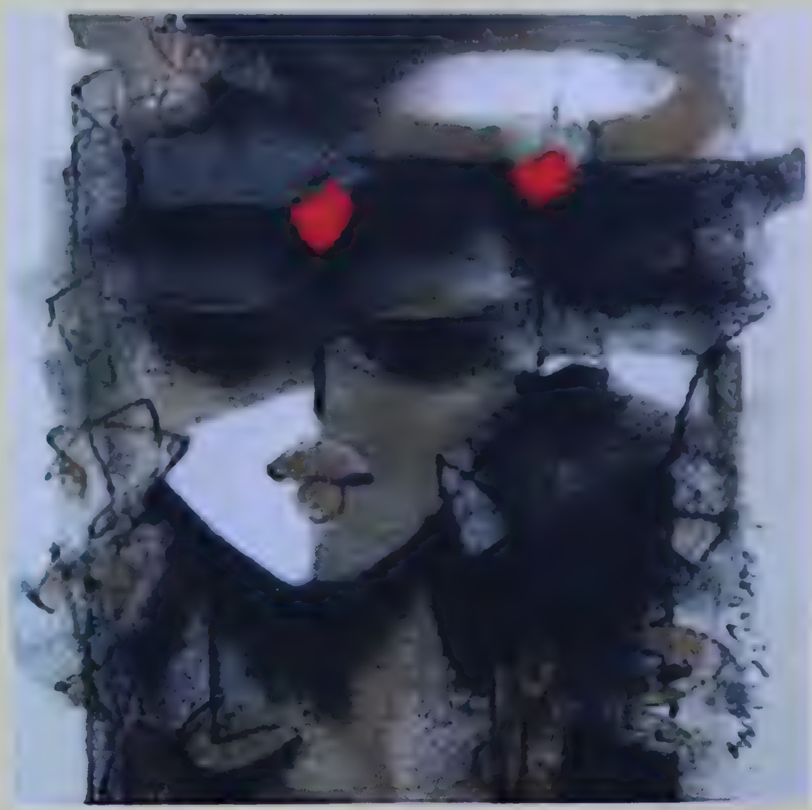

ಅಧ್ಯಾಯ : ಐದು

ಕಲಾ ಮಂದಿರದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಅಧ್ಯಾಯ–ಐದು

ಕಲಾಮಂದಿರದ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರವು ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳು ಕಲಾಶಿಬಿರಗಳು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳಂತಹ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಕಲಾ ಉತ್ಸವಗಳು, ವಾರ್ಷಿಕ ದಿನಾಚಾರಣೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾರಂಭಗಳು, ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಲಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಬದುಕಿನ ರೂಪುರೇಷೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ನಾಡಿನ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲದೇ ವಿದೇಶಿ ಕಲಾವಿದರೂ ಸಹಿತ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ, ಜಿ.ಎಸ್.ಖಂಡೇರಾವ್, ಪೀಟರ್ ಲೂಯಿಸ್, ಆರ್.ಎಂ.ಹಡಪದ ಜರ್ಜನ್ ದೇಶದ ಕಲಾವಿದ ಮತ್ತು ಗೌರಿಶಂಕರ ಸಚ್ಚಿದಾನಾಗದೇವ ಗೋಪಾಲ್, ಎಂ.ಸಿ.ಚಟ್ಟಿ ಹಮೀತ ಖಾನೆ, ಅಶೋಕ ಅಕ್ಕಿ, ವಿ.ಟಿ.ಕಾಳೆ ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜ್ಞಾನದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಕಲಾಶಾಲೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೀಮಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಲಿ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಲಿ ನಡೆದಾಗ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ನೀರು, ಶೌಚಾಲಯ, ವಸತಿ

ಮುಂತಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯ, ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಇಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹಕಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾಗಿರುವುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಭೆಗಳು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳು, ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳು, ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುವ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಾ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ಜರುಗುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ಸಹಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನೇಕ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಕಲಾಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಎಲ್ಲಾ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಾಲೆಯ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದು ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಕರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರುಪು ಹುಮ್ಮಸನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳ ತವರೂರು, ಕಲಾವಿದರ ನಾಡು, ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಜೀವನಾಡಿ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕನಗರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೃದಯಭಾಗ, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹಿರಿಮೆ–ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವೆಂಬಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉತ್ಸವಗಳು ಜಾತ್ರೆಗಳು ಸಮಾರಂಭಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳು ನವರಸಪುರ ಉತ್ಸವ ಇಂತಹ ವಿವಿಧ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ–ರಾಷ್ಟ್ರ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಸಾಧಕರು ಸ್ಮರಣೀಯರು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು, ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಕಲಾಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳು, ಶೈಲಿಗಳು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಈ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ, ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಲು ಬಂದ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರು, ಯುವ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಆದರಾತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸಂಗ್ರಹಿತ ಕೆಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

* ೯ನೇ ಮೇ ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ ೫ನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಳನ
* ೨೦ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೮೭ರಂದು ವಿಭಾಗೀಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ
* ೧೮ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೮೭ರಂದು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಸ್ನೇಹ ಸಮ್ಮೇಳನ
* ೧೮ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು
* ೮ನೇ ಜನವರಿ ೧೯೯೦ರಂದು ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಶಿಬಿರ ಜರುಗಿತು.
* ೨೭ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೯೧ರಂದು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಿಜಯಪುರ ಕಲಾಮೇಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸುದಿನ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಶಿಬಿರ ನಡೆಯಿತು.
* ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ೨೦-೦೬-೧೯೯೧
* ಹವ್ಯಾಸಿ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಕಾರ್ಯಗಾರ
* ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ
* ೫ನೇ ವಿಜಯಪುರ ಕಲಾಮಹೋತ್ಸವ
* ಕಲೆಯ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ- ಉಪನ್ಯಾಸ, ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ
* ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಪ್ರದರ್ಶನ
* ಮಿನಿಯೇಚರ್ ಪೇಟಿಂಗ್ಸ್ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಮುಂತಾದ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು. ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ದಶಕದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದೆ. ಈಗ ಹತ್ತು ಹಲವು ಶಾಲೆಗಳು ಹಳ್ಳಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ. ನಾಡ ಜನರ ಬದುಕು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ, ಕಲೆ, ವೃತ್ತಿ, ವ್ಯವಹಾರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದರ ಸಾಧನೆ ಸಿದ್ಧಿ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

ವಿಜಯಪುರ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ವಿಶಾಲ ಜಿಲ್ಲೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ನಗರ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ತಾಣ. ಇಂತಹ ವಿಶಾಲ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗದಗ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಮೊದಲಾದ ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಅರಿತು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ (ಡಿ.ಟಿ.ಸಿ) ವರ್ಗ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಶ್ರೀಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಕಲಾಮಂದಿರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ೧೯೭೯-೮೦ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಇದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಆದರ್ಶ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಇಂಡಿ

ಇಂತಹ ಗತಕಾಲದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇಂಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ಇಂಡಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಡಿ.ಶಿರೋಮಣಿ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಆರ್.ಡಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಇಂಡಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೮೬ ಶ್ರೀ.ಖಿ.ಜಿ.ಪೊದ್ದಾರ ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಎ.ಎಸ್.ಕಪಟಕರ ರಾನಡೆ ಆಶ್ರಯದ ಎಂ.ಎಸ್.ಗಣಿ ಶ್ರೀ.ಬಿ.ಡಿ ಚಾದಕವರೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಂದು ರೂಪು ತಳೆದು ಆದರ್ಶ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ.

೧೯೮೬ರಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಅಂದರೆ ೨೦೧೫ನೇ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗಡಿಯಾಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಡಿನ ಕಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದು ಕಲಾ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು

* ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ.
* ಕ್ರಿ.ಶ.೧೯೮೬ರಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೆಳನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಕಲಾಶಾಲೆಗೆ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಪಾದಪ್ಪ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಶ್ರೀ ಘನಮಠೇಶ್ವರ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತ ಹೊಂದಿದ ಈ ಕಲಾಶಾಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ.ಎಸ್.ಜಿ.ಬಿರಾದಾರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಜೆ.ಬಿರಾದರ ಇರ್ವರು ಸಹೋದರರ ತಂದೆಯವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೨೪ ವರ್ಷ ಈ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಧನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ (ಅನುದಾನ ರಹಿತ) ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು.

೧೯೯೭-೯೮ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಬಿರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾದ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ

ಎಂ.ಆಯ್.ಬೆನಕಟ್ಟಿ ಇವರಿಗೆ ಸಲುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹೂವಿನ ಹಿಪ್ಪರಗಿ

ಈ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವು ೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಕಲಾಶಾಲೆಯನ್ನು ದಿವಂಗತ ಎಸ್.ಎಚ್.ವಗ್ಗರ ಎಂಬುವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಭದ್ರಬುನಾದಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ನಗರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ದೂರವಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕಲಾಶಾಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಾಶಾಲೆಯು ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ರಾಜಾರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಾಗೇವಾಡಿ

ದಿನಾಂಕ ೨೨ ಜುಲೈ ೧೯೯೨ರಂದು ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದು ನೋಂದಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ, ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ, ಆಲಮಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು. ದಿಂಡವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಆರ್.ಆರ್.ಸಿದ್ಧಾಪೂರ ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀ.ಆರ್.ಆರ್.ಸಿದ್ಧಾಪೂರ ಇವರು ಈ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎನ್ನದೇ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವತಃ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವುದು ಆ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ನೀರು ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ೨೦ ಗುಂಟೆ ಜಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೩ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಆರ್ಟ್ ಗ್ಯಾಲರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗಾರ್ಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಹೂಗಳು, ತೇಗು, ಸಾಗವಾನಿ ಮರಗಳು, ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ರಾಜಾ ರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವು ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ

ಜಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು. ಸ್ವಂತ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, ಗಾರ್ಡನ್, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಭವಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕಲಾವಿದರಾದ ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ ಇವರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಳಿಯನಾದ ಡಾ.ರಾಜಶೇಖರ ಶರಣಗೌಡ ಪಾಟೀಲ್ ಇವರ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಗುರು ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರೇ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಕ್ಕಳು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭ ವಿಜಾಪೂರ ಕಲಾಶಾಲೆ

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹೂವಿನಹಿಪ್ಪರಗಿ

ಆದರ್ಶ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹವಿದ್ಯಲಯ, ಇಂಡಿ

ಗುರುಪಾದಪ್ಪ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ,ಮದ್ದೇಬಿಹಾಳ

ರಾಜಾರವಿವರ್ಮ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ : ಆರು

ಸಮಾರೋಪ

ಅಧ್ಯಾಯ-೬

ಸಮಾರೋಪ

ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪುಷ್ಠಿ ದೊರಕಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಅನುಕರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾದವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ಕಲಾ ಪಂಥಗಳು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಪಸರಿಸಿದವು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ನವ್ಯಕಲೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತಮ್ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ನವೋತ್ತರ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನವ್ಯಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು. ಮುಂದಿನ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ನವ್ಯೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ನಿಲುವುಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

ಅದು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಹರಿಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲಾ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು

ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಆರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬಂದಿವೆ.

೧. ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಉದ್ದೇಶ, ಅದರ ಮಹತ್ವ, ಯಾವ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಅಧ್ಯಯನ ಸ್ವರೂಪ, ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದನೇಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೨. ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಲಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಟರು ಮತ್ತು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸುಲ್ತಾನರು ಈ ಭಾಗದ ವಾಸ್ತುಕಲೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

೩. ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಲಾಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇಂಪ್ರೆಸ್‌ನೀಜಮ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್‌ನೀಜಮ್, ಕ್ಯೂಬಿಸಮ್, ಫೈಂಟಾಲಿಸಮ್, ಸರಿಯಾಲಿಸಮ್, ಪಾಪ್ ಕಲೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕ್ರಮಾನುಗತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂತು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾವಿದರ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕಲಾ ಬದುಕು, ಕಲಾಕೃತಿಗಳು, ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಲಾವಿದರಾದ ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೆಮನಿ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೆ.ಗಂಗಾಧರವರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿಲಾಗಿದೆ. ಇವರು ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಚನಾ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ಸಂಯೋಜನೆ, ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ, ಆಕಾರಗಳ ನಿರೂಪಣೆ, ವರ್ಣಲೇಪನ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಕಲಾವಿದರಾದ ಅಮೀತ್ ಕಮ್ಮಾರ, ಸುನೀಲ್ ಮಮದಾಪುರ ಇವರು ಕೂಡ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಕೃತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫. ಐದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಕಲಾ ಗುಂಪುಗಳು, ಸರಕಾರಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ವಿವಿಧ ಕಲಾಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಒಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹೊರ ಬಂದ ಕೆಲವು ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವರಿಸಹುದು.

೧. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ ನೆಲವಾಗಿದ್ದು ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೨. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಲಾ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೩. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಚಿತ್ರಕಲೆಯು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಲಾವಿದರು, ಕಲಾಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರಕಾರಿ ಉತ್ಸವಗಳು, ಇವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬರುವ ಆಧುನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಮುಂಬಯಿ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬೇಗನೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪಸರಿಸಿತು ಎಂಬುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೫. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲಾವಿದರು ಮುಂಬಯಿನಲ್ಲಿ ಕಲಾಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನವ್ಯಕಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಪರಿಚಯಗೊಂಡವು. ಇಂತಹ

ಅಂಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲಾಕೃತಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರಬಂಧದ ವಿಷಯವು ಆಂಶಿಕವಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಮಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದೊಂದು ಕಿರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಕಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾದರೆ ಅದುವೇ ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನುಬಂಧ

೧. ಗ್ರಂಥ ಋಣಗಳು

೨. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

೧. ಗ್ರಂಥಋಣ

ಗ್ರಂಥ ಋಣ

೧. ಡಾ.ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಸ್ಮಯ ಇದು ವಿಜಯಪುರ,

೨. ಪಾಪ ಕಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

೩. ಪಾಪ ಕಲೆ, ರವಿಕುಮಾರ ಕಾಶಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ,

೪. ಕಲಾಕೋಶ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ,

೫. ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಾಲಯ ಕೋಶ ಡಾ.ವಾಸುದೇವ ಬಡಿಗೇರ– ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ,

೬. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ದುಸ್ಥಿತಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಟಿ.ಆರ್, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೧೧

೭. ವಿಜಯಪುರದ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ವೈಭವ, ಎ.ಎಂ.ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ಭವಾನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಧಾರವಾಡ

೮. ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಮಾಲೆ–೫, ಡಾ.ವಾಡುದೇವ ಬಡಿಗೇರ (ಸಂ), ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೧೦

೯. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ದರ್ಶನ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಚ್,

೧೦. ವಿಜಯಪುರ ವೈಭವ ದರ್ಶನ, ರಾಜಣ್ಣ ವ್ಹಿ.ಹುನಗುಂದ,

೧೧. ವಿಜಯಪುರ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟ, ಸಂಪುಟ–೧೦

೧೨. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲೆದ ಆದಿಲ್ ಷಾಹಯಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ, (ಸಂ), ಡಾ.ಹರಿಲಾಲ್ ಪವಾರ, ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ, ೨೦೦೯

೧೩. ಬುಸಾತೀನೆ ಸಲಾತೀನ್ ವಿಜಯಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ, ಕೃಷ್ಣ ಕೋಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೧೯೯೯

೧೪. ಭಾರತೀಯ ಗೆಜಿಟೇರ್ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್, (ಸಂ) ಡಾ.ಆರ್.ಮುನಿಸ್ವಾಮಿ, ೧೯೯೯, ಅಭಿಮಾನಿ ಪ್ರಕಾಶನ

೧೫. ಮರೆಯಲಾರದ ಮಹಾನುಭಾವರು, ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು, ಬಾಗೇವಾಡಿ ಜಿ

೧೬. ಮಹಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಶಾಸನಗಳು ಅಖಂಡ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಮಹಾ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಅಖಂಡ ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐತಿಹಾಸ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ, ದೇಶಪಾಂಡೆ ವಾದಿರಾಜ

೧೭. ಸುಚಿತ್ರ ವರ್ಣನೆ ವಿಜಯಪುರ

೧೮. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಗಿರೀಜಾ ಬಿರಾದಾರ, ಕವಿವಿ ಹಂಪಿ, ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಬಂದ.

೧೯. ಕಲಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೨೦. ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಿ.ಶಿವರಾಮಮೂರ್ತಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ

೨೧. ದಖ್ಖನಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಎಸ್.ಕೆ.ಅರುಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ

೨೨. ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ, (ಪ್ರ.ಸಂ) ಪಿ.ಆರ್.ತಿಪೇಸ್ವಾಮಿ, ಅಲ.ನರಸಿಂಹನ, ಎನ್.ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್, ಕ.ಲ.ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ

೨೩. ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಡಾ.ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ

೨೪. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಾವಣಿಮೇಳಗಳು, ಡಾ.ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಮಟ್ಟಿಹಾಳ, ಬೆಳಗು ಪ್ರಕಾಶನ, ನಾಗರದಿನ್ನಿ, ೨೦೦೧

೨೫. ಮರೆಯಲಾಗದ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಡಾ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು, ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ೨೦೦೬

೨೬. ಕಿತಾಬ್ ಎ ನೌರಸ್, ದಖ್ಖನಿ ಮೂಲ ಇಮ್ಮಡಿ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರೊ.ಅಬ್ದುಲ್ ಮಜೀದ್ ಖಾನ್, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ೧೯೯೭

೨೭. ವಿಜಯಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ, ಡಾ.ಕೃಷ್ಣ, ಕೊಲ್ಹಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಸಿಕ್ಯಾಬ್ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ವಿಜಯಪುರ, ೨೦೦೨

೨೮. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ, (ಸಂ) ಎಚ್.ಎಮ್.ಕಡಕೋಳ, ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ವಿಜಯಪುರ, ೨೦೧೦

೨೯. ಪಿ.ಎಸ್.ಕಡೇಮನಿ ಅವರ ಕಲಾಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಲಾಬದುಕು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಕಿರುಪ್ರಬಂಧ, ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂಪಿ

೩೦. ವಿಜಯಪುರ, ನಾರಾಯಣ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಐ.ಎಚ್.ಪ್ರಕಾಶನ, ಗಾಂಧಿನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು

೩೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರ ಪರಂಪರೆ, ಡಾ.ಅ.ಲ.ನರಸಿಂಹನ್, ಕ.ಲ.ಅ.ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೮

೩೨. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಎನ್.ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎನ್.ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೯

೩೩. ಪೋಟೋ ರಿಯಲಿಸಂ, ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೫

೩೪. ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಆರ್.ಜಿ.ರಾಯಕರ್, (ಸಂ) ಚಿ.ಸು.ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೬

೩೫. ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡರ್ನಿಸಂ, ನೇಮಿರಾಜ ಶೆಟ್ಟಿ, (ಸಂ) ಎಚ್.ಎ.ಅನಿಲ್‌ಕುಮಾರ್, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೫

೩೬. ಪಾಪ್ ಕಲೆ, ರವಿಕುಮಾರ ಕಾಶಿ, (ಸಂ) ಚಿ.ಸು.ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೬

೩೭. ಸರ್‍ರಿಯಲಿಸಂ, ಎನ್.ಮರಿಶಾಮಾಚಾರ್, (ಸಂ) ಎಚ್.ಎ. ಅನಿಲಕುಮಾರ್, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೫

೩೮. ಇಂಪ್ರೆಶನಿಸಂ, ಡಾ.ಅ.ಲ.ನರಸಿಂಹನ್, (ಸಂ), ಎಸ್.ಎ.ಅನಿಲಕುಮಾರ್, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೫

೩೯. ಪಾಪ್‌ಕಲೆ, ರವಿಕುಮಾರ ಕಾಶಿ, (ಸಂ) ಚಿ.ಸು.ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೭

೪೦. ಚಾಲುಕ್ಯ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ವೈಭವ, ಡಾ.ಕರವೀರಪ್ರಭು ಕ್ಯಾಲಕೊಂಡ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೧೯೯೭

೪೧. ಸಮಕಾಲೀನ ಕಲೆ, (ಸಂ) ಎಸ್.ಎನ್.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೮೮

೪೨. ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್ ಕಲಾ ಪ್ರಪಂಚ, ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ರಹ್ಮಣಂ, ಕ.ಲ.ಅ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೮

೪೩. ಭಾರತೀಯ, ಸಿ.ಶಿವರಾಮೂರ್ತಿ, ಪಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್‌ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ

೪೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲಾದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ ಒಂದು, (ಸಂ), ಪ್ರೊ.ಎಂ.ಎಚ್.ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ, ಡಾ.ವಿಜಯಾ, ಶ್ರೀ.ಸಿ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ೨೦೧೦

೪೫. ಕರ್ನಾಟಕ ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರಕಲೆ(ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ), ಡಾ.ಯಾದಪ್ಪ ಪರದೇಶಿ, ಕವಿವಿ ಹಂಪಿ, ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ

೨. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

೩. ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳು

ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳು

ಕ.ವಿ.ವಿ.ಹಂ – ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ಕ.ವಿ.ವಿ.ಧಾ – ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಗು.ವಿ.ವಿ – ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಮೈ.ವಿ.ವಿ – ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಂ.ವಿ.ವಿ – ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಮಂ.ವಿ.ವಿ – ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಪು.ಸಂ – ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ

ಕ.ಲ.ಲಿ.ಅ – ಕರ್ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕ.ರಾ.ಮು.ನಿ – ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಕು.ವಿ.ವಿ.ಶಿ – ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ಕ.ರಾ.ರ.ಸಾ.ಸಂ – ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆ

೪. ನಕ್ಷೆಗಳು

ನಕ್ಷೆ

Bijapur (Karmataka)
To Solapur
13
To Solapur
MAHARASHTRA
GULBARGA
BAGALKOT
RAICHUR
N
Dhulakhed
Chadchan
Agarkhed
Zalki
Lachyan
Nibargi
Indi
Salotagi
Horti
Almel
Nimbal
Kannur
Atharga
Ramanalli Tank
Belaganur
Moratagi
Tamba
Sindgi
Kanamadi
Arkari
Tikota
Honnutagi
Halagali
Kannolli
Bijapur
Kumatagi
Devar Hippargi
Honawad
Kondaguli
Bobleshwar
Mangoli
Ingaleshwar
Mulvad
Timbagi
Basavana Bagevadi
Huvin Hippargi
Gundal
Mamdapur
Talikota
Telgi
Basavana
Dhavalgi
Kolhar
Almatti
Chimmalgi
Nidgundi
Muddebihal
Nalatvad
To Kadlimatti
To Dhannur
13
Tangadgi
District Boundary
River
National Highway
Major Road
Road
Railway Track
District Headquarter
Taluk Headquarter
Town
Tourist Place

